FENOMENUL ALGERIAN

Dignidad y Liberta

L-am cunoscut pe Titulescu

Din presa mondială

PUNCTE DE VEDER

1
1 noiembrie 1963

lumea

Corespondențe din
ATENA
LONDRA
BRUXELLES
SAO PAOLO
HAVANA
BONN

Președintele Argentinei, Arturo Illia, la un recent miting

Un document: în Iran, la ultimele alegeri, femeile au votat pentru prima oară

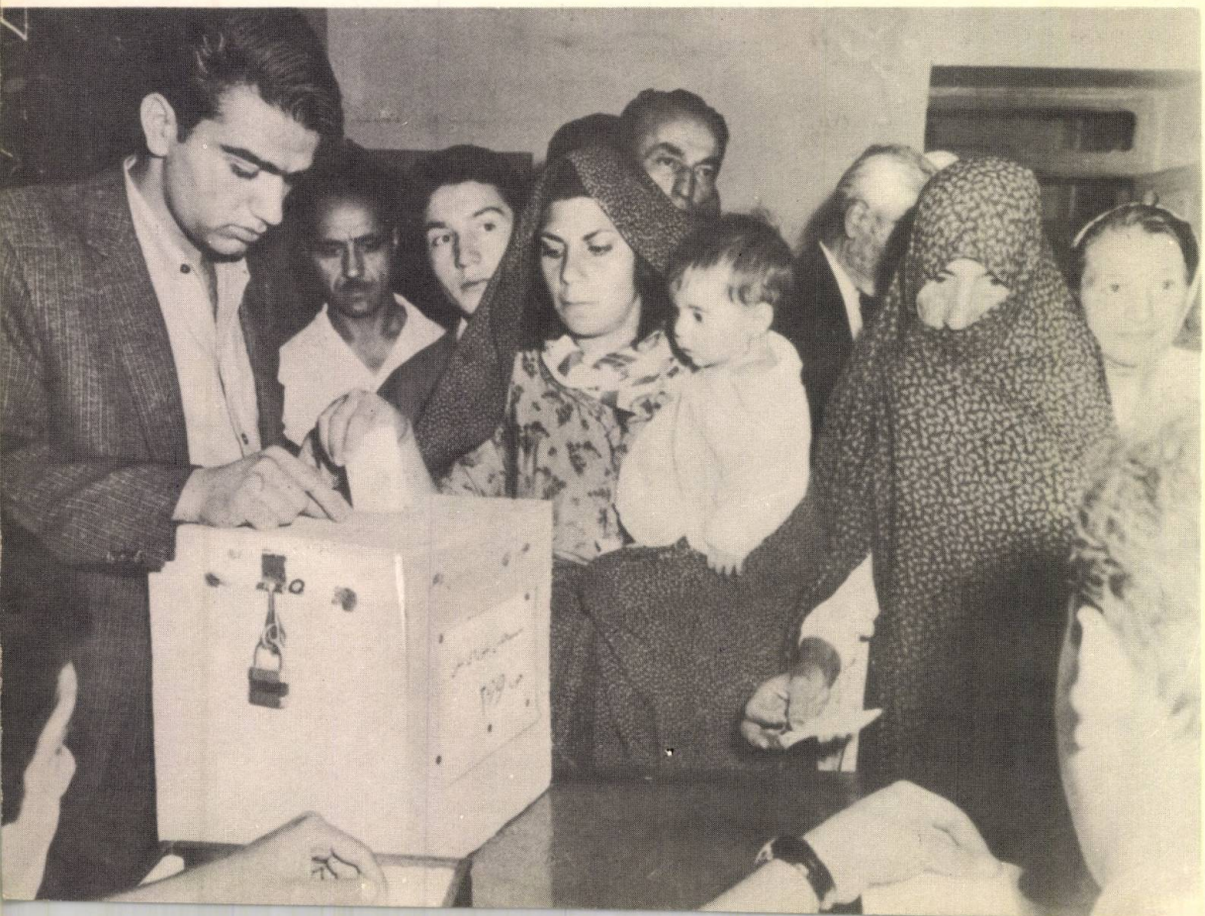

lumea

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

în acest număr:

ANCHETA „LUMII": Personalități din Austria, Mexic, Ghana, Guineea își expun părerile asupra importanței acțiunilor pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor între state.

SALUTUL adresat revistei de U Thant

CORESPONDENȚE din: Londra — Prima săptămînă a noului guvern ■ Moscova — Interviul lui Andrei Gromîko ■ Washington — Dezbaterea drepturilor civile ■ Haga — Sesiunea U.E.O. ■ Bonn — După instalarea guvernului Erhard ■ Tokio — Înaintea alegerilor parlamentare ■ New York — Comitetele lucrează ■ Budapesta — Însemnări ■ Bruxelles — Printre prieteni ■ Havana — Vom învinge stihia naturii ■ Sao Paolo — Supapa nu funcționează.

COMENTAR de George Ivașcu.

ARTICOLE, NOTE, REPORTAJE: Mîndrie îndreptățită de G. Călinescu; Fenomenul algerian de Silviu Brucan; Itinerar în U.R.S.S. de Al. Ivan Ghilia; Alo Moscova — Alo Washington de A. Stanciu; Un ideolog al războiului de Sergiu Brand; „Big Lift".

CONVORBIRILE NOASTRE: cu ministrul Italiei la București, Alberto Paveri Fontana, despre relațiile romîno-italiene; cu Iulio Alvarez del Vayo, despre Spania de astăzi.

PORTRETE: Linus Pauling, de acad. prof. Horia Hulubei ■ Sir Alexander Douglas Home.

EVOCĂRI: Tudor Teodorescu Branișteanu despre N. Titulescu.

DESPRE ROMÎNIA scrie Drew Pearson.

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ: New York Times, Trybuna Ludu, Corriere della Sera, Novoe Vremea, New Statesman, Borba, New Republic, Newsweek.

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE.

ÎN PRESĂ, ACUM 50 DE ANI

FIȘIER ■ BREVIAR

CUVÎNT ÎNAINTE

Cu acest număr al revistei „Lumea", apare primul săptămînal romînesc de politică externă.

Întemeindu-și activitatea pe principiile care călăuzesc politica externă a Republicii Populare Romîne, politică de prietenie și colaborare frățească cu celelalte țări socialiste, de coexistență pașnică și colaborare cu toate țările, indiferent de sistemul social-politic, de solidaritate cu toate popoarele care luptă pentru libertate și independență națională, „Lumea" va oglindi pe larg contribuția țării noastre la promovarea păcii și înțelegerii între popoare.

Ne vom strădui să oferim cititorilor o informare cît mai completă despre principalele evenimente ale vieții internaționale, să înfățișăm în paginile revistei procesele fundamentale ale evoluției social-politice contemporane, caracterizată prin creșterea continuă a forțelor socialismului, progresului și păcii.

Năzădjduind să răspundă astfel interesului deosebit manifestat de opinia publică din țara noastră pentru problemele vieții internaționale, redacția revistei „Lumea" așteaptă sprijinul și colaborarea cititorilor săi.

ANCHETA NOASTRĂ

La ordinea zilei în viaţa internaţională sînt iniţiativele şi eforturile pentru consolidarea păcii, pentru instaurarea unui climat de încredere şi cooperare între state. Propunerea R. P. Romîne cu privire la

ACŢIUNI PE PLAN REGIONAL

pentru îmbunătăţirea relaţiilor de bună vecinătate între state europene cu orînduiri social-politice diferite

este considerată cu interes de opinia publică internaţională. În această ordine de idei, „Lumea" s-a adresat unor personalităţi marcante din diferite ţări ale lumii, solicitîndu-le părerea asupra propunerii romîneşti, ca şi asupra oricăror altor măsuri susceptibile să contribuie la dezvoltarea începutului de destindere înregistrat în atmosfera internaţională.

Ambasadorul
LUIS PADILLA NERVO,
şeful delegaţiei Mexicului
la O.N.U., judecător la
Curtea Internaţională de
Justiţie, fost ministru
de externe

„O.N.U. trebuie să ajute la prevenirea răspîndirii armelor nucleare"

„Am considerat întotdeauna că ideea zonelor denuclearizate va avea o însemnătate reală, dacă şi spaţiul cosmic va fi denuclearizat. Din acest punct de vedere apreciez cît este de important să nu se plaseze pe orbită asemenea arme. Sînt satisfăcut că rezoluţia în acest sens, sprijinită de cei 17 membri activi ai Comitetului de dezarmare, pe care am avut onoarea s-o depun în numele lor în Comitetul Politic, a fost aprobată de sesiune. Această rezoluţie va contribui la înfăptuirea dezarmării generale şi totale. În legătură cu problema denuclearizării Americii Latine, ştiţi desigur că cinci şefi de stat de pe acest continent au declarat solemn că ţările lor nu vor produce sau stoca arme nucleare şi nu vor admite sau permite tranzitul acestora pe teritoriile lor. Ne exprimăm speranţa că Adunarea Generală a O.N.U. va lua act de declaraţia celor cinci ţări şi va recomanda ţărilor latino-americane să ia în considerare un acord de acest gen. Cînd ţările latino-americane vor considera oportună încheierea unui asemenea acord, sperăm că statele membre ale O.N.U. îl vor accepta şi-l vor recunoaşte ca atare.

Şi în alte regiuni ale lumii o soluţie pozitivă în vederea creării de zone denuclearizate depinde de acordul tuturor ţărilor din regiunile respective. În acest sens, consider că O.N.U. trebuie să ajute la prevenirea răspîndirii armelor nucleare, ceea ce ar fi util pentru menţinerea păcii.

În ceea ce priveşte iniţiativa Republicii Populare Romîne în legătură cu relaţiile de bună vecinătate între statele europene, care a fost înscrisă pe ordinea de zi a sesiunii, consider că orice efort de îmbunătăţire a relaţiilor dintre state, indiferent de sistemele lor politice, tinde spre menţinerea păcii şi spre găsirea de soluţii paşnice în relaţiile dintre state. Consider că popoarele din întreaga lume sînt tot mai interesate în problemele internaţionale. Toate sînt preocupate de menţinerea păcii şi toate doresc ca litigiile ce pot dezbina statele să fie soluţionate pe cale paşnică, nu prin forţă.

Urez succes noii reviste romîneşti de politică internaţională, „Lumea". Îi doresc un start bun şi o activitatea fructuoasă."

Ambasadorul
ALEX QUAISON-SACKEY,
şeful delegaţiei Ghanei
la O.N.U.

„Apreciem propunerile Romîniei"

„Delegaţia Ghanei şi-a expus în repetate rînduri poziţia în problemele coexistenţei paşnice şi zonelor denuclearizate. Ideea coexistenţei este întruchipată în însăşi compoziţia O.N.U. şi întărită de Cartă. Aici sînt reunite state socialiste, capitaliste şi nealiniate, şi toate laolaltă au datoria ca, prin eforturi comune, să realizeze pacea. În 1961, la sesiunea a XVI-a, Ghana a susţinut ideea denuclearizării continentului african. Atunci, Adunarea Generală a adoptat o rezoluţie în acest sens. Acum este necesară confirmarea acestei idei şi luarea de măsuri pentru respectarea ei strictă. Totodată, Ghana consideră crearea de zone denuclearizate şi în alte regiuni ale lumii ca o contribuţie importantă la opera de menţinere şi consolidare a păcii în întreaga lume.

Noi apreciem propunerea făcută de Romînia în 1960, cu privire la crearea unei zone denuclearizate în Balcani, precum şi propunerea înscrisă anul acesta: „Acţiuni pe plan regional în vederea îmbunătăţirii relaţiilor de bună vecinătate între state europene aparţinînd unor sisteme social-politice diferite". Considerăm că tot ceea ce se face în această direcţie aduce o nouă contribuţie la apropierea etapei în care se va realiza dezarmarea generală şi totală.

Am aflat cu plăcere despre apariţia revistei „Lumea". Îi doresc mult succes în activitatea de răspîndire a ideilor păcii, colaborării şi înţelegerii între popoare."

Ambasadorul
DIALLO TELLI,
şeful delegaţiei Guineei la O.N.U

„Dorim să existe cît mai multe zone denuclearizate"

„De la intrarea ei în O.N.U., Guineea a considerat şi consideră că această organizaţie are trei funcţii principale:

1. menţinerea şi întărirea păcii internaţionale;
2. lichidarea colonialismului;
3. crearea unor condiţii favorabile pentru colaborarea internaţională între toate statele.

Denuclearizarea Africii a fost votată la O.N.U. în urmă cu doi ani. Pe atunci nu au sprijinit-o toate statele dar, în această problemă, situaţia a evoluat rapid şi la conferinţa şefilor de state de la Addis Abeba s-a aprobat în unanimitate necesitatea creării unei zone denuclearizate pe continentul african. Mai mult

decît atît, conferința s-a pronunțat împotriva menținerii bazelor militare străine pe continentul nostru.

Considerăm că, în ceea ce privește zonele denuclearizate, ceea ce este bun pentru continentul nostru este bun și pentru alte regiuni ale globului. Dorim să existe cît mai multe zone denuclearizate. Vom sprijini toate rezoluțiile în acest sens. Firește că pentru înfăptuirea acestui deziderat este absolut necesar ca statele interesate să fie în unanimitate de acord.

Sperăm că inițiativa romînească de a se discuta la O.N.U. problema unor acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între state europene aparținînd unor sisteme social politice diferite va fi sprijinită de statele europene interesate.

Urez succes revistei „Lumea" și cititorilor ei. Aș dori ca, în numele misiunii permanente a Gumeei la O.N.U., să fac cunoscută prin intermediul revistei satisfacția noastră pentru colaborarea prietenească care caracterizează totdeauna raporturile noastre cu reprezentanții romîni la O.N.U. Aceste raporturi reflectă fidel relațiile între cele două guverne, expresie a unei prietenii sincere și unei colaborări fructuoase ce poate contribui la întărirea acestor relații în folosul celor două popoare".

Bruno KREISKY, ministrul Afacerilor Externe al Austriei

„În inima Europei, să cream o atmosferă de pace și stabilitate"

„Cea mai importantă sarcină care stă în fața politicii externe austriece este de a face totul pentru a promova premisele coexistenței pașnice a popoarelor și, în primul rînd a celor din regiunea Europei pe care o locuim. Austria neutră se declară în mod clar pentru democrație. Datorită situației sale speciale — în mijlocul continentului european la linia de demarcație a celor două mari alianțe militare — țara noastră are granițe de sute de kilometri cu statele care au adoptat principiile comunismului. Este îmbucurător că Austria a reușit să stabilească relații bune cu diverse state, indiferent de apartenență, de pacte militare sau ideologii politice diferite.

În martie 1960 am ținut o cuvîntare la Institutul polonez pentru afacerile internaționale din Varșovia despre premisele coexistenței, iar în vara anului 1963 am vorbit despre integrarea europeană la Facultatea de științe juridice a Universității din București. În anul 1961, ministrul polonez al Afacerilor Externe, Rapacky, a avut prilejul să-și expună vederile la Viena în fața unui for reprezentativ, iar cu prilejul vizitei sale oficiale la Viena, ministru Afacerilor Externe al R.P.R., Mănescu, va vorbi în fața unui for asemănător. Experiențele noastre cu acest gen de expuneri au fost foarte bune.

Politica externă austriacă se străduiește înainte de toate să stabilească cu țările vecine relații fără fricțiuni și pe cît posibil prietenești. Ținînd seama de legăturile tradiționale din spațiul dunărean, noi, austriecii, considerăm drept țări vecine nu numai pe acelea care se mărginesc nemijlocit cu Austria. Popoarele acestei regiuni au fost în cursul secolelor atît de apropiate unele de altele și relațiile dintre ele au fost atît de strînse încît, potrivit concepției politicii externe austriece, ele pot fi incluse în cercul „vecinilor", chiar dacă nu au o frontieră comună cu Austria. Dunărea este tradiționalul inel de legătură între Europa occidentală, centrală și răsăriteană. Ea nu este numai un mijloc prețios de transport, menit să slujească circulației economice între aceste părți ale Europei, dar reprezintă totodată și unul din marile rezervoare de energie hidraulică ale Europei. Sînt convins că fluviul Dunărea, care leagă atîtea popoare, oferă numeroase posibilități pentru promovarea și lărgirea relațiilor economice între țările Europei indiferent de sistemele lor politice. Într-o perioadă de mari încordări în politica mondială, evenimentele sînt privite din unghiul antagonismelor dintre puteri și grupări de state. Ar fi însă o serioasă greșeală de apreciere a privi relațiile economice din Europa numai sub aspectul politicii aliaților militare. Este de prevăzut că pe viitor relațiile economice dintre Est și Vest se vor dezvolta.

Sper că în ciuda concepțiilor ideologice deosebite va fi posibilă promovarea relațiilor între statele care aparțin unor sisteme politice diferite. Cu timpul această evoluție va fi încununată de succes numai dacă va fi creată o atmosferă de destindere generală. Premisa pentru aceasta este lichidarea neîncrederii.

În conferința pe care am ținut-o la Varșovia, am spus : „Cunoașterea mai bună a partenerului este una din premisele cele mai esențiale ale unei coexistențe trainice care trebuie să permită unora să se elibereze de părerile preconcepute și să-și facă o imagine realistă despre celălalt. De aceea este necesar ca relațiile umane, care tocmai în spațiul dunărean au fost atît de strînse în cursul secolelor, să fie și pe viitor dezvoltate depășind linia de demarcație a sistemelor de pacte politice. Legăturile prietenești, relațiile culturale și sportive ar trebui să fie intensificate și promovate de ambele părți. Paralel cu aceste relații umane se vor dezvolta și relațiile între state. În inima Europei unde timp de secole au avut loc cele mai grave ciocniri politice și militare, ar trebui să ne străduim să creăm o atmosferă de pace și stabilitate".

SALUTUL LUI U THANT

Cu prilejul apariției revistei noastre, U Thant, secretarul general al O.N.U., a trimis redacției și cititorilor un salut și urări de succes.

O. N. U

Comitetele lucrează

Repartizate pe comitete, problemele de pe ordinea de zi intră una după alta sub reflector. Se pregătesc proiecte de rezoluții care, după ce vor fi dezbătute și adoptate, vor fi supuse Adunării Generale.

Atenția ziariștilor este solicitată de dezbaterile dintr-un comitet sau altul, în funcție de importanța problemelor discutate. Interesează în special deplasările care se conturează în direcția unor soluții realiste.

În Comitetul Politic, de pildă, de mai bine de o săptămînă, vorbitorii pledează — aproape în unanimitate — pentru extinderea cadrului interzicerii experiențelor nucleare și la cele subterane. Fără îndoială, această acțiune se înscrie pe linia eforturilor care tind să amplifice rezultatele obținute de pe urma încheierii Tratatului de la Moscova și a semnării lui de către majoritatea statelor lumii. Elementul nou care se așteaptă este prezentarea unui proiect de rezoluție de către cele opt țări neutre participante la Conferința de la Geneva (cunoscut deocamdată doar „pe culoare"), care recomandă, printre altele, reluarea grabnică a lucrărilor conferinței.

În general, pe masa Comitetului Politic s-au depus documente care relevă imperativul dezarmării atît pe planul adoptării unor soluții de ansamblu, cît și pe cel al unor măsuri parțiale. În acest cadru se poate aminti de proiectul privind denuclearizarea Americii Latine ; semnarea unei convenții de interzicere a folosirii armelor nucleare ; cooperarea internațională în folosirea spațiului cosmic ; relațiile de bună vecinătate între țările europene care aparțin unor sisteme social-politice diferite etc.

Comitetul nr. 4 pentru problemele de tutelă și teritorii neautonome va fi de asemenea sediul unor dezbateri de mare interes. Printre cele zece probleme înscrise pe agendă, observatorii așteaptă în special discutarea situației din coloniile portugheze. În actuala dezbatere le va fi foarte greu puterilor prietene cu Portugalia să ia în mod activ sau tacit parte colonialismului portughez. Și la trecuta sesiune, și în intervalul dintre sesiuni, Portugalia a fost ținta unor critici vehemente din partea forțelor politice din întreaga lume ostile dominației colonialiste. Va trece oare și Portugalia în defensivă, așa cum a făcut, de pildă, Spania, în speranța că, arătîndu-se puțin mai maleabilă, va amîna scadența ?

Trebuie menționată și apropiata discutare a situației din Vietnamul de sud, care va avea loc pe baza raportului Comisiei O.N.U. aflată în prezent în această țară.

Deci activitatea este în toi. Ne aflăm la mijlocul actualei sesiuni, dar calendarul presează.

Eugen PREDA

ÎN SENSUL ISTORIEI

Lumea contemporană e atît de profund schimbată, încît nu numai anticul „orbis terrarum", dar însăşi harta omenirii de acum două decenii apare ca o imagine îndepărtată, de binoclu întors. Suflul veacului XX, dezlănţuit cu Revoluţia din Octombrie, a transformat în vestigii imperii ce păreau constituite pe durate milenare, a adus în lumina istoriei zeci şi zeci de popoare, a revoluţionat harta politică şi socială a lumii. Manualele de istorie şi atlasele geografice au trebuit necontenit modificate în date şi contururi, în cancelariile diplomatice a fost necontenit trecut la arhivă ceea ce altădată părea oarecum imuabil. Tot mai impetuos, în arena istoriei au intrat noi şi noi factori, într-un ritm şi cu o semnificaţie pe care numai o minte genială ca a lui Lenin le putea prevedea şi gîndi ca cea mai normală dintre stările societăţii.

Clasa muncitoare internaţională şi sistemul socialist mondial constituie astăzi principala forţă motrice a progresului omenirii. Sistemul socialist mondial nu numai că şi-a dovedit superioritatea asupra sistemului capitalist, dar se manifestă pe arena internaţională ca o forţă determinantă în rezolvarea problemelor contemporaneităţii.

Acest flux de legitate istorică — aşa cum l-au profilat şi definit făuritorii concepţiei materialiste despre lume şi societate — este astăzi în plină ascensiune. Istoria omenirii a luat un nou curs ; raportul de forţe pe scara mondială s-a modificat fundamental, impunînd o altă ierarhie de valori politico-sociale, o altă optică în considerarea evenimentelor, noi concepţii şi noi metode în tratarea problemelor internaţionale.

Problema cea mai arzătoare a timpului nostru este apărarea păcii, eliberarea popoarelor de primejdiile unui război termonuclear. În condiţiile atinse de tehnica militară în prezent, un conflict cu folosirea armelor racheto-nucleare ar abate asupra omenirii suferinţi de nedescris şi consecinţe incalculabile. Tocmai de aceea, lupta pentru pace, pentru consolidarea şi apărarea ei, a mobilizat un potenţial de energie morală cum încă n-a cunoscut istoria, — uriaşe forţe sociale capabile să determine preîntîmpinarea unui război mondial, rezolvarea problemelor internaţionale litigioase nu pe calea armelor, ci pe aceea a tratativelor.

În epoca noastră, problema salvgardării păcii impune o responsabilitate majoră, realism şi luciditate în abordarea problemelor internaţionale.

Coexistenţa paşnică între state cu orînduiri sociale diferite s-a dovedit a fi singura platformă raţională pe care se pot întemeia relaţiile în lumea contemporană. Ea se impune ca o necesitate istorică obiectivă, corespunzătoare aspiraţiilor întregii omeniri.

De aici, spiritul de înaltă răspundere care călăuzeşte Republica Populară Romînă în viaţa internaţională. De aici participarea ei consecventă la toate acele acţiuni menite a feri popoarele de catastrofa unui război termonuclear şi, implicit, pentru a se determina noi paşi înainte pe calea destinderii internaţionale, a colaborării multilaterale şi instaurării unui climat de înţelegere în viaţa politică a globului.

În strînsă unire cu celelalte ţări socialiste, cu toate celelalte forţe ale păcii şi progresului, Romînia se manifestă ca un factor activ pe plan internaţional, militînd neabătut pentru promovarea principiilor coexistenţei paşnice, rezolvarea pe calea tratativelor a tuturor problemelor litigioase.

Considerînd că dezarmarea generală şi totală constituie problema-cheie în consolidarea păcii, R. P. Romînă a susţinut propunerile Uniunii Sovietice îndreptate spre acest scop. Participînd la tratativele din cadrul Comitetului celor 18 state, de la Geneva, şi în alte organisme internaţionale, ţara noastră depune eforturi perseverente pentru a se ajunge la soluţionarea acestei probleme arzătoare.

Guvernul romîn a fost printre primii semnatari ai Tratatului de la Moscova, încheiat între U.R.S.S., S.U.A. şi Marea Britanie, privind încetarea experienţelor nucleare în cele trei medii, tratat care, deşi nu rezolvă problema dezarmării, reprezintă totuşi un pas în această direcţie. Opinia publică de la noi a salutat semnarea acordului pentru interzicerea plasării pe orbită a unor arme cu dispozitive atomice. Totodată, Romînia s-a pronunţat pentru realizarea unei înţelegeri în ceea ce priveşte un pact de neagresiune între ţările Tratatului de la Varşovia şi statele membre ale N.A.T.O., precum şi pentru adoptarea altor măsuri de consolidare a începutului de destindere internaţională. R.P.R. consideră absolut necesară curăţirea terenului de rămăşiţele ultimei conflagraţii şi, ca atare, încheierea Tratatului de pace german şi reglementarea, pe această bază, a situaţiei, de atîta vreme anormală, a Berlinului occidental.

Cu experienţa acelui trecut care făcuse ca regiunea în care trăieşte să fie denumită „butoiul cu pulbere al Europei", ţara noastră a propus încă din anul 1957 o serie de măsuri menite a garanta securitatea şi denuclearizarea regiunii balcanice, a favoriza dezvoltarea colaborării multilaterale între popoarele acestei zone. În 1960, de la tribuna Adunării Generale a O.N.U., R. P. Romînă a formulat, prin glasul preşedintelui Consiliului de Stat, tovarăşul Gheorghiu-Dej, propunerea, înscrisă şi pe ordinea de zi a actualei sesiuni, privind acţiuni pe plan regional în vederea îmbunătăţirii relaţiilor de bună vecinătate între state europene aparţinînd unor sisteme social-politice diferite.

În concretizarea principiilor de coexistenţă paşnică, un rol deosebit îl are dezvoltarea relaţiilor economice între state cu sisteme sociale diferite. De aceea, problemele dezvoltării economice au devenit un element preponderent al activităţii internaţionale. În acest spirit, Romînia lărgeşte relaţiile sale economice, considerînd că dezvoltarea nestingherită a comerţului pe scară mondială este o necesitate a timpului nostru. Întreţinînd legături economice cu peste 80 de state — faţă de mai puţin de 30 în urmă cu 15 ani — R.P.R. se pronunţă pentru un comerţ mondial liber de orice discriminări. În acest sens are o mare însemnătate viitoarea conferinţă internaţională pentru comerţ şi dezvoltare, ce va avea loc la Geneva, sub egida Naţiunilor Unite, în martie 1964.

Romînia socialistă priveşte cu sentimente de profundă simpatie şi solidaritate lupta popoarelor pentru eliberarea din cătuşele colonialismului, eforturile zecilor de ţări devenite independente de a-şi făuri şi dezvolta economia şi cultura. Din cele peste 60 de ţări care au intrat în Organizaţia Naţiunilor Unite după fondarea ei, marea majoritate sînt dintre cele care au scuturat jugul colonial.

Într-un asemenea spirit, de participare constructivă la efortul pentru soluţionarea principalelor probleme ale vieţii internaţionale, politica externă a Republicii Populare Romîne se înscrie pe linia determinată de cerinţele contemporaneităţii.

Poporul nostru, care resimte o îndreptăţită bucurie şi mîndrie pentru progresele realizate în edificarea noii sale orînduiri, sprijină din toată inima politica externă a partidului şi guvernului, considerînd-o ca propria sa politică, cu conştiinţa vie că această politică corespunde în cel mai înalt grad intereselor sale fundamentale, mersului său înainte pe drumul indicat de înseşi legile istoriei.

George IVAŞCU

LONDRA

Noul cabinet

Formarea noului guvern a însemnat sfîrşitul unei perioade scurte dar agitate din viaţa politică britanică, jalonată de congresul partidului laburist, de cel al partidului conservator şi de boala fostului prim ministru Macmillan.

Noul premier a reuşit să ralieze în jurul său unele din personalităţile cheie ale tory-lor consideraţi a fi fost în acelaşi timp şi contracandidaţii săi : R. A. Butler, fost vice-premier, căruia i s-a încredinţat portofoliul Ministerului de Externe şi a cărui adeziune a fost apreciată de presa conservatoare ca hotărîtoare, R. Maudling, fost şi actualul ministru de Finanţe şi lordul Hailsham, fost şi actual ministru al ştiinţelor, liderul majorităţii din Camera lorzilor.

Doi membri ai vechiului guvern au refuzat să facă parte din noua echipă guvernamentală : Enoch Powell, fost ministru al Sănătăţii, şi Ian MacLeod, fost copreşedinte al partidului conservator şi fost lider al majorităţii din Camera Comunelor, exponenţi a ceea ce unii observatori denumesc „neoconservatorism". Ambii, se spune, l-ar fi preferat pe Butler la Downing Street 10.

Scadenţa iminentă a alegerilor îşi pune vizibil amprenta asupra activităţii politice actuale din Anglia. Primul ministru, în declaraţia făcută la televiziune imediat după constituirea noului guvern, şi-a dezvăluit preocupările de acest ordin, afirmînd în stilul lui direct şi limpede că politica echipei sale va fi apreciată în comparaţie cu cea a opoziţiei. „Dacă după aceea vom fi impopulari, a spus el, vom pierde alegerile". Aşa cum este şi firesc, şeful guvernului conservator şi-a exprimat însă speranţa că aceasta nu se va întîmpla.

După cum scria ziarului „Times", noul guvern are de tratat, printre altele, problemele complicate puse de economia Angliei. La conferinţa sa anuală de la Scarborough, partidul laburist a lansat anul acesta un program atractiv de lichidare a ipotecii pe care o reprezintă pentru economia britanică actuala structură industrială învechită, existenţa unor regiuni slab dezvoltate sau lovite de depresiune, şomajul şi perspectivele dificile deschise în actuala situaţie de automatizare. La acestea trebuie adăugate cererile laburiste de extindere a comerţului cu toate ţările şi atitudinea plină de rezerve şi circumspecţie în privinţa unei eventuale aderări a Angliei la Piaţa comună.

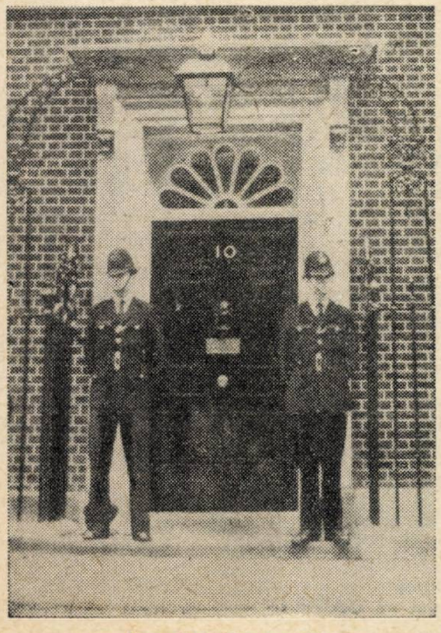

Downing Street 10

Compoziţia noului guvern reflectă destul de clar preocuparea faţă de problemele economice. În afară de menţinerea lui Reginald Maudling ca ministru de finanţe — el este apreciat în cercurile conservatoare ca un specialist de talent şi de viitor — a fost creat un nou minister, cel al industriei, comerţului şi regiunilor slab dezvoltate, în fruntea căruia a fost numit Heath, prieten şi colaborator apropiat al premierului. Ministrul lucrărilor publice, Geoffrey Rippon, pînă acum doar membru al guvernului, intră în cabinet — forul conducător mai restrîns al echipei guvernamentale.

În primul său discurs electoral (în cadrul campaniei pentru alegerile parţiale din circumscripţia scoţiană Kinross-West Perthshire) premierul Home s-a ocupat şi el de chestiunile economice. Şeful guvernului a enunţat la Perth necesitatea modernizării industriei şi a dezvoltării regiunilor rămase în urmă şi a răspuns programului anunţat de laburişti şi în celelalte probleme legate de dezvoltarea economiei, de educaţie, construcţii de locuinţe, pensii, asistenţa sanitară etc.

Primul ministru a expus şi unele din liniile sale de conduită în domeniul politicii externe. Luna viitoare vom asista, după toate probabilităţile, la luări de contact direct între noul premier britanic şi nu mai puţin noul cancelar vest-german Erhard, precum şi cu preşedintele Kennedy. Relaţiile interaliate aduc în actualitate mai ales două chestiuni. Este vorba în primul rînd de planurile noului guvern în privinţa Pieţei comune. În timp ce, în prima sa declaraţie-program prezentată Bundestagului, Erhard a făcut un gest amical la adresa Angliei, Home care, ca şi actualul ministru de externe Butler, nu a fost niciodată un prea cald partizan al aderării Angliei la C.E.E., a declarat că deocamdată este inutil a se pune această problemă, ceea ce lasă să se înţeleagă că rezolvarea ei ca şi a altor probleme a fost amînată, poate pînă după alegeri. În acelaşi timp contactele, înghetate în ultima vreme, cu Franţa au fost reluate la Haga, la sesiunea Uniunii Europei Occidentale. Rezultatele concrete ale întîlnirii Murville — Butler ţin încă de secretele viitorului şi orice anticipare trebuie să ia seama la precizarea pe care observatorii de la faţa locului nu au obosit s-o repete : dialogul a fost reluat, dar disensiunile rămîn.

Cealaltă chestiune care aşteaptă o hotărîre definitivă din partea Angliei priveşte planul american de creare a forţelor nucleare multilaterale. Noul prim-ministru va trebui în cele din urmă să dea un răspuns care implică grele consecinţe de ordin militar, economic şi politic. Trădînd o oarecare nerăbdare, ziarele americane scriu de pe acum că S.U.A. „ar dori un angajament ferm" din partea Angliei.

În discursul rostit la Perth, noul premier nu şi-a menajat auditoriul cînd a fost vorba de pericolul unui război nuclear. „Am pierde totul dacă aşa ceva s-ar întîmpla", a spus el. Şi în această ordine de idei, evocînd Tratatul de la Moscova cu privire la interzicerea parţială a experienţelor nucleare, şi-a exprimat speranţa că se vor ivi noi posibilităţi „în domeniul dezarmării şi controlului asupra armelor nucleare" şi că atunci „tratativele vor înlocui forţa şi ameninţarea cu forţa". Rostite la un miting electoral — care constituie de fapt preludiul modest al unei competiţii electorale mai largi şi mult mai importante — în aceste cuvinte nuanţate şi rezervate răsună ecoul marii, nestăvilitei dorinţe de pace a poporului britanic, de care orice guvern, orice partid politic, fie el conservator sau laburist, nu poate să nu ţină seama, şi aceasta cu atît mai mult într-o perioadă premergătoare unor alegeri parlamentare.

Marjorie PAGE

29 octombrie

MOSCOVA

Interviul acordat de Andrei Gromîko

Ziarul „Izvestia" publică interviul acordat de Andrei Gromîko, ministrul Afacerilor Externe al U.R.S.S., care s-a înapoiat recent la Moscova de la New York unde a condus delegaţia sovietică la cea de a XVIII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U.

În prima parte a interviului, Andrei Gromîko s-a oprit pe larg asupra rezoluţiei adoptată de Adunarea Generală cu privire la interzicerea plasării pe orbită a obiectelor avînd la bord armament nuclear, precum şi asupra evoluţiei de pînă acum a sesiunii Adunării Generale.

Andrei Gromîko a subliniat în continuare că schimbul de păreri sovieto-american care s-a desfăşurat la New York, paralel cu şedinţele Adunării Generale O.N.U., a avut o rezonanţă internaţională la fel de mare ca şi lucrările propriu-zise ale sesiunii. Lucrul acesta este firesc, întrucît în timpul întrevederilor cu preşedintele J. Kennedy şi cu secretarul de stat D. Rusk a fost examinat un cerc larg de probleme internaţionale, cele mai importante probleme internaţionale de a căror rezolvare depinde destinderea continuă a încordării internaţionale. Unele din problemele discutate s-au referit la dezvoltarea şi întărirea relaţiilor sovieto-americane.

Schimbul de păreri sovieto-american nu a avut caracterul unei discuţii deschise, publice. De aceea, a spus A. A. Gromîko, aş prefera în prezent să nu mă refer la conţinutul acestui schimb de păreri. Se poate spune că în ansamblu aceste întrevederi au fost utile. Ambele părţi şi-au exprimat dorinţa de a depune şi pe viitor eforturi îndreptate spre lărgirea cercului de probleme asupra cărora se poate ajunge la un acord. Asupra uneia din aceste probleme — problema interzicerii plasării pe orbită a obiectelor avînd la bord armament nuclear — s-a ajuns la un acord, care a fost întărit prin rezoluţia Adunării Generale O.N.U.

Nu încape nici o îndoială că există posibilitatea adoptării şi altor măsuri îndreptate spre o destindere generală a încordării internaţionale. S-a căzut de acord asupra continuării schimbului de păreri. Dar, deocamdată este greu de spus care va fi

măsura următoare asupra căreia se va reuși să se ajungă la un acord.

N. S. Hruşciov, şeful guvernului sovietic, a indicat în repetate rînduri problemele internaționale cele mai actuale care trebuie să devină obiectul nu numai al unei examinări dar şi al unor acorduri. În afara dezarmării, printre aceste probleme noi considerăm înainte de toate problemele securității europene şi principala dintre acestea — reglementarea paşnică a problemei germane. A devenit întrutotul actuală necesitatea încheierii unui pact de neagresiune între statele participante la Tratatul de la Varşovia şi țările membre în N.A.T.O. Îşi aşteaptă rezolvarea şi asemenea probleme ca reducerea bugetelor militare ale statelor, împiedicarea răspîndirii armei nucleare, măsurile pentru preîntîmpinarea unui atac prin surprindere şi pentru reducerea efectivelor trupelor străine în Europa etc.

Cu alte cuvinte domeniul în care sînt necesare eforturi comune şi acorduri, dacă într-adevăr dorim destinderea încordării internaționale, este foarte vast.

Se poate afirma că în prezent există mai multe temeiuri ca în trecut să sperăm că începutul favorabil care a fost făcut de Tratatul de la Moscova şi continuat de rezoluția Adunării Generale cu privire la interzicerea plasării pe orbită a obiectelor avînd la bord arme nucleare va fi consolidat şi dezvoltat în interesul păcii. Pentru aceasta există condiții obiective. Vor păşi oare alte state şi în primul rînd marile puteri occidentale pe această cale, iar dacă vor păşi, cît de departe — aceasta depinde de ele.

În ceea ce priveşte Uniunea Sovietică, ea va face, ca şi pînă acum, tot ce depinde de ea pentru soluționarea problemelor internaționale actuale.

WASHINGTON

Dezbaterea drepturilor civile

Drepturile civile ale populației de culoare sînt examinate acum în comitetul juridic al Camerei Reprezentanților.

Puternica presiune a opiniei publice nu se împacă cu tendințele de amînare sine die a acestei dezbateri.

Pentru a înțelege semnificația politică a dezbaterii trebuie să dăm filele calendarului cu cîteva luni în urmă. În acest răstimp, administrația Kennedy a întocmit în iunie un proiect de lege privitor la drepturile civile ale negrilor, l-a înaintat subcomitetului pentru problemele juridice ale Camerei Reprezentanților şi apoi a încercat să alinieze în spatele acestui proiect atît pe senatorii democrați din nord, cît şi pe cei din sud, şi totodată să obțină sprijinul republicanilor. În acest scop au avut loc nenumărate întruniri şi şedințe maraton, la diferite niveluri. Situația a fost însă complicată de poziția „rebelă" adoptată de subcomitet care, după mai multe săptămîni de audieri şi şedințe, spre surprinderea administrației, a considerat nesatisfăcător proiectul Kennedy şi a propus unele amendamente, „radicalizîndu-l", după expresia președintelui.

Printre îmbunătățirile aduse, se remarcă în special punctul privitor la necesitatea întăririi autorității Ministerului Federal al justiției, care să poată acționa mai hotărît pentru a preveni încălcarea drepturilor civile de către rasiști.

Această prevedere este o versiune lărgită a aşa-numitului „titlu trei", cuprins în proiectul de lege Eisenhower din 1957, privitor la drepturile civile, care după ce a trecut ciuntit prin Camera Reprezentanților a fost înmormîntat în Senat.

Administrația întrevede în această „radicalizare" o sursă de conflicte directe cu guvernatorii statelor sudice, în care, după părerea ei, nu ar fi înțelept să se angajeze în preajma alegerilor prezidențiale din 1964. În acelaşi timp, liderii populației de culoare consideră că orice proiect de lege în această direcție, căruia nu i se asigură mijloace pentru transpunerea lui în practică prin înfrîngerea obstrucției încăpățînate a rasiştilor, ar rămîne un petic de hîrtie fără valoare.

Argumentul ministrului Robert Kennedy în sprijinul ideii de a se abandona amendamentele subcomitetului este că proiectul îmbunătățit nu ar avea şanse să treacă prin comitetul juridic al Camerei Reprezentanților. Totuşi, proiectul, mai ales în forma lui actuală, are şanse de aprobare, întrucît se consideră că în favoarea lui ar vota chiar şi senatorii Sudului, care speră că, fiind mai radical, proiectul ar putea fi mai uşor ucis în Senat. Ar urma, deci, ca administrația să angajeze bătălia decisivă în Congres. Președintele nu doreşte însă să se angajeze într-o astfel de acțiune care, după părerea sa, i-ar reduce considerabil şansele în alegerile din 1964 în statele sudice.

Iată deci semnificația numeroaselor şedințe ale Comitetului juridic al Camerei Reprezentanților convocate săptămîna trecută, precum şi a celor două şedințe extraordinare ale Casei Albe, convocate în strict secret de președinte. Pierre Salinger, purtătorul de cuvînt al Casei Albe, nu numai că a refuzat să răspundă la întrebările ziariştilor despre subiectele abordate, dar a negat însuşi faptul că au avut loc asemenea şedințe. În cele din urmă a transpirat ştirea că atmosfera dezbaterilor a fost atît de încărcată şi opiniile atît de controversate încît a fost imposibil să se ajungă la vreun acord. „Din cauza haosului care a dominat discuțiile, a declarat un participant la şedințe care ține să rămînă în anonimat, a fost imposibil să susții un argument sau să răspunzi unei întrebări. Toți vorbeau deodată şi mai aveau pretenția să se facă auziți".

O serie de democrați şi republicani din nord se întreabă de ce administrația consideră că este necesar să bată în retragere în fața unui proiect care ar servi mai bine scopului pe care a declarat că intenționează să-l realizeze în domeniul drepturilor civile, decît proiectul ei.

În această săptămînă urmează să se hotărască soarta celor două proiecte de lege în Comitetul juridic al Camerei Reprezentanților. Totuşi, în urma eşecului tratativelor de pînă acum, guvernul înclină să elaboreze o a treia variantă care să semene mai mult cu proiectul de lege al administrației.

Alexander GORDON

27 octombrie

HAGA

„Soluția aşteptării" şi nu numai atît

Ziariştii care au urmărit sesiunea de la Haga a Uniunii Europei Occidentale (UEO) comentau amuzați o întîmplare petrecută cu cîteva zile în urmă în capitala Belgiei. Se spunea că ar fi fost tot atît de potrivită şi aici: În ziua în care miniştrii agriculturii ai celor şase state din Piața comună s-au reunit la Bruxelles, la ultima sesiune ministerială, într-o sală din vecinătatea clădirii unde se țineau lucrările a fost anunțată o conferință cu tema: „Este comunitatea economică vest europeană în pană?" Întrebarea la care conferențiarul îşi propunea să răspundă nu este neavenită nici după încheierea celor două sesiuni.

La sesiunea UEO, deosebirile de vederi au fost vizibile aproape în toate problemele esențiale discutate. Făcînd un schimb de păreri referitor la perspecti-

Exportatorul american către Cristofor Columb — Cu OUL te-ai descurcat tu, dar ce facem cu GĂINILE! (Desen de CIK DAMADIAN)

vele relațiilor dintre Est și Vest, participanții (din UEO fac parte cele șase state membre ale Pieței comune plus Anglia) au adoptat poziții deosebite. Anglia, de exemplu, s-a pronunțat în favoarea menținerii acestor contacte, necesare găsirii unui limbaj comun care să înlesnească încheierea unor noi acorduri. Explicînd poziția deosebită a Franței, agenția „France Presse" atrăgea atenția că ea a acordat „un loc mai important așteptării".

„Soluția așteptării" a mai fost preconizată, într-o formă sau alta, și pentru relațiile interoccidentale. Astfel, în chestiunea admiterii Angliei în CEE, s-a menționat că vor mai fi necesare consultări în cadrul UEO (în vară s-a stabilit ca acestea să se desfășoare trimestrial) și că Marea Britanie ar putea să adere la Piața comună aproximativ peste un an, adică după prezentarea alegătorilor englezi în fața urnelor. Această nouă amînare a fixării unei date precise privind negocierea admiterii Angliei în CEE dezamăgește pe cei ce sperau că noua conducere a R. F. Germane va adopta o atitudine neță în această chestiune și va cere să se înlăture obstacolele ridicate. Pronosticurile în legătură cu intenția noului cancelar vest-german de a sugera să se renunțe la politica „porților închise" practicată de CEE s-au confirmat însă într-o oarecare măsură, în momentul cînd pe rol au apărut problemele agrare ale Pieței comune.

La sesiunea de la Bruxelles a miniștrilor CEE, reprezentanții vest-germani au făcut propuneri care i-au edificat pe observatori cu privire la ceea ce a fost denumită „vocația atlantică" a lui Erhard. Despre ce este vorba ? R. F. Germană a propus o revizuire a politicii agrare a Pieței comune. În esență, sub forma cererii unei revizuiri a normelor de funcționare a viitoarei Piețe agrare comune, R. F. Germană a pus în discuție o parte a sistemului protecționist existent față de exportatorii de produse agrare care nu fac parte din CEE. Măsurile propuse urmăresc două scopuri : protejarea agriculturii vest-germane și deschiderea porților în fața unor state exportatoare de produse agrare și alimentare. R.F.G. dorește să importe produse agrare din țări cu care ar putea încheia contracte pentru livrări de produse industriale. Dat fiind că această propunere este în avantajul Statelor Unite, principalul exportator al acestor produse pe piața vest-germană, observatorii au apreciat că Erhard vede în Piața comună în primul rînd un mijloc spre a se ajunge rapid la organizarea unei mari zone atlantice de schimburi economice — zonă propusă de S.U.A. — și în care produsele industriale și agrare precum și capitalurile să poată circula liber, neîngrădite. Măsurile de acest gen sînt avantajoase, după cum se știe, pentru statele cu economia cea mai dezvoltată. În cazul de față, traducerea în viață a acestor propuneri ar aduce mari avantaje Statelor Unite și Germaniei occidentale.

Poziția adoptată de R. F. Germană în etapa actuală a „războiului puilor" demonstrează că intenția Franței de a crea dificultăți exporturilor agrare americane s-ar putea dovedi zadarnice. Deocamdată nu s-a încheiat armistițiul dar se presupune că medierea G.A.T.T. va duce la un acord asupra volumului pagubelor produse exportatorilor americani în urma sporirii taxelor vamale la carnea de pasăre vîndută pe piețele vest-europene. Statele Unite apreciază pagubele la 46 milioane dolari, în timp ce autoritățile CEE vorbesc de numai 19 milioane.

Nu este totuși exclus ca părțile în cauză să-și reconsidere din nou pozițiile, cum s-a întîmplat adesea în trecut, și ca în dezbaterea problemelor agrare ale lumii occidentale să apară aspecte noi.

O. W.

27 octombrie

BONN

Experții la lucru

După 14 ani, o lună și două zile, Germania occidentală are un nou cancelar în persoana lui Ludwig Erhard. Este una din figurile politice centrale ale Germaniei occidentale în ultimii ani și i se atribuie merite importante în refacerea economică a Germaniei occidentale.

Componența noului cabinet este și ea cunoscută. Numirea lui Erich Mende în funcția de vice-cancelar ni se pare a reprezenta cea mai semnificativă modificare dintre cele intervenite în structura guvernului. În ultima perioadă a „erei Adenauer" liber-democrații criticau mai sever politica guvernamentală decît social-democrații. Este de presupus că acum lucrurile se vor schimba datorită cointeresării liber-democraților la nivel înalt în elaborarea acțiunilor politice. A părăsit scena pe tăcute Globke, atît de compromis încît este de mirare cum de a fost conservat pînă acum. În locul lui a fost numit Ludger Westrik, bine cunoscut în cercurile de afaceri, și care l-a secondat pe Erhard la ministerul economiei. În rest, posturile-cheie în guvern au aceiași titulari — Schröder, von Hassel etc.

Întrucît Erhard nu este partizanul sistemului de conducere unipersonală practicat de Adenauer, observatorii politici cred că el va face să crească rolul și răspunderea celorlalți membri ai cabinetului precum și ai parlamentului în ceea ce privește elaborarea politicii vest-germane. El și-a alcătuit de asemenea un „trust al creierului" cu misiunea de a studia amănunțit diversele probleme mari ale politicii externe și interne. Experții vor avea mult de lucru.

Predomină părerea că Ludwig Erhard se află în fața unor sarcini destul de serioase atît în propriul său partid cît și în domeniul politicii interne și externe a Germaniei occidentale. Se apreciază de cercuri largi, chiar în Germania occidentală, că momentul internațional actual nu îngăduie o continuare a politicii denumite de unele ziare „de domeniul erei Adenauer".

Tocmai de aceea presa a căutat să distingă ce este deosebit în declarația noului guvern citită de Erhard în fața Bundestagului. Ziarele vorbesc despre „noua linie".

Incontestabil, declarația făcută de Erhard conține tonalități diferite de trecut. Au fost primite cu interes referirile la necesitatea sprijinirii unor acorduri viitoare pentru relaxarea războiului rece, recunoașterea dezarmării generale și controlate ca mijloc eficient de a se împiedica un conflict. Nou este și accentul pus de actualul cancelar pe dezvoltarea relațiilor cu țările est-europene.

Declarația nu a adus însă nimic nou în problemele politicii militare a Germaniei occidentale și în pozițiile față de soluționarea problemei germane. Lucruri vechi — reafirmarea priorității acordate N.A.T.O., reluarea tezelor cunoscute în problema germană și care au dus la imobilism politic, revin și în declarația-program a acestei echipe care-și propune totuși, cum a declarat în repetate rînduri Schröder, să ducă „o politică de mișcare". În același timp au provocat nedumerire declarațiile lui Erhard privitoare la frontierele Germaniei. Dorește oare cu adevărat noul cancelar să redeschidă această problemă rezolvată practic de mult ?

Nu numai diplomații prezenți în sala Bundestagului ci și principalele capitale occidentale așteptau definirea de către Erhard a opticii sale asupra relațiilor în NATO. De fapt, poziția lui — el este înclinat spre o strîngere a legăturilor cu puterile anglo-saxone — era cunoscută încă din trecut. Dar cele spuse de la tribuna Bundestagului și ceea ce s-a mai întîmplat de atunci nu lasă nici un echivoc asupra accentului pus de guvernul Erhard pe o „colaborare trainică" americano-vest-germană. Declarația noului cancelar în legătură cu viitoarele relații cu Statele Unite a trezit o anumită nemulțumire la Paris.

Călătoria pe care o va întreprinde la Paris, Washington și Londra îi va da lui Erhard posibilitatea de a-și expune direct intențiile.

Declarația guvernamentală a fost în principiu aprobată și de opoziția social-democrată. Depinde de accentul care se va pune pe unul sau pe altul din punctele programului, ca rezultatele sale practice să influențeze în favoarea sau în detrimentul creștin-democraților în alegerile din 1965.

Erich UHLEN

30 octombrie

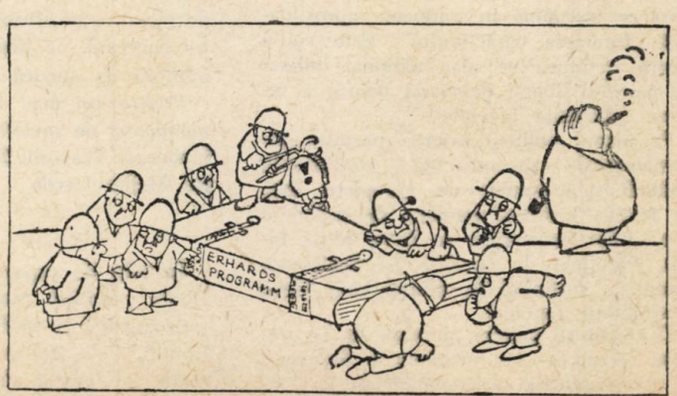

Cine știe... Cine știe?

(din „Der Mittag" — Düsseldorf)

TOKIO

In perspectiva alegerilor

Dizolvarea Dietei japoneze la 23 octombrie şi fixarea alegerilor generale pentru data de 21 noembrie au fost determinate nu de climatul politic general din ţară, ci de situaţia actuală din interiorul partidului liberal democrat. Hotărîrea primului ministru Ikeda de a-i chema pe alegători în faţa urnelor este interpretată la Tokio ca o expresie a convingerii sale că-şi va putea reînnoi mandatul. În partidul liberal democrat există opt grupări rivale care îşi vor disputa peste 9 luni, prin liderii lor, conducerea partidului. În mod automat, preşedintele partidului este şi prim-ministru. (Aceasta, fireşte, dacă partidul liberal democrat continuă să rămînă majoritar în Parlament. Or, în momentul de faţă, reprezentanţii săi în Dietă depăşesc numeric în proporţie de 2 la 1 pe reprezentanţii partidelor de opoziţie, şi nu se întrevede o modificare substanţială a raportului de forţe după viitoarele alegeri). S-a calculat că durata mijlocie a mandatelor celor 37 de prim miniştri pe care i-a avut Japonia a fost de 2 ani şi 2 luni. S-a creat aproape tradiţia ca, după 2 ani de guvernare, liderul partidului să cedeze conducerea şefului altei grupări din interiorul acestuia. La aproape 3 ani şi jumătate după formarea primului său cabinet, Ikeda apreciază că se bucură de suficientă popularitate pentru a-şi reînnoi mandatul. Este semnificativ că Eisaku Sato, cel mai important contracandidat la conducerea partidului, a protestat împotriva dizolvării Dietei şi nu şi-a retras obiecţia decît după ce devenise clar că este ameninţat să rămînă izolat.

Sato deţine în momentul de faţă răspunderea ministerială pentru organizarea Jocurilor olimpice care vor avea loc în 1964, ceea ce îl aduce în centrul actualităţii. Prietenii lui cred însă că dacă Ikeda va obţine prelungirea mandatului său de prim ministru, acum, după vizitele sale în Filipine, Indonezia, Australia şi Noua Zeelandă, care s-au soldat cu extinderea relaţiilor economice şi politice dintre Japonia şi aceste ţări, şansele lui Sato de a deveni preşedinte al partidului sînt minime.

Principalele probleme ale politicii interne în jurul cărora se desfăşoară scurta campanie electorală sînt progresele economice înregistrate de Japonia (şi, în contrast cu ele, creşterea continuă a costului vieţii), precum şi o problemă specific japoneză — anume „hitotsukuri", ceea ce înseamnă în traducere aproximativă „formarea caracterului". Este vorba despre acţiunea pe plan naţional iniţiată de partidul liberal democrat pentru a reduce delicvenţa juvenilă.

Pe planul politicii externe partidul guvernamental preconizează continuarea politicii sale actuale de apropiere faţă de Statele Unite şi totodată de extindere a relaţiilor economice cu toate ţările lumii. Partidele de opoziţie îşi desfăşoară campania susţinînd în primul rînd ideea neutralităţii Japoniei.

Observatorii politici, pornind de la premisa că nu se va înregistra o deplasare în reprezentarea parlamentară şi, în consecinţă, nu vor interveni schimbări esenţiale în orientarea internă şi externă a guvernului, îşi concentrează atenţia asupra perspectivelor partidului liberal democrat de a depăşi fracţionismul care reprezintă o frînă serioasă în calea „modernizării" acestui partid conservator. Se apreciază că, indiferent de rezultatul alegerilor, lupta internă dintre liberal-democraţi, care a constituit după război cel mai greu obstacol în calea primilor miniştri japonezi, va continua încă mulţi ani de zile.

I. N.

BUDAPESTA

Însemnări

Într-o capitală se întîmplă zilnic cîte ceva nou, important; evenimentul politic, economic, cultural sau artistic îl simţi prezent la fiece pas. Desprind cîteva din însemnările mele budapestane din ultima săptămînă.

Zilele acestea în clădirea Parlamentului care se înalţă impunătoare pe malul stîng al Dunării s-au întrunit deputaţii Adunării de Stat din R. P. Ungară, pentru a analiza situaţia economică a ţării. Din raportul tovarăşului Fock Jenö, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al R. P. Ungare, şi din cuvîntările deputaţilor care au participat la dezbateri, a reieşit că în prima jumătate a celui de al doilea plan cincinal economia R. P. Ungare a cunoscut o dezvoltare continuă. În primii 2 ani ai celui de-al doilea cincinal (1961—1962), producţia industrială a crescut cu 21,1%, iar în acest an, potrivit calculelor preliminare, va cunoaşte o creştere de 7%.

Şi pentru că tot vorbim de deputaţi, nu pot să nu amintesc despre sesiunea Sfatului popular al oraşului Budapesta, unde deputaţii au dezbătut problema construcţiei de locuinţe. În cincinal, în capitala ungară se vor construi 23 000 apartamente.

*

Anul acesta, pentru a şaptea oară, s-au întrunit la Budapesta tineri muzicieni din R. P. Ungară şi din alte ţări. La concurs au participat 105 tineri, din care 85 sosiţi de peste hotare. Mulţi dintre ei, plini de talent, s-au afirmat în cadrul concursului cucerind, pe lîngă primele locuri, şi pe iubitorii de muzică din Budapesta.

Printre cei mai interesanţi concurenţi menţionez pe sovieticul Mihail Onicer, pe japonezul Tsuyoshi Tsutsumi şi pe maghiarul Mejho Laszlo.

*

În sala de expoziţii din Hosok Tere (Piaţa eroilor) s-a deschis expoziţia retrospectivă a graficianului romîn Aurel Jiquidi. Cele 200 de exponate ale lui Jiquidi se bucură de aprecierile artiştilor plastici şi publicului din Budapesta. Domanovszky Endre, de două ori laureat al Premiului Kossuth, preşedintele Uniunii artiştilor plastici din R. P. Ungară, a declarat, printre altele, că Aurel Jiquidi este un artist a cărui faimă a trecut hotarele ţării sale. Opera lui se bucură de mult succes în Ungaria.

*

Meciul de duminică dintre R. P. Ungară şi Austria, terminat cu victoria gazdelor, a făcut ca numărul turiştilor, care vizitează în aceste zile de toamnă Budapesta, să crească considerabil. În ultimele zile, Budapesta a fost vizitată de numeroşi turişti romîni, austrieci, cehi etc.

Desigur că nu numai asta se poate scrie despre săptămîna budapestană. Este vorba numai despre cîteva din însemnările din carnetul de reporter.

Aurel POP

30 octombrie

Pămîntul — ceas infidel

Astăzi, 31 octombrie, la miezul nopţii, ceasurile atomice din opt ţări vor fi date înapoi cu o zecime de secundă.

Acest lucru a devenit necesar nu pentru că ceasurile atomice ar păcătui prin lipsă de precizie, ci pentru că vechiul „cronometru" — Pămîntul — nu păstrează în mişcările lui constanţa cerută de ştiinţa şi tehnica zilelor noastre pentru telecomunicaţii, navigaţia aeriană şi marină, zborul sateliţilor şi navelor cosmice, geodezie, prospecţiuni geologice ş.a. Ştiinţa şi tehnica s-au mulţumit multă vreme cu precizia rezultată din definiţia secundei ca a 86 400-a parte din ziua solară mijlocie.

În condiţiile actuale se cer precizii mult mai mari, care să ajungă pînă la 10^{-10} — 10^{-11} dintr-o secundă, performanţă pe care o pot realiza doar ceasurile atomice. Numite de precizie „absolută", ceasurile atomice pot constitui ele însele un etalon de timp, cu care se pot controla celelalte fenomene periodice. Cu ajutorul lor au fost puse în evidenţă şi neregularităţile frecvente în mişcările Pămîntului care nu mai e „ceasul ideal".

Încă din anul 1950, secunda a început să fie definită în raport cu mişcarea anuală a Pămîntului, iar în 1956 a intrat chiar în vigoare această definiţie, prin care „secunda este fracţiunea de 1/31 556 925,9747 din durata anului tropic 1900, ianuarie 0, la orele 12 ale efemeridelor".

Cercetările asidue din ultimii ani s-au soldat cu importante progrese, ajungîndu-se ca măsurarea timpului să se facă independent de mişcările terestre. În felul acesta, încă din anul 1960, s-a propus o nouă definiţie a secundei, rezultînd din „intervalul de timp necesar atomului de cesiu ca să execute 9 162 631 830 vibraţii" (ulterior 9 192 631 770). Cea de a XII-a Conferinţă Generală de Măsuri şi Greutăţi, ce se va ţine în anul 1966, va lua în discuţie şi această problemă.

St.

SAO PAOLO

Supapa nu funcționează

În curînd se deschide la Sao Paolo conferința miniștrilor de finanțe ai țărilor latino-americane participante la Alianța pentru progres. În forfota marelui oraș brazilian care cuprinde peste trei milioane de locuitori, în agitatul du-te-vino al celor 400 de zboruri săptămînale și al trenurilor de lux ale companiei Central do Brasil care-l leagă de Rio de Janeiro, sosirea miniștrilor este așteptată cu interes. Pe elegantele bulevarde Largo do Arouche, Praca da Republica sau Rua Barao de Itapetininga, se discută prea puțin despre conferință : dar în „triangulo", unde își au reședința băncile și birourile marilor companii, se fac tot felul de speculații. În general se consideră că punerea în discuție a problemelor economice și financiare latino-americane constituie o mărturie a îngrijorării legitime care a cuprins țările legate de „Alianță".

Anunțată promițător ca „o politică a orizonturilor deschise", „Alianța pentru progres" a devenit în mai puțin de doi ani, o politică a orizonturilor sfărîmate. Rezultatele „Alianței" nu pot fi apreciate după fațada celor cîteva cartiere de locuințe, după cîteva școli sau șosele construite din fondurile ei, deoarece aceste realizări — destul de restrînse, de altfel — n-au schimbat nici pe departe structura societății latino-americane. Se pare însă că, în concepția celor ce au lansat „Alianța", aplicarea unor măsuri de progres trebuie să aibă doar valoarea unei supape, pentru ca nu cumva o explozie a maselor să răstoarne totul. Reforma agrară — promisă în aproape toate țările latino-americane — a fost într-o foarte mică măsură înfăptuită. Aici, în Brazilia, președintele Goulart pregătește această reformă dar întîmpină și el împotrivirea cercurilor reacționare.

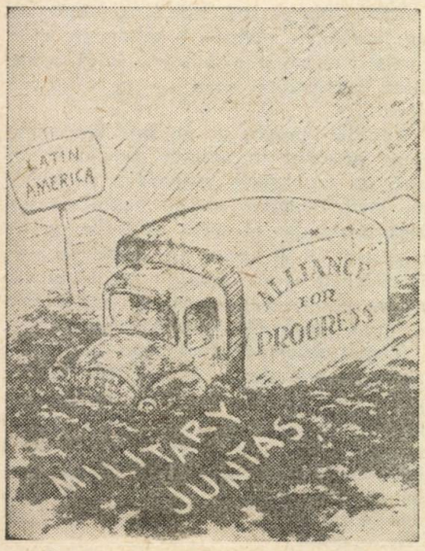

Expresul va ajunge cu întîrziere

Din „Minneapolis Star"

Eșecul „Alianței" se concretizează deopotrivă în imposibilitatea de a grăbi, cît de cît, mult prea lenta dezvoltare a economiei latino-americane. Să nu uităm că, în ansamblu, dezvoltarea economică a Americii Latine s-a limitat — potrivit datelor publicate în raportul comisiei economice O.N.U. pentru America Latină — la 1 la sută pe an !

Miniștrii de finanțe latino-americani și-au propus să examineze ce anume s-ar mai putea întreprinde. Astfel, se discută — fără a se proceda, bineînțeles, la o dezavuare publică a „Alianței" — dacă nu cumva ar fi mai potrivit să se pună accentul pe dezvoltarea unei piețe comune latino-americane, așa cum s-a hotărît la cea de a treia sesiune a Asociației latino-americane a comerțului liber (ALACL). Deși o asemenea soluție nu este cu nimic mai promițătoare, ea a fost luată totuși în considerare, pornind de la faptul că țările legate de „Alianță" n-au primit nici măcar echivalentul pagubelor pricinuite de scăderea prețurilor la mărfurile de export ale țărilor noastre. Chiar experții care îi însoțesc pe miniștrii de finanțe vorbesc despre enorma lovitură din 1955, cînd prețul cafelei a scăzut pe piața mondială cu mai mult de 50 la sută.

Deficitul balanței de plăți a întregului continent este fără îndoială cronic. Piața comună pare însă a fi un remediu cu totul îndoielnic, ținînd seama de caracterul precumpănitor agrar bazat adesea pe monocultură, al economiei țărilor noastre, adică de imposibilitatea de a nu fi tributare importului de produse industriale. Într-adevăr — ce s-a înfăptuit practic din 1960, adică de cînd, la Montevideo, șapte state latino-americane au pus bazele unei colaborări de tipul Pieței comune vest-europene ? Să reținem mai întîi, că ALACL a precedat lansarea „Alianței" cu mai bine de un an ; dar a fost imperios necesar ca ajutorul din afară să-și confirme ineficiența, pentru ca la actuala conferință, cei ce susțin strîngerea colaborării latino-americane să-și îndrepte privirile pline de speranță spre intensificarea comerțului pe scară mondială. La actuala întîlnire se manifestă un interes deosebit față de viitoarea conferință mondială pentru comerț și dezvoltare convocată la Geneva în martie 1964. Întrucît economia țărilor noastre s-ar putea consolida prin promovarea unui comerț reciproc avantajos cu toate țările lumii, aici, ca și în alte țări latino-americane, mulți oameni de afaceri se gîndesc la avantajele ce ar decurge din intensificarea schimburilor comerciale cu țările socialiste.

Să nu omitem, totodată, un alt element paradoxal al „Alianței" : dolarii au fost adesea utilizați nu pentru consolidarea regimurilor ajutorate, ci, dimpotrivă, pentru subminarea lor.

Militarii cu ambiții politice posedă mijloace materiale, primite din S.U.A., pentru a pune mîna pe putere. În 1962, din cei 550 000 000 de dolari, cheltuiți de S.U.A. în America Latină, 72 000 000 de dolari, adică aproximativ 13 la sută, au fost destinați ajutorului militar...

Desigur, nimeni nu se așteaptă ca la actuala conferință să se schimbe radical situația și să se realizeze ceea ce noi, latino-americanii, denumim „a doua independență" : dacă în urmă cu un secol și jumătate țările noastre și-au proclamat independența politică, ele așteaptă astăzi desăvîrșirea ei printr-o independență economică.

Dar rezultatele integrale ale conferinței vor putea fi apreciate abia în a doua jumătate a lunii noiembrie.

29 octombrie **Joao SANTOS**

BRUXELLES

Printre prieteni

Mă aflu de două săptămîni în Belgia. Este pentru întîia oară cînd vizitez mai pe îndelete această țară și sînt bucuros că o fac în cadrul delegației noastre parlamentare condusă de academicianul Ștefan Milcu. Gazdele noastre, senatorii și deputații belgieni care ne-au invitat, în frunte cu senatorul Edmond Machtens, președintele grupului parlamentar de prietenie belgo-romîn, au fost deosebit de atente și de amabile cu noi toți. Începînd de la 16 octombrie, cînd am fost primiți pe aeroportul Zaventem cu flori și cuvinte de bun-sosit și pînă astăzi la amiază, cînd vizita noastră a luat sfîrșit, ni s-au creat toate înlesnirile pentru a cunoaște cît mai bine stările de lucruri de aici. Am văzut astfel nu numai Bruxelles-ul, ci aproape întreaga Belgie. După o plăcută și interesantă vizită la Charleroi am străbătut Flandra. Ne-am oprit la Ypres și la Ostende, la Bruge și la Gand. În portul Anvers am convorbit cu marinarii de pe vasele noastre „Suceava" și „Craiova". Am vizitat apoi Ardennii, ne-am oprit la Namur și la Dinant, am admirat frumoasa vale a Meusei iar la Liège și Limbourg am întîrziat două zile.

Am fost primiți pretutindeni de guvernatorii provinciilor prin care am trecut, de primarii orașelor pe care le-am vizitat, de directorii fabricilor și uzinelor, de conducătorii diverselor școli și instituții social-culturale pe care delegația noastră le-a cercetat.

Belgienii care au vizitat țara noastră în ultimii ani ne-au mărturisit că noua Romînie, cu realizările ei pe plan industrial, social și cultural le-a lăsat impresii de neuitat. Unii ne-au vorbit despre frumusețea litoralului nostru, alții despre construcțiile din București. În discuțiile avute cu noi s-au amintit deseori vechile legături de prietenie dintre popoarele noastre, relațiile noastre economice și culturale și s-a exprimat cu stăruință dorința ca actualele relații să se dezvolte și mai mult, în avantajul ambelor părți.

În cuvîntările cu care am fost primiți de persoane oficiale sau de directori de întreprinderi s-a amintit faptul că, de două ori în ultima jumătate de veac, Romînia și Belgia au luptat împotriva acelorași agresori și au suferit ocupația acelorași cotropitori care, pînă la urmă, atît în primul cît și în cel de-al doilea război mondial au fost învinși. „Avem — ni s-a spus mereu. — o platformă comună : aceea de a milita pentru convietuirea

pașnică între popoarele cu sisteme social-politice diferite și de a lupta pentru menținerea și întărirea păcii în lume. Să ne cunoaștem din ce în ce mai bine și să dezvoltăm tot mai mult relațiile de tot felul dintre noi".

Numeroasele luări de contact, interesantele discuții pe care membrii delegației noastre le-au avut aci timp de două săptămîni cu persoane oficiale sau cu simpli particulari, au constituit pentru noi tot atîtea motive de satisfacție.

28 octombrie

Zaharia STANCU

ATENA

Alegerile parlamentare

În aceste zile, febra electorală din Grecia se apropie de punctul ei maxim : duminică, 3 noiembrie, au loc noi alegeri parlamentare, pentru a patra oară în decurs de opt ani.

Așadar 5 650 000 de cetățeni sînt chemați să aleagă, din 1262 de candidați înregistrați, pe cei 300 de deputați ai noului parlament. Observatorii politici sînt cu toții de acord asupra presupunerii că alegerile vor fi hotărîtoare pentru viitoarea evoluție politică a Greciei. „Aceste alegeri vor fi cruciale într-adevăr pentru viitorul Greciei", spunea recent Karamanlis, liderul partidului E.R.E. „Lupta pe care o ducem azi este critică, este în joc soarta democrației" sublinia la rîndul său Papandreu, liderul Uniunii de centru.

Principalele partide politice care au prezentat liste electorale separate sînt :

Uniunea național-radicală (E.R.E.), partid de dreapta, avînd ca lider pe K. Karamanlis — fost premier al Greciei în ultimii opt ani, care a dispus de majoritatea parlamentară absolută și a deținut neîntrerupt puterea pînă în iunie a.c., cînd a demisionat.

Uniunea de centru, partid burghez din opoziție, avînd ca lider pe G. Papandreu, este de fapt o coaliție de partide de importanță diversă, formată înaintea alegerilor din 1961, dar care candidează acum ca un singur partid. În componența ei intră Partidul liberal, fondat cu mulți ani în urmă de marele om de stat Elefterie Venizelos și condus de fiul său, Sofocles Venizelos, căruia i s-a alăturat și Partidul liberal democratic, condus de Papandreu, apoi Partidul Uniunea Democratică al lui E. Tsirimokos, Uniunea Liberal Agrară, și alte formații politice mai mărunte. După cum relata presa, între cei doi lideri, Papandreu și Venizelos, a existat, nu de mult, un diferend, dar recent, după aceste ciocniri, ei s-au împăcat aparent pentru a salva unitatea partidului înainte de alegeri. Unii observatori atenieni consideră că pentru Papandreu, care are 75 de ani, aceste alegeri ar putea fi ultima șansă politică.

Uniunea Democratică de stînga, E.D.A., este cel mai puternic partid democratic din opoziție, avînd ca președinte pe J. Passalidis. În alegerile din 1961, pentru listele prezentate de E.D.A. și aliații ei au votat 700 000 de alegători.

Partidul progresist, grupare politică burgheză din opoziție, este condus de S. Markezinis și a fost creat în 1955. În colaborare cu Uniunea de centru, în alegerile trecute acest partid a reușit să cîștige 16 mandate în fostul parlament.

Au mai fost înregistrate oficial încă 20 de partide. Multe dintre ele au răsărit pe firmamentul vieții politice grecești abia înaintea acestor alegeri, fiind necunoscute marelui public și neavînd o însemnătate politică deosebită. Există și un număr de candidați independenți.

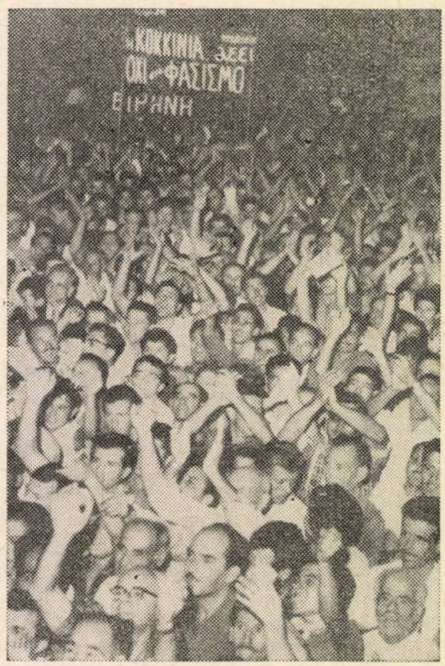

La Pireu E.D.A. are sprijinitori entuziaști

Reprezentarea politică a partidelor mai importante în fostul parlament, dizolvat la finele lui septembrie, era următoarea : E.R.E., 180 de mandate, Uniunea de centru — 79, E.D.A. — 20, Partidul progresist — 16, Partidul agrarian — 1, Independenții — 4.

Toate partidele fac o largă publicitate programelor lor electorale. Karamanlis a arătat în cuvîntarea sa de la Salonic, care a inaugurat campania electorală, că principalul obiectiv al politicii externe a E.R.E. în cei opt ani de guvernare a fost întărirea și dezvoltarea relațiilor cu aliații occidentali. El a resimțit însă nevoia să adauge că relațiile economice și morale dintre Grecia și țările socialiste au fost îmbunătățite în interesul ambelor părți. Karamanlis a vorbit despre unele realizări economice (contestate însă de opoziție) în domeniul agriculturii, industriei și transporturilor. Cerînd alegătorilor săi un vot masiv, care să-i asigure majoritatea, Karamanlis a promis un plan de 10 ani pentru îmbunătățirea situației economice și sociale. El a amintit de planul său de revizuire a constituției, „pentru a apăra democrația". Acest plan, cunoscut de mult, a fost viu criticat de opoziție, care vede în el un pericol împotriva libertăților fundamentale.

În cuvîntările sale, Papandreu, liderul Uniunii de centru, aduce numeroase critici politicii fostului premier Karamanlis. El a arătat, printre altele, că planul E.R.E. de a revizui constituția ar fi o amenințare voalată împotriva prevederilor fundamentale ale acesteia. Papandreu a afirmat că prosperitatea despre care vorbește liderul E.R.E., înseamnă „prosperitatea unui mic număr de aleși și mizerie neagră pentru un număr foarte mare". În Grecia, a spus el, există 250 000 de șomeri, jumătate de milion de greci au trebuit să ia drumul emigrației, investițiile sînt prost repartizate, capitalul investit în agricultură are o rentabilitate scăzută, venitul național este inegal repartizat. Liderul Uniunii de centru a făcut alegătorilor o serie de promisiuni în ce privește „funcționarea regulată a democrației", adică respectarea libertăților cetățenești. El a subliniat necesitatea unei „revoluții" în învățămînt promițînd gratuitatea învățămîntului.

Papandreu a precizat că nu va colabora în alegeri cu E.D.A., dar a cerut simpatizanților E.D.A. să-i dea votul pentru a putea astfel să-și asigure succesul contra lui Karamanlis. Uniunea de centru privește cu optimism alegerile în speranța că va cîștiga un număr sporit de mandate, deși, după cum scria recent ziarul „To Vima", acest partid duce o luptă pe două fronturi, adică și contra E.D.A. și contra E.R.E. Or, cum remarca Markezinis, luptele pe două fronturi nu promit victorii mari.

Programul E.D.A. prevede democratizarea aparatului de stat, abolirea deportărilor, amnistie generală pentru deținuții politici, legalizarea Partidului comunist, repatrierea refugiaților politici. Totodată, E.D.A. se pronunță pentru o serie de măsuri pe plan economic și social în sprijinul maselor largi. Între altele — sporirea generală a salariilor, reducerea impozitelor indirecte, dezvoltarea învățămîntului, măsuri pentru încetarea emigrației oamenilor muncii. Pe planul politicii externe, E.D.A. se pronunță pentru o politică de independență națională, de apărare a suveranității naționale, pentru prietenie și colaborare economică și culturală cu toate țările, în favoarea unei zone denuclearizate în Balcani și Mediterană, pentru desființarea bazelor de rachete și a altor baze străine, pentru o politică de neutralitate activă, pentru reducerea cheltuielilor militare, pentru dezarmare generală și totală, pentru pace și destindere internațională.

După cum se știe, E.D.A. a propus altor partide de opoziție o colaborare electorală deschisă și mobilizarea largă a forțelor democratice pentru victoria în alegeri.

Partidul progresist al lui Markezinis pune accentul în această campanie mai ales pe problemele economice și sociale ale țării. Intențiile acestui partid nu sînt încă clare, dar el speră să joace un rol important după alegeri ca „regularizator", în nădejdea că nici unul din marile partide nu va obține majoritatea absolută pentru a forma independent un nou guvern.

Ținînd seama de indignarea stîrnită la alegerile precedente de fraudele electorale și de presiunile asupra alegătorilor, guvernul a luat o serie de măsuri pentru a asigura corectitudinea lor. Premierul Mavromihalis a declarat zilele acestea presei că alegerile se vor desfășura în condiții normale.

29 octombrie

Al. GHEORGHIU

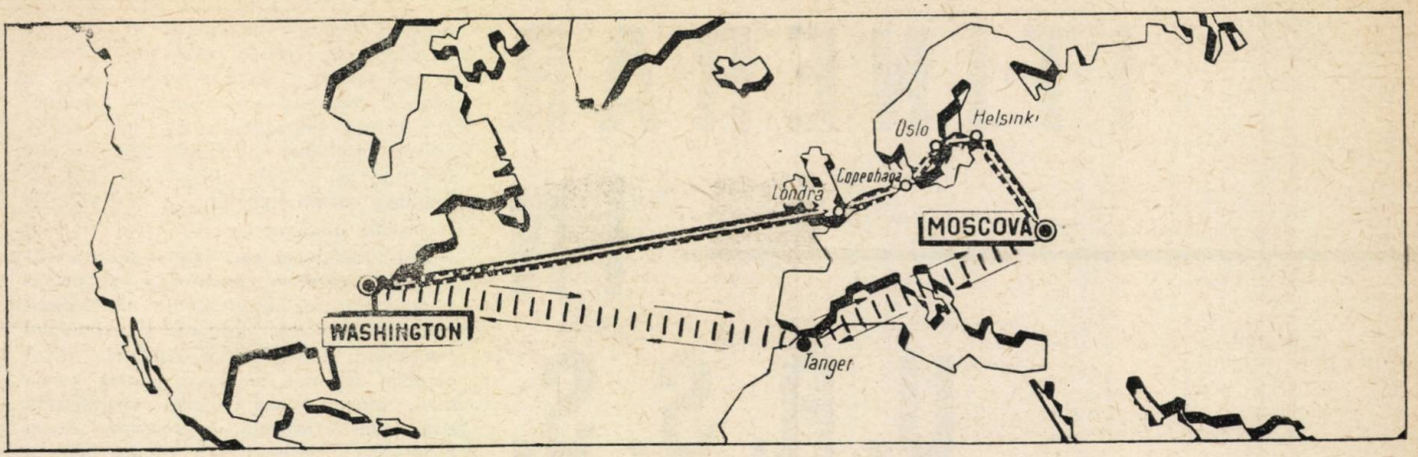

ALO MOSCOVA

În săli special amenajate a răsunat simultan tăcănitul teleimprimatoarelor. Specialiștii urmăreau cu atenție literele ce se imprimau ritmic pe benzile aparatelor. În decurs de numai cîteva minute, mesajele de probă s-au înregistrat de o parte și de cealaltă. Verificarea instalației a decurs satisfăcător. Agențiile de presă din lumea întreagă au putut transmite chiar în aceeași seară : la 31 august a intrat în funcțiune linia directă de telecomunicații dintre Moscova și Washington

Scopul acestei linii de telecomunicații este să asigure stabilirea urgentă a contactului direct între șefii guvernelor U.R.S.S. și S.U.A., în cazul unor situații excepționale care ar putea constitui o amenințare pentru pacea și securitatea internațională.

Linia directă de telecomunicații acoperă distanța de 4883 de mile dintre cele două puncte terminale, echipate cu teleimprimatoare. De fapt este o linie dublă. Prima, care servește transmiterii mesajelor celor doi șefi de guverne, este un cablu telegrafic duplex — un „cablu fierbinte", adică în funcțiune continuă — pe traseul Moscova—Helsinki—Stockholm—Copenhaga—Londra—Washington. Cea de a doua este un circuit radiotelegrafic duplex, de asemenea „fierbinte", făcînd legătura dintre Moscova și Washington prin Tanger. Atît timp cît cablul funcționează normal, cel de al doilea canal e destinat comunicărilor de serviciu și coordonării operațiilor de exploatare. Prin intermediul său se face legătura între inginerii, tehnicienii și operatorii care deservesc aparatura la Moscova și Washington. Pe de altă parte, în cazul unor defecțiuni ce s-ar ivi pe cablu, circuitul radiotelegrafic via Tanger poate servi și transmiterii mesajelor celor doi șefi de guverne. Așadar, legătura este perfect asigurată. Mai mult chiar, acordul prevede instalarea — dacă va fi necesar — și a unui cablu telegrafic suplimentar.

Cablurile care realizează în prezent legătura teleimprimatorului special n-au fost instalate anume în acest scop. O asemenea operație nici n-ar fi fost posibilă în termenul scurt dintre semnarea acordului și intrarea în funcțiune a liniei. Au fost făcute însă amenajări speciale pentru ca legătura dintre Kremlin și Casa Albă să poată fi efectuată prin mijloacele existente ale sistemului internațional de telecomunicații. Astfel, pe distanța dintre Moscova și Londra semnalele trec prin cablurile subterane obișnuite, comunicărilor prin teleimprimatorul special fiindu-le pusă la dispoziție una din cele 18 linii existente între Moscova și Londra. Pe întregul parcurs al acestui traseu există mai multe puncte pentru întărirea semnalelor. De la Londra semnalele sînt îndreptate spre orașul Oban, situat pe coasta apuseană a Scoției, de unde pornesc pe drumul lor peste Atlantic printr-un cablu submarin denumit TAT-1. Este unul din cele trei cabluri care leagă Europa de America și care iese din ocean pe coasta Canadei, în orașul Clarenville.

În această situație se ivește — și nu fără temei — întrebarea : cum poate fi asigurată securitatea necesară comunicărilor dintre șefii guvernelor celor două țări ? Răspunsul e simplu : există un sistem de cifru special care exclude orice posibilitate de... indiscreție. Iată cum funcționează acest sistem. Comunicările prin teleimprimator nu se efectuează prin alfabetul Morse (cunoscuta combinație de puncte și linii), ci prin intermediul așa-numitului Cod Bodo, compus din cinci semne. În acest cod, fiecărei litere din alfabet îi corespunde o grupare de impulsuri electrice de aceeași durată, fie negative, fie pozitive. Astfel litera „A" se prezintă sub forma : plus-plus-minus-minus-minus. Pentru litera B există o altă combinație ș.a.m.d. În vederea cifrării unui mesaj se confecționează anticipat o bandă pe care literele alfabetului sînt înșirate fără nici un sens sau ordine. Banda cu cifru se introduce în „amestecătorul" care primește și textul ce urmează să fie transmis. După efectuarea unei operații de adunare

ALO WASHINGTON

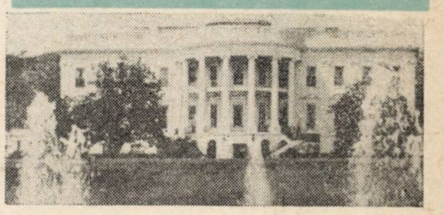

a semnelor se obține mesajul cifrat. Cel de al doilea exemplar al benzii cu cifru se află la punctul de recepționare a mesajului. Aici se efectuează același proces, dar în sens invers : impulsurile cifrului se scad din textul recepționat, ceea ce rămîne fiind mesajul propriu-zis.

Prin această metodă, citirea mesajului devine posibilă numai posesorului celui de al doilea exemplar al benzii cu cifru.

Punctele terminale ale liniei directe de telecomunicații sînt înzestrate cu aparataj modern, de înaltă tehnicitate, atît pentru transmiterea și recepționarea mesajelor, cît și pentru cifrarea, descifrarea și traducerea lor automată, ceea ce asigură rapiditatea și exactitatea maximă a comunicărilor reciproce. Transmiterea se face în limba rusă de la Moscova la Washington și în limba engleză de la Washington la Moscova. În acest scop aparatajul pentru transmiterea și recepționarea mesajelor în limba rusă — patru instalații complete cu tot utilajul necesar, inclusiv piese de schimb pentru exploatare timp de un an — este furnizat de Uniunea Sovietică, iar cel pentru mesajele în limba engleză, de către Statele Unite.

După cum s-a stabilit, acest teleimprimator nu este folosit pentru schimbul de mesaje diplomatice obișnuite. Memorandumul precizează : „Fiecare guvern va lua măsurile necesare pentru asigurarea funcționării neîntrerupte a liniei de comunicații și prompta transmitere către șeful guvernului său a tuturor comunicărilor recepționate pe această linie, de la șeful guvernului celeilalte părți". E vorba, deci, de un mijloc de contacte speciale în situații speciale, dar un mijloc care ar fi de dorit să nu fie nevoie a fi folosit vreodată...

A. STANCIU

ITINERAR ÎN U.R.S.S.

Cine a avut prilejul să viziteze ca mine Uniunea Sovietică după un interval de aproape opt ani, va înţelege impresia dominantă, care m-a stăpînit tot timpul în decursul celei de a doua vizite, că totul, sau aproape totul, mi se dezvăluie pentru prima dată, derutant aproape prin schimbările mari survenite între timp.

Nu mai încape nici o îndoială : dintre toate oraşele pe care le-am văzut, dintre toate oraşele pe care le-am visat, Leningradul este cel mai somptuos şi mai tulburător. E oraşul în care, cum am mai scris o dată, te-ai întoarce oricînd şi mereu şi pe care nu se poate să-l uiţi. Nu se poate să-l uiţi, şi — o dată ce ai văzut Ermitajul, o dată ce ai trecut, fie şi în fugă, prin toate epocile, curentele şi şcolile, prin tot tezaurul spiritual şi artistic al lumii adunat acolo, îngrămădit în sălile vaste — fiecare o întreagă universitate a gustului şi a frumosului — să nu ieşi schimbat. O singură noapte albă trăită pe cheiurile Leningradului — şi nu se poate s-o uiţi vreodată. Cheiurile Nevei, noaptea, între două şi patru, spre dimineaţă cînd se desfac podurile uriaşe ca nişte berze de oţel cu aripile strînse şi vapoarele alunecă spre Golful Finic ! Nu se poate să uiţi curentul rece care te izbeşte în obraji şi mirosul de păcură, ceaţă şi uleiuri, încărcat de fiorul tuturor depărtărilor, care suflă dinspre mare împrospătînd respiraţia oraşului şi-mbătînd leii de piatră şi Neptunii încremeniţi peste apă !

Leningradul este marea floare de lotus a Nordului. Palatele feerice (din marmură de Ural, granit şi ipsos de Altai) albe şi fermecătoare, se desfac ca nişte petale şi se răsfrîng în apele negre ale Nevei şi ale Golfului Finic. O uriaşă floare de lotus — întreg oraşul. O floare de piatră şi marmură care pare că pluteşte pe însăşi apa timpului şi-a oceanului, copleşitoare şi solemnă, de-o stranie frumuseţe, de la Petru cel Mare încoace. Am stat numai patru zile la Leningrad. Patru zile mari, de cîte 48 de ore, pentru că Leningradul nu are nopţi. Ajuns la Leningrad de cum cobori în gară, intri de-a dreptul şi tulburător în istorie. Pentru că nicăieri ca aici prezenţa şi amintirea lui Petru nu sînt atît de puternice. Nicăieri ca aici amintirea lui Lenin, conducătorul şi geniul revoluţiei, în acest oraş al istoriei revoluţiei, nu apare mai măreaţă şi mai omenească totodată, mai vie şi mai fascinantă. Aurora... coloana lui Alexandru... Institutul Smolnîi... uzinele Putilov... Kronstadtul... săgeţile de aur de pe clădirea Amiralităţii... maşina blindată de pe care a vorbit Lenin... palatul lui Menşikov... geniul lui Dostoevski... celula lui Gorki... palatele lui Rastrelli şi Rossi... nopţile de ger, foamete şi eroism ale blocadei... pianele arse şi toţi copacii care-au rămas întregi, toate faptele omeneşti trecute şi prezente, aureolate de eforturile creatoare în industrie, tehnică şi cultură pentru construcţia societăţii comuniste, fac din Leningrad un simbol al contemporaneităţii, simbol care nu se poate uita. Cum sînt îndrăgostit de grădinile şi parcurile Bucureştitului, în toate oraşele sovietice prin care am trecut, am fost impresionat de grija delicată a oamenilor pentru natură.

E o caracteristică a oraşelor sovietice. Kievul este sub acest aspect (şi mai ales noaptea) o vrajă ! Mergeţi la Kiev noaptea să priviţi Niprul ! Oraşul puternic luminat, zgomotele, respiraţia lui metalică urcînd pînă sus pe coline... Muntele tocit, cu terase deasupra, netezit şi îmblînzit din centrul oraşului cu colonade şi alei în spirală sub coroanele teilor... flori şi palate — iarăşi Rastrelli — ca nişte temple misterioase răsfrînte în luciul scărilor de piatră coborînd către fluviu, brăţări tăind colinele de jos, părînd de chihlimbar în lumina becurilor în jos, autostrada paralelă, cu fluviul, nodurile kilometrice, coliere de perle aruncate peste fluviu şi becurile, o fosforescenţă ca de cer răsturnat, ca o prelungire a căii lactee.

Am regăsit, aceeaşi fosforescenţă, difuză cale lactee curgînd peste fluviu, aceeaşi poezie densă, încărcată de rezonanţe şi după o jumătate de oră de plimbare cu o şalupă pe Nipru, tăind dintr-o parte în alta oraşul, a doua zi am constatat că profilul Kievului s-a schimbat uimitor : dominanta arhitectonică n-a mai rămas, turlele bisericilor şi mănăstirilor au fost înlocuite cu silueta geometrică, atît de familiară nouă romînilor, a clădirilor şi turnurilor moderne.

Dar tabloul cel mai vast şi tipic al ritmului în care se construieşte, al potenţelor creatoare, efervescente ale comunismului îl oferă Moscova. La festivalul tineretului şi studenţilor cînd am văzut capitala Uniunii Sovietice pentru prima dată, Moscova mai oferea vizitatorului străin unele aspecte contrastante. Acum chiar de la aeroport, din oricare parte a cerului lumii ai coborî, pe oricare din multele aerogări din jurul Moscovei, masiva prezenţă a oraşului nou te întîmpină în timpul cel mai scurt, de îndată ce-ai urcat în maşină. În primul rînd constaţi cu uimire că Moscova s-a apropiat cu jumătate de oră sau o oră de aeroport, adică s-a întins ca suprafaţă atît de mult încît îţi scurtează cu o oră sau jumătate de oră drumul pînă în oraş.

Aşa se face că Arbatul, fosta suburbie negustorească cu case de lemn, — un fel de Lipscani mai mare — a ajuns în centrul Moscovei. Centrul Moscovei rămîne şi va rămîne mereu, prin simbolica istorică pe care o reprezintă, tot Kremlinul, în realitate însă centrul e acum peste tot. Pereţi de ciment şi ceramică, beton şi sticlă. Construcţiile numai din

Noul Arbat

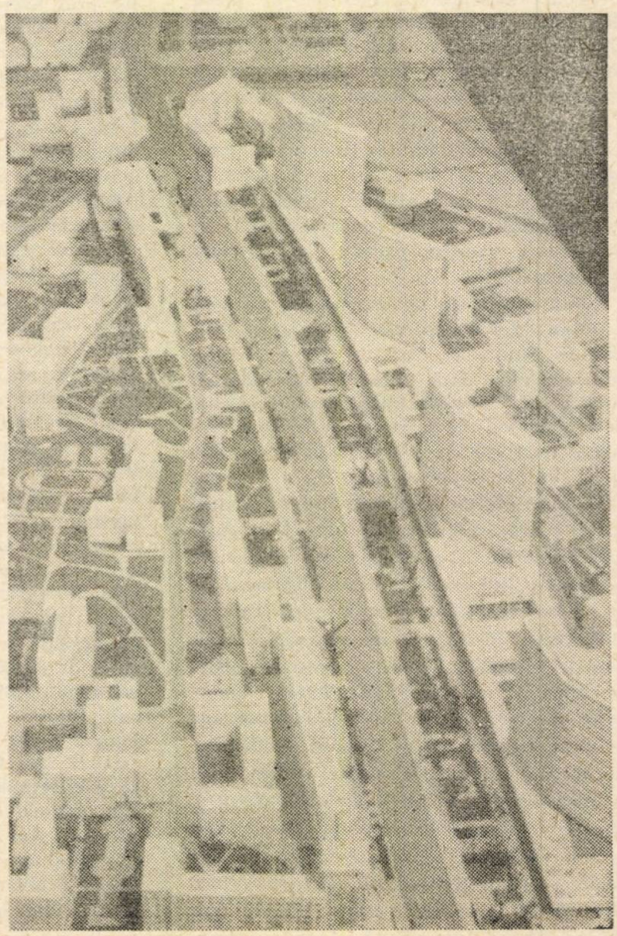

ultimii trei ani ocupă o suprafață de 12 milioane m. p. egală cu suprafața întregii Moscove de dinainte de revoluție. Zilnic se dau în folosință circa 350 de apartamente. Adoptarea unei linii simple, moderne, fără încărcătura de prisos, dă o înfățișare nouă Moscovei. Armonizarea stilurilor e cea caracterizată prin complexul de la Kremlin. Alături de palatele și bisericile vechi, celebre în toată lumea, monumente unice ale arhitecturii ruse, șocant și totodată armonios integrat în evoluția generală arhitectonică, urmărind linia modernă, simplă, coexistă monumentalul și geometricul Palat al Congreselor, nu mai puțin — deși atît de recent ca istorie — cunoscut în lumea întreagă. Autorul palatului, arhitectul Pasanin, împreună cu Zaharov și cunoscutul sculptor Vucetici au început lucrările pregătitoare pentru „Monumentul Victoriei" : o concepție plastică originală și îndrăzneață, imaginînd trecerea vizitatorilor prin „aleea steagurilor" tăiată în beton și cărămidă roșie și care sfîrșește monumental în „sala gloriei", dominată de patru grupuri statuare închinate eroismului poporului sovietic, de un basorelief simbolizînd plastic sentimentul de recunoștință pentru înfrîngerea armatelor fasciste. Monumentul propriu zis, închinat soldatului sovietic, va avea o înălțime de 85 metri. Regret că timpul nu mi-a îngăduit să văd alte două monumente arhitectonice moderne, recent construite și care întrunesc simpatia cea mai largă a moscoviților : Panorama de la Borodino construită chiar în vecinătatea căsuței modeste și cu atît mai impresionante a lui Kutuzov și noul palat al pionierilor. Am petrecut însă seara zilei de 23 August în noua clădire a ambasadei noastre din Moscova — operă modernă de arhitectură, adevărat mesager al talentului, fanteziei și gustului inginerilor, arhitecților și constructorilor noștri, vestiți acum în lumea întreagă.

Plăcerea sărbătoririi zilei noastre naționale într-un cadru atît de elegant mi-a fost mărită de revederea unor vechi prieteni moscoviți și de cunoașterea unor marcante personalități din viața artistică a Uniunii Sovietice, la rîndul lor statornici și entuziaști prieteni ai poporului nostru. Cunoscutul compozitor Aram Haciaturian tocmai se întorcea din vacanță, bronzat de soarele litoralului romînesc și încîntat de frumusețea construcțiilor de la Mamaia și Constanța. Am cunoscut cu acel prilej o mulțime de admiratori și ambasadori ai literaturii noastre în U.R.S.S., pe traducătorul Sadeski, pe Mathus, prietenul personal al lui Sadoveanu, redactori și reporteri, care ne-au vizitat țara. După cîteva zile, la Tbilisi, am avut prilejul să-l cunosc pe unul din cei mai mari specialiști în hidrotehnică, un bărbat robust, de vitalitatea tipic gruzină, care a lucrat cîtva timp la Bicaz și-a rămas cucerit de personalitatea inginerilor romîni, de talentul și inteligența lor practică în rezolvarea celor mai complicate probleme tehnice. Spațiul nu-mi îngăduie să vorbesc pe larg de toți muncitorii, colhoznicii și intelectualii pe care i-am cunoscut în scurtele vizite de la Kiev pînă la Batumi.

Revenit la Moscova, în ultima noapte înaintea plecării spre patrie, după o vizită de rămas bun pe străzile orașului m-am oprit îndelung în dreptul uzinei de automobile, admirînd construcția unui pod uimitor, spectaculos prin întindere și formă — arcada centrală are o lungime de 148 de metri — la înălțimea căruia s-a aplicat pentru prima dată metoda montajului suspendat.

Leningrad-Kiev-Moscova-Tbilisi-Batumi. Dar notițele mele nu au reușit nici pe departe să cuprindă bogăția de imagini, impresia puternică pe care o produce realitatea sovietică Cele văzute, puținele lucruri redate aici, poate că nu au îmbrățișat ceea ce este mai concludent, mai semnificativ în viața oamenilor sovietici. Dar aș dori ca ele să constituie expresia profundei admirații față de forța creatoare a acestui mare popor.

Al. Ivan GHILIA

«BIG LIFT»

Timp de cîteva zile s-au desfășurat manevrele militare americane cunoscute sub numele convențional „Big lift" (în traducere aproximativă „marele transport"). 15.000 de soldați aparținînd unei divizii blindate au fost transportați, pe calea aerului, din Texas în Germania occidentală. Ei au plecat în această rapidă călătorie transoceanică fără „arme și bagaje". La aterizare au intrat în posesia armamentului depozitat la una din bazele militare americane situate pe teritoriul Germaniei occidentale. Secretarul de stat adjunct al ministerului de război al S.U.A., Gilpatrick, a declarat că scopul manevrelor este de a realiza „o serie de modificări progresive în compoziția și dispozitivul unităților staționate peste mare".

În legătură cu aceste manevre, în S.U.A. s-au făcut diverse declarații contradictorii, ceea ce face ca scopul acțiunii întreprinse să fie neclar.

În Statele Unite, personalități politice influente discută cu tot mai multă insistență despre necesitatea de a se reduce efectivele militare americane situate peste hotare pentru a se face economii. Fostul președinte Eisenhower a afirmat recent în revista „Saturday Evening Post" că menținerea trupelor americane în Europa occidentală continuă să influențeze negativ balanța de plăți a S.U.A. În momentul de față, peste un milion de soldați americani sînt staționați în străinătate și numai întreținerea trupelor americane din vestul Europei costă aproximativ un miliard de dolari anual.

Alte personalități americane au declarat totuși că Statele Unite nu se gîndesc în momentul de față la reducerea efectivelor lor militare staționate pe teritoriul Europei occidentale și că singurul obiectiv al manevrelor este verificarea capacității aviației militare americane de a transporta la distanțe mai mari, într-un timp determinat, efectivele unei divizii.

Operațiunea „Big lift" a fost interpretată în mod divers și de cancelariile vest europene. Guvernul francez nu a comentat-o în mod oficial, în timp ce ministrul de război al R.F.G., von Hassel, a cerut explicații la Washington în legătură cu informațiile potrivit cărora „Big lift"-ul ar anunța o reducere a efectivelor militare americane din Europa. Departamentul de stat a desmințit categoric o asemenea intenție.

Este deci cert că ne aflăm în fața unor declarații contradictorii. Care sînt totuși motivele organizării acestor manevre militare neobișnuite ?

Chiar dacă factori economici sau politici, legați de necesități interne americane sau de relațiile S.U.A. cu aliații occidentali, au determinat efectuarea manevrelor, aceste explicații nu pot distrage atenția opiniei publice internaționale de la consecințele psihologice ale unor asemenea acțiuni care se desfășoară tocmai într-un moment de destindere internațională.

Referindu-se la amintita operație a armatei americane, ziarul „Izvestia" a scris că „asemenea deplasări demonstrative de trupe într-un moment de slăbire a încordării internaționale nu pot avea nimic comun cu interesele păcii și securității" iar agenția „France Presse" semnala că numai „o sporire bruscă a încordării internaționale ar putea să facă necesară trimiterea de întăriri americane, în numai cîteva zile, în Europa occidentală". Pe bună dreptate se pune întrebarea : oare actualul moment internațional este de natură să justifice astfel de măsuri ? Ceea ce așteaptă popoarele este ca perspectivele mai favorabile deschise de încheierea Tratatului de la Moscova să fie valorificate prin măsuri constructive, prin pași spre destindere — evitîndu-se acțiunile cu caracter militarist, care nu fac decît să alimenteze încordarea.

M. N.

„PEACE LIFT"...

...adică „TRANSPORTUL PĂCII", cum s-ar putea intitula astăzi desenul de mai sus, apărut nu de mult în Chicago Daily News. **cu legenda : „Proiect de întîlnire" (între Est-Vest la punctul „Cooperare pașnică").**

Convorbire cu JULIO ALVAREZ DEL VAYO

DIGNIDAD Y LIBERTAD!

Exilul este o piatră de încercare dură care toceşte multe energii. Totuşi, după un sfert de veac trăit departe de patrie, fostul ministru de externe al guvernului republican spaniol, Julio Alvarez Del Vayo, este tot atît de activ şi participă ca şi în tinereţe la frămîntările poporului spaniol.

La New York sau la Paris, el a fost şi este un militant modest dar neobosit pentru o Spanie democratică. Prezent zi de zi în actualitate prin articolele pe care le scrie, Del Vayo solicită permanent interesul cîtorva milioane de cititori faţă de problematica spaniolă.

Nu de mult, la Bucureşti, ne-a vorbit despre situaţia actuală din Spania.

— Ştim că n-aţi pierdut niciodată legătura cu poporul Spaniei. Ziarele româneşti nu au corespondenţi la Madrid, dar au reprodus amplu relatările agenţiilor de presă şi ziarelor străine despre mişcarea grevistă a minerilor spanioli. *) Dispuneţi cumva de informaţii proprii, din surse mai directe, despre starea de spirit a maselor muncitoare din patria dv. ?

— Da. Am avut prilejul să întîlnesc cu puţină vreme înainte de a veni în Romînia reprezentanţi ai rezistenţei spaniole. Acest contact, viu, direct, cu forţele care luptă înăuntrul Spaniei pentru libertatea ei politică şi socială îmi permite să declar în mod foarte obiectiv, adică într-un chip neinfluenţat de emoţia şi nostalgia emigrantului, ci pe baza realităţilor constante, că perioada actuală a luptei are o importanţă deosebită. Priviţi acest exemplar al unui ziar clandestin. A fost editat de Uniunea socialistă spaniolă, care se pronunţă în favoarea unităţii de acţiune. Sînt în măsură să vă spun că în ultimele şase luni numărul foilor de acest fel a crescut enorm. Multe dintre ele sînt ale partidului comunist. Există şi foi catolice, studenţeşti sau ale unor grupări de intelectuali. Într-o zi ele vor sta la loc de cinste în Muzeul libertăţii spaniole. Deocamdată însă, sînt tipărite, difuzate şi citite cu riscuri mari.

Ca pretutindeni, elementul cel mai combativ este clasa muncitoare. Exemplul actualei mişcări greviste este concludent. Franchiştii au folosit împotriva ei două arme : ademenirea şi ameninţarea. Încercarea de ademenire consta în a acorda sporurile de salarii cerute de mineri pentru a-i face să renunţe la revendicările politice. Văzînd că minerii tot nu se întorc la muncă, au trecut la ameninţări : „Vom închide minele, declarăm lock-out !“ Au şi făcut-o. Dar minerii nu s-au lăsat intimidaţi. Ei spuneau : „Sporirea salariilor nu ajunge, cerem eliberarea minerilor arestaţi şi mai cerem să se recunoască dreptul clasei muncitoare spaniole la o organizare sindicală proprie.“ Cuvintele care exprimă esenţa mişcării greviste sînt „dignidad y libertad“. Dignidad, adică demnitatea clasei muncitoare. Libertad, libertatea Spaniei.

— Tot ce ştim despre acţiunile care se desfăşoară în Spania atestă că ele sînt pe măsura valorii acestor coordonate programatice. Ce factori au concurat, după părerea dv. la noul suflu, manifest nu numai în rîndurile clasei muncitoare, ci şi în alte medii, de pildă cele reprezentate de unele ziare clandestine ?

— Amintiţi-vă ce s-a întîmplat în mai 1962. Grevele din Asturia, Ţara Bascilor, Catalonia şi din alte părţi au marcat o adevărată cotitură. Ele au redat clasei muncitoare spaniole sentimentul forţei sale. A fost ca o luminare a conştiinţei. Muncitorii au fost uniţi, solidari, deci puternici. Aşa ceva nu se poate uita. A intervenit apoi asasinarea lui Julian Grimau. A fost nu numai o crimă, ci şi un act politic absurd şi iresponsabil, chiar din punctul de vedere al lui Franco. Indignarea masivă, stîrnită pe plan mondial şi în interiorul ţării, a venit în conflict cu intenţia ipocrită a regimului franchist de a înscena o aşa-zisă liberalizare. Eşafodajul s-a prăbuşit.

— Cum explicaţi inconsecvenţa ?

— Răspunsul cel mai simplu şi în acelaşi timp cel mai complet este panica, teama de poporul spaniol. Am pus şi eu o întrebare similară unei personalităţi din Spania, pe care am întîlnit-o pe cînd făcea o călătorie în străinătate. Nu-i pot dezvălui numele pentru că, vă daţi seama, aceasta i-ar periclita securitatea personală. Voi preciza doar că este vorba de un om bine informat, foarte departe prin poziţia lui de cercurile comuniste sau socialiste, dar în acelaşi timp fără simpatie pentru actualul guvern. Ei bine, mi-a spus textual : „Franco l-a ucis pe Grimau pentru a pedepsi grevele din 1962 şi a împiedica declanşarea altor greve.“ Greva din Asturia demonstrează că această socoteală a dat greş.

— Vorbeaţi despre o inscenare care să creeze iluzia că este în curs un proces de liberalizare. Era destinată exclusiv consumului intern sau viza un public mai larg ?

— Obiectivele erau ambiţioase : să deschidă dintr-o dată în faţa Spaniei porţile Pactului atlantic şi ale Pieţei comune. Şi, dintr-o dată, asasinarea lui Grimau ! Şansele Spaniei de a fi admisă în grupările occidentale au scăzut brusc.

Văzînd că speranţele nu i se realizează şi că izolarea Spaniei pe arena internaţională creşte, Franco a folosit prilejul alegerii papei Paul al VI-lea pentru a decreta o amnistie. În comunicatul oficial se spunea că amnistia se acordă pentru a-l sărbători pe noul conducător al Vaticanului „aşa cum trebuie să procedeze un stat catolic“. Catolicii spanioli n-au uitat însă că pe vremea cînd actualul papă era doar cardinalul Montini din Milano, Franco a primit din partea lui o telegramă de protest împotriva arestării unor tineri pe mo-

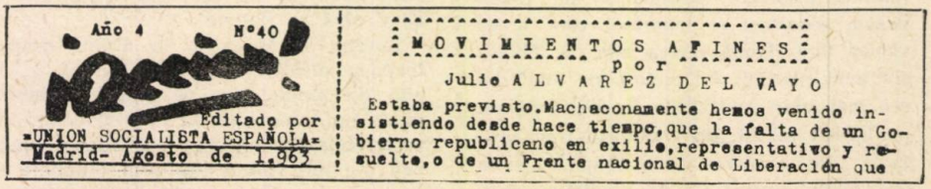
Año 4 Nº40
¡Accion!
Editado por
«UNION SOCIALISTA ESPAÑOLA»
Madrid- Agosto de 1.963

MOVIMIENTOS AFINES
por
Julio ALVAREZ DEL VAYO

Estaba previsto.Machaconamente hemos venido insistiendo desde hace tiempo,que la falta de un Gobierno republicano en exilio,representativo y resuelto,o de un Frente nacional de Liberación que

La ziarul ilegal „Accion“ colaborează şi Julio Alvarez del Vayo.

* **Convorbirea a avut loc în cea de a 52-a zi a marii greve din 1963 din Asturia.**

tive politice. Guvernul spaniol a răspuns foarte impertinent şi răspunsul a fost publicat atunci în presa franchistă.

— În acest caz, amnistia poate fi interpretată şi ca un act de penitenţă, ca un pelerinaj simbolic de tip Canossa.

— Dacă ar fi fost cel puţin o penitenţă sinceră ! Dar decretul de amnistie este de un cinism fără seamăn. Condamnările mai lungi, de pildă cele de 20 de ani, se reduc la jumătate, ceea ce înseamnă că mulţi dintre cei condamnaţi cu prilejul ultimelor greve şi mişcări ar urma să se bucure de „clemenţă" abia în 1973.

— Ce se întîmplă deci, practic, cu cei 14 000 de deţinuţi politici din Spania ?

— Rămîn după gratii. În închisoarea din Burgos mai există încă oameni întemniţaţi la sfîrşitul războiului civil. În pofida protestului mondial de după executarea lui Grimau, nu de mult a fost asasinat, prin procedeul sinuciderii simulate, poetul spaniol Barranco. Avea 23 de ani şi era un tînăr vesel, optimist, plin de viaţă. Nimeni dintre cei care l-au cunoscut nu poate crede că el şi-ar fi pus capăt zilelor. Acum sîntem neliniştiţi de soarta altui poet, Carlos Alvarez, arestat şi el şi purtat din închisoare în închisoare pentru a i se pierde urma.

Noi, spaniolii care luptăm contra dictaturii franchiste, considerăm de multă vreme intolerabil faptul că în Comisia O.N.U. pentru drepturile omului se iroseşte vremea dezbătîndu-se false probleme, în loc să se ia în discuţie situaţia din Spania.

— Comisia menţionată de dv. a fost informată oficial despre violarea drepturilor omului în Spania ?

— Nu încă. Din păcate, noi nu avem acces direct la O.N.U. Dar ne vom strădui să-i convingem pe delegaţii statelor membre de dreptatea cauzei noastre. Represiunea fascistă din Spania este un adevărat scandal internaţional. Vom încerca să obţinem sprijin pentru rezoluţia adoptată la Conferinţa internaţională întrunită la Paris la două săptămîni după asasinarea lui Julian Grimau, la care au participat oameni cu orientări politice foarte diverse şi s-a hotărît să se ceară discutarea problemei spaniole la O.N.U.

— Cunoscînd atît de amănunţit dosarul problemei spaniole, ce pagini presupuneţi că i se vor adăuga în viitorul previzibil ?

— Voi fi sincer. În Romînia m-am convins că cetăţenii singurei ţări latine de democraţie populară din Europa sînt pasionaţi de problema spaniolă şi ştiu multe despre ea. Mi-a făcut plăcere să întîlnesc aici şi foşti combatanţi din brigăzile internaţionale, dintre care unii îmi sînt cunoscuţi încă de pe vremea războiului civil. Ţin să vă spun ca unor prieteni, că noi nu ne facem iluzii. Ştim că lupta va fi încă foarte dură. Nu m-aş încumeta să dau termene calendaristice, dar nutresc profunda convingere că în cele din urmă Spania va redeveni o ţară democratică.

Şi încă ceva : aţi auzit desigur despre filmul lui Frederic Rossif, „Mourir á Madrid". Premiera pariziană a acestei impresionante evocări a epopeii spaniole a coincis cu ziua condamnării patriotului comunist Julian Grimau.

Felicia ANTIP

Scrisoare din Havana

VOM ÎNVINGE STIHIA NATURII

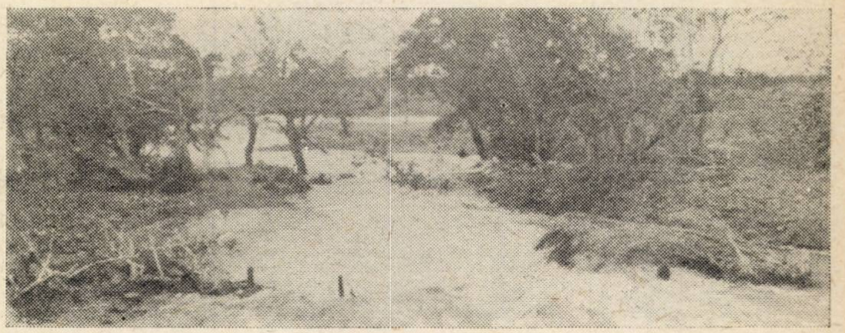

În aceste zile, lozinca „venceremos" (vom învinge) are pentru noi, cubanii, o semnificaţie mai largă decît de obicei : vom învinge stihia naturii — iată hotărîrea întregului popor cuban, pornit să biruie greutăţile de o amploare fără precedent provocate de o recentă calamitate naturală.

După cum se ştie, acum trei săptămîni, uraganul „Flora" s-a năpustit cu întreaga sa forţă asupra insulei Libertăţii, după ce înainte a pustiit literalmente insulele Haiti, Hasan şi Bahamas. Puţini oameni îşi amintesc să fi trăit vreodată ceva asemănător. De peste trei sferturi de secol nu s-a înregistrat pe meleagurile noastre o calamitate naturală de o asemenea amploare. Specialiştii susţin chiar că niciodată un uragan nu a lovit în acelaşi loc atît de mult timp şi cu atîta putere. Şapte zile şi şapte nopţi de luptă îndîrjită împotriva uraganului, a inundaţiilor ; localităţi izolate din cauza apelor ce s-au revărsat, morţi, dispăruţi, răniţi, oameni rămaşi fără adăpost, comunicaţii întrerupte, culturi agricole distruse pe suprafeţe întinse.

Uraganul a făcut ravagii îndeosebi în provinciile Oriente şi Camaguay. În cuvîntarea rostită la posturile de radio şi televiziune, primul ministru Fidel Castro a făcut un prim bilanţ al pagubelor suferite de poporul cuban : 1 126 morţi, peste 11 000 de case distruse, peste 21 000 de case avariate. În ţară s-a decretat doliu naţional timp de trei zile.

În faţa acestei situaţii s-au luat măsurile cele mai energice pentru salvarea populaţiei şi acordarea de ajutoare celor sinistraţi. Toate organizaţiile de masă şi revoluţionare, toate organizaţiile de partid, forţele armate şi miliţia au fost mobilizate în acest scop. Fidel Castro a condus personal lucrările de salvare, vizitînd locurile cele mai primejduite.

Datorită măsurilor luate, aproximativ 200 000 de oameni au fost evacuaţi din provincia Oriente, s-au constituit brigăzi sanitare de prim-ajutor ; subunităţile de pe elicopterele forţelor aeriene militare şi revoluţionare au salvat mii de copii şi femei de pe acoperişurile caselor unde, altfel, ar fi pierit ; s-a organizat aprovizionarea cu alimente ; numai spre oraşul Holguin, cel mai lovit de uragan, au fost expediate încă din primele zile 113 camioane ; s-au format brigăzi muncitoreşti pentru repararea podurilor, stăvilarelor ; în multe localităţi au fost restabilite serviciile telefonice şi s-a reparat reţeaua electrică etc.

În momentul de faţă, acţiunea de redresare economică este în plină desfăşurare. Se pune un accent deosebit pe repararea căilor de comunicaţie. Din datele primite, reiese că în regiunea de est a Cubei au fost distruse zeci de kilometri de cale ferată, iar 50 de poduri sînt serios avariate ; în cadrul lucrărilor de reparare, liniile ferate care leagă provinciile Oriente şi Camaguay vor avea prioritate. Se elaborează măsuri în domeniul agricol. Institutul naţional pentru reforma agrară (INRA) a organizat cursuri de instructaj pentru mînuirea maşinilor agricole şi a stabilit un plan de semănături pentru toate regiunile devastate.

În toată ţara oamenii muncii participă din plin la acţiunea de reconstruire. Muncitorii de la 22 de fabrici de ţesături au răspuns la chemarea sindicatelor, de a spori producţia.

Poporul cuban este profund mişcat de uriaşa campanie de solidaritate care se desfăşoară în întreaga lume. Pe adresa preşedintelui republicii şi a primului ministru au sosit mesaje din partea lui Nikita Hruşciov, Gheorghiu-Dej, Radhakrishnan, Haile Selasie, Sukarno, Modibo Keita, Jorge Alessandri şi a altor şefi de state şi guverne. Numeroase organizaţii sindicale şi obşteşti din ţările Americii Latine au organizat comitete pentru ajutorarea Cubei.

Pe aeroportul din Havana aterizează zilnic avioane care aduc medicamente şi alte ajutoare pentru poporul nostru. Acum cîteva ore o uriaşă navă aeriană TU-114 a descărcat un transport de medicamente din Uniunea Sovietică. Vasul „Baltica" a adus cafea din Brazilia. De asemenea se află în drum ajutoare în alimente, medicamente şi îmbrăcăminte oferite de organizaţiile Crucii Roşii din Romînia, Franţa şi alte numeroase ţări.

La Havana s-a aflat cu emoţie despre iniţiativa statului Chile în Comitetul Politic al Adunării Generale O.N.U. — care a prezentat o rezoluţie privind ajutorarea ţărilor lovite de uragan.

„Flora". Acest nume delicat şi frumos ascunde nenorocire şi doliu. Şi totuşi efectele uraganului vor fi înfrînte prin voinţa întregului popor cuban. Ofensiva împotriva naturii este în plină desfăşurare. Iar noi, toţi, sîntem siguri că vom ieşi biruitori. Venceremos !

Juan FERNANDEZ

25 octombrie

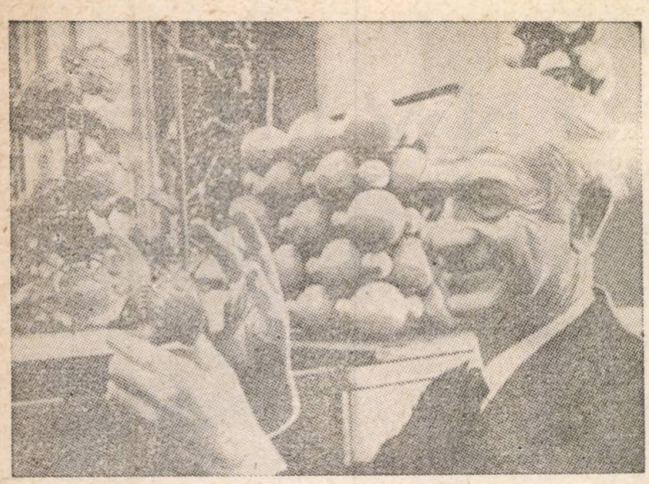

LINUS PAULING

Atribuirea Premiului Nobel pentru pace distinsului savant american Linus Pauling a fost salutată cu o satisfacție unanimă de întreaga lume. Este o recunoaștere — de către înaltul for academic — a luptei tenace și de mare valoare morală a acestui savant împotriva armelor nucleare și a războiului ; este, de asemenea, o apreciere a importanței mișcării mondiale pentru pace, pentru salvarea omenirii de la catastrofa unui război termonuclear.

Linus Pauling este cetățean american, născut la Portland, în Oregon (S.U.A.). Încă din 1925 a lucrat ca doctor în științe la Institutul de tehnologie din California, iar de curînd a fost numit profesor de chimie la același institut, și doctor al laboratoarelor de chimie Gates și Crellin. Rezultatele sale științifice sînt bine cunoscute și mult apreciate de specialiști. Lucrările sale de cercetare au fost îndreptate spre lămurirea naturii legăturilor chimice și asupra structurii moleculelor. Prin difracția de raze X în cristale și a electronilor în gaze, Pauling a ajuns la evaluarea lungimii legăturilor chimice și la explicarea lor cu ajutorul electronilor și metodelor mecanicii cuantice. De asemenea, el a introdus concepția rezonanței structurilor de valență, concepție care s-a dovedit deosebit de utilă progresului științelor chimice.

O bună parte a cercetărilor lui Pauling au fost îndreptate, după 1930, spre structura proteinelor, spre studiul funcțiilor fiziologice ale anticorpilor și spre alte numeroase probleme de biochimie (efectele anestezicelor, efecte ale unor anomalii asupra celulelor sanguine etc.).

Cartea lui Pauling intitulată *„Despre natura legăturii chimice"*, apărută în anul 1939, este larg cunoscută de specialiștii de pretutindeni.

Ca o încoronare a activității sale științifice, Linus Pauling a fost distins, în 1954, cu Premiul Nobel de chimie — pentru cercetările sale asupra naturii legăturii chimice și a consecințelor privind lămurirea structurii substanțelor complexe. În 1947 a fost distins de Societatea Regală (Anglia) cu medalia Davy, iar în propria sa țară, după medalia Nichols (1941) și Willard Gibbs (1946) a primit în timpul ultimului război mondial medalia de merit a S.U.A. pentru aportul său la dezvoltarea cercetărilor medicale și pentru diverse lucrări de chimie.

Pauling face parte din pleiada de savanți autentici care înțeleg să îmbine munca lor științifică cu acțiunile unui adevărat cetățean, luptător devotat pentru fericirea omenirii. El a avut și are un rol important în lupta opiniei publice pentru încetarea experiențelor cu arma nucleară, pentru lichidarea războaielor, participînd activ la numeroase acțiuni inițiate de partizanii păcii. Una dintre acestea este cererea de interzicere a experiențelor cu arme atomice, care a fost semnată de peste 15 000 de savanți de pe glob. Pauling a studiat îndeaproape influența nocivă a deșeurilor radioactive din atmosferă, apă și sol asupra sănătății oamenilor, difuzînd pretutindeni rezultatele cercetărilor sale, pentru a fundamenta științific lupta popoarelor împotriva războiului.

Acordarea Premiului Nobel pentru pace unui titular al Premiului Nobel pentru știință definește, de la înălțimea acestui for de mare prestigiu, pe omul de știință-cetățean, care contribuie într-un mod consecvent la mersul spre progres al omenirii.

Acad. Horia HULUBEI

„LIFE" nu este de acord

Pentru revista americană Life hotărîrea de a se acorda Premiul Nobel pentru pace savantului Linus Pauling reprezintă „o palmă răsunătoare dată Statelor Unite". Revista sus-menționată se arată profund indignată de faptul că s-a dat dovadă de atîta „grosolănie", acordîndu-se Premiul Nobel unui „doctor excentric" care a acționat „în favoarea interzicerii experiențelor nucleare și a semnării Tratatului de la Moscova". Nu este cîtuși de puțin surprinzător pentru cei ce cunosc revista Life că ea se declară împotriva recunoașterii marilor merite ale savantului american, care de altfel a fost și ținta atacurilor comisiei McCarthy.

ARTIȘTI PLASTICI DIN 32 DE ȚĂRI ÎN CONGRES

Asociația internațională a artelor plastice, una dintre cele mai importante organizații din domeniul artelor și literelor afiliate la U.N.E.S.C.O., și-a ținut cel de-al patrulea congres la New York, între 6—12 octombrie a.c. Am participat, la lucrările congresului, în cadrul unei delegații conduse de acad. I. Jalea, din care mai făcea parte pictorul Eugen Popa. Au fost prezenți delegați reprezentînd pe artiștii din alte 31 de țări. Dezbaterile au fost axate, de data aceasta, pe tema colaborării dintre pictori, sculptori și arhitecți, a sintezei artelor, — problemă de un mare interes și de o foarte vie actualitate.

Pentru discutarea unor asemenea teme cadrul însuși era foarte sugestiv. Arhitectura și urbanistica New York-ului, cu atîtea realizări remarcabile în tehnica construcțiilor, dar totodată mult controversată în ce privește adecvarea ei la necesitățile reale și complexe ale vieții unor colectivități umane, — a fost într-adevăr de mai multe ori evocată în cadrul dezbaterilor. Discuția însuflețită, sinceră, a scos în lumină o serie de dificultăți de ordin teoretic și practic, uneori chiar subiectiv, care stau și vor mai sta, desigur, în calea rezolvării depline a unor probleme atît de complexe, mai ales — cum a arătat delegatul indian — în condițiile unor orînduiri sociale diferite. Esențial este totuși faptul că o asemenea colaborare este în genere dorită, resimțită ca o necesitate vitală. Esențial este de asemenea faptul că preocupările în această direcție pun sau repun în discuție probleme fundamentale, cum e aceea a bazei sociale a artei, a raporturilor ei cu societatea, a caracterului ei umanist. Aceste aspecte ale problemelor au fost subliniate în chip deosebit prin intervențiile delegaților artiștilor romîni, care au vorbit totodată despre realizările și progresele obținute de artiști și arhitecți în domeniul integrării artei decorativ-monumentale și arhitecturii. Proiectul de „chartă", elaborat în legătură cu această problemă și aprobat de plenul Congresului, este, poate, rezultatul concret cel mai important al dezbaterilor sale, alături de o serie de alte rezoluții și recomandări privind intensificarea schimburilor de expoziții dintre Comitetele naționale, a schimburilor de informații în problemele învățămîntului artistic și ale educației artiștilor în genere, organizarea unor discuții viitoare pe teme, ca de pildă, aceea a relațiilor dintre artiști și critici de artă etc.

Organizatorii americani ai Congresului s-au străduit, pe de altă parte, să ne ofere, într-un timp foarte scurt, largi posibilități de a cunoaște muzeele atît de valoroase și de bogate, instituțiile de artă și viața artistică a New York-ului. Spiritul de bunăvoință în care a fost organizat Congresul și dorința ca el să constituie o nouă afirmare a principiilor coexistenței pașnice au fost subliniate și de faptul că s-a organizat, pentru delegați, o primire oficială, festivă, la sediul Organizației Națiunilor Unite.

Mircea POPESCU

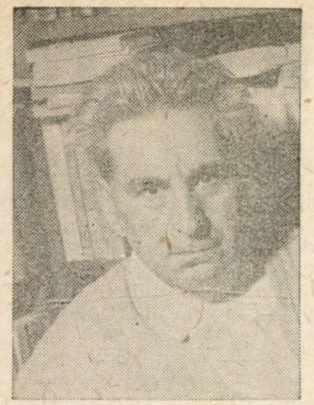

Mîndrie îndreptățită

Un săptămînal de politică externă stîrnește un îndreptățit interes. Indiferent de natura preocupărilor sale, cetățeanul unei țări socialiste nu se abstrage evenimentului mondial, discuțiilor și dezbaterilor din forurile internaționale, care astăzi îl privesc direct. Cititorul evocă încă de pe acum profilul unei asemenea publicații și așteaptă să-i simtă mirosul cernelii proaspete. Ceva în firea adîncă a lucrurilor s-a schimbat la noi, unde astăzi orice înfăptuire e o operă colectivă. Cititorul e invitat să colaboreze și prezența lui va asigura prezența opiniei publice românești, punctul ei de vedere asupra lumii. E o justificare plină de sens: participarea lui în paginile revistei „Lumea" răsfrînge prezența lui în arena lumii.

A apela la inteligența umană și mai ales a educa omul în sensul luptei pentru pace și înțelegere între popoare, iată o rațiune suficientă de a asculta cu atenție și a lua atitudine în toate colocviile dintre guverne sau organizații cu caracter internațional. Admirăm ascensiunea rațiunii, a bunului simț pe seama arbitrarului și a iresponsabilității.

Lumea nouă și lumea veche nu mai sînt două noțiuni geografice, ci politice. Oamenii nu luptă pentru cîștigarea de spații noi, ci de timpuri noi. Dacă alte secole au intrat în istorie prin marile descoperiri geografice, veacul nostru se impune prin mari descoperiri politice.

Totdeauna am crezut și am spus că războiul, mai ales cu armele exterminatoare de azi, ar fi o catastrofă. A-l evita nu e cu neputință, este chiar o țintă pe care, stăruind, o vom atinge. Să denunțăm mințile exasperate, să ridicăm împotriva lor masele de oameni sănătoși din lumea întreagă. Zic „minți exasperate", pentru că multe din ele, în neputința lor de a pricepe astronomia istoriei, cred că salve de tun pot opri răsăritul soarelui. Războiul este evitabil, progresul e inevitabil. Nici o sofistică, nici o tiranie n-a putut împiedica ridicarea, potrivit timpurilor, a celor oprimați, nici proclamarea independenței popoarelor devenite conștiente de drepturile lor.

Tratatul, de curînd încheiat, de interzicere a experiențelor nucleare, mi-a dat și mai multă îmbărbătare. E un document rațional și plin de umanitate. El răspunde năzuinții comune a popoarelor, contribuția opiniei publice, constituită pe cele cinci continente, la realizarea lui fiind substanțială.

Am urmărit întotdeauna, cu un real interes și cu mîndrie patriotică, politica partidului și guvernului nostru de a promova ideile păcii, înțelegerea între națiuni, transferul reciproc de cultură, tratate economice și relații comerciale.

Schimburile comerciale și culturale între popoare îi apropie mai mult pe oamenii globului decît colaborările militare silite și adversitățile sporite prin nervozități întreținute artificial. Socialismul are nevoie de pace, toate popoarele doresc să muncească în tihnă, pentru a se înălța din pulbere.

România prezintă celor ce o privesc din afară un profil ușor de recunoscut, o politică externă de independență națională, cu un prestigiu mereu sporit și afirmat. În ultima vreme, în presa occidentală au apărut articole care subliniază că Romînia a rupt cu „trecutul balcanic oriental" și „se dezvoltă prodigios" pe liniile propășirii moderne. Amploarea șantierului nostru național, prefacerile structurii economice și culturale impresionează puternic pe străinii care cu ochii lor văd ceea ce se înfăptuiește.

Țara noastră este înfiinit mai cunoscută acum în arena internațională, decît pe timpul vechiului regim burghez. În acea vreme, punctele noastre de vedere în diferite probleme care priveau relațiile dintre țări erau confecționate în culisele diplomației străine; evoluam în sălile conferințelor internaționale ca niște marionete abil mînuite de niște sfori interesate; scrisori trimise la București ajungeau prin alte părți ale lumii: consecințe ale unei guvernări lipsite de personalitate, fără adresă politică proprie. Acum, în dezbaterile celui mai înalt for mondial, în fața delegațiilor a zeci de țări, de toate rasele și de convingeri politice deosebite, glasul Republicii noastre, factor activ al politicii promovate de țările socialiste, se face auzit ca o contribuție rodnică în consolidarea unei bune amicități între popoare, în apărarea păcii.

Propunînd raporturi de bună vecinătate în zona Balcanilor și a Mării Adriatice, transformarea acestei regiuni într-o zonă a conviețuirii pașnice, educarea tineretului în spiritul păcii și înțelegerii între popoare, guvernul romîn exprimă nu numai interesele poporului pe care-l reprezintă, ci și dorința neostenită a popoarelor din această parte a lumii de a instaura încrederea și pacea, năzuința tineretului lumii de a lucra pe șantiere, nu în tranșee.

Un popor cu deplina conștiință a libertății sale nu poate decît să se solidarizeze cu celelalte națiuni, în lupta veacului nostru pentru progres social, pace și socialism.

Dacă „Lumea" își propune să fie o oglindă a acestei lumi, așteptăm cu firesc interes date noi despre ascensiunea lumii, și cu legitimă mîndrie fapte noi despre ascensiunea Romîniei în lume.

G. CĂLINESCU

O imagine des întîlnită la tîrgurile internaționale: pavilionul romînesc.

FENOMENUL ALGERIAN

În timp ce vasul nostru înainta încet în rada portului Alger, călăuzit de un remorcher ai cărui marinari ne făceau semne prietenoase cu mîna, priveam cu emoție spre orașul care timp de peste șapte ani a fost o vastă baricadă — una din cele mai îndîrjite și disperate poziții-arici ale colonialismului. Așezat pe o culme înaltă, stîncoasă, în jurul unui golf semicircular, Algerul îți apare ca un oraș în stil modern sud-european cu un șir lung de arcade maure în fața portului, iar sus, suprapuse, o serie de clădiri mari, impozante, cu același gen de arcade, proiectate toate pe fundalul a mii de case ce se văd de la distanță ca niște cuburi mici presărate pe deal.

În bătaia soarelui, Algerul este de o albeață strălucitoare și, ca și alte orașe de pe coasta africană, pare lipsit de vegetație. Căldura toridă este umedă, lipicioasă, așa încît atunci cînd bate Sirocco dinspre Sahara lumea îl preferă ca un rău necesar : este fierbinte, dar uscat.

Portul este plin de mișcare și de gălăgie. Macarale înalte descarcă mărfuri de pe cargoboturi cu cele mai felurite pavilioane și denumiri. Pe chei, scene dramatice de despărțire, forfotă de bărbați și femei cu bagaje multicolore, cu mobile și lucruri inutile pe care oamenii țin să le care cu ei în asemenea împrejurări, agitîndu-se în toate direcțiile ca niște ființe dezrădăcinate. Semn al unor abrupte răsturnări sociale, unii pleacă spre Marsilia, alții se înapoiază după ani de pribegie. Din cei aproape un milion de europeni, au plecat din iadul creat în 1961—1962 de demența distrugătoare și sîngeroasă a O.A.S.-ului și ulterior, peste 800 000.

Poporul erou al Algeriei a trecut succesiv de la bucuria imensă, revărsată peste străzi, ogoare, în piețe, pe care a declanșat-o *victoria,* la o stare de sfîșiere lăuntrică, de durere și necaz abia reținut în zilele de lupte fratricide care au urmat, cînd unitățile militare răsculate din *Wilaya a 4-a* erau pe punctul de a deschide focul împotriva forțelor Armatei Populare. Masele de arabi, cu femei, bătrîni și copii laolaltă, s-au adunat spontan, au ieșit din oraș pe șosele și s-au interpus ca un zid viu între cele două tabere, oprind o vărsare de sînge de o mie de ori mai tragică decît orice episod al războiului de eliberare. Convulsiunile se anunțau tot mai grave, mai pline de primejdie pentru viitorul statului ce abia lua ființă. În aceste împrejurări, Ben Bella și alți lideri algerieni au anunțat un program de reforme, care sînt în curs de realizare, declarînd că doresc să conducă Algeria pe drumul socialismului. Este, fără îndoială, încă o dovadă a forței de atracție pe care socialismul o exercită. Ben Bella a subliniat totodată că, în concepția sa, „socialismul se împacă cu islamul arabic".

În zilele cînd ne aflam în Algeria, imediat după votul masiv din septembrie în favoarea noii Constituții și a desemnării lui Ben Bella ca președinte al republicii, ziarele anunțau cu titluri mari : 22 de fabrici de pîine naționalizate pentru a curma specula ; hotelul *Aletti* din Alger și un alt hotel elegant din Oran, simboluri ale luxului și fastului colonial, naționalizate ; la *El Biar,* a fost creată o cooperativă a micilor comercianți și consumatorilor cu scopul de a înlătura pe intermediari, a scădea prețurile și — ceea ce constituie peste tot o preocupare centrală — a crea posturi noi. Ziarul cu cel mai mare tiraj este *Alger Républicain,* avînd ca redactor șef pe neînfricatul Henry Alleg. Reformele anunțate de noul regim găsesc sprijin de nădejde în coloanele acestui ziar care și-a cîștigat dragostea maselor în vremuri grele.

Noul stat algerian s-a trezit în fața unor sarcini formidabile. Dispăruseră peste noapte nu numai documentele secrete, ci și evidența populației, statisticile de bază, inclusiv listele pe baza cărora se făcea impunerea cetățenilor și încasarea impozitelor. Proprietarii întreprinderilor au fugit trăgînd după ei și pe tehnicienii europeni, iar colonii care posedau mari plantații și vii le-au lăsat în părăsire cu intenția vădită de a crea haos, foamete și disperare pentru a îngenunchia poporul algerian, folosind de astă dată arma economică. Drept rezultat, aproape două milioane de oameni au rămas pe drumuri — felahi, muncitori etc. Pentru revoluția algeriană faptul constituie o problemă majoră.

Pe străzile Algerului, afișe mari cheamă populația să lupte împotriva bolilor endemice — una din cele mai oribile moșteniri ale opresiunii coloniale. Pe *Rue Michelet,* magazinele elegante cu mărfuri fine, franțuzești și cu prețuri inaccesibile pentru arabi, încep să-și piardă strălucirea odată cu clientela care a plecat. La cafenelele în stil parizian, cu scaune de paie și umbrelute colorate înșiruite pe trotuar, se mai văd domni cu jachetă neagră și jambiere albe peste pantofi de lac, „foștii", citind ostentativ ziare reacționare. Pe scaunul de alături gambeta, bastonul, mănușile — recuzita unor vremi care apun, dar care mai permit cîte o afacere de import-export. La mai puțin de o sută de metri parcă se lasă o cortină și pătrunzi brusc într-o altă lume : străzi înguste, întortocheate, case mici, dărăpănate, murdare, cu ferestre de ziar, fiecare avînd în față un fel de tarabă pe care se află o marfă oarecare — pește alături de stofe sau papuci de pînză, carne plină de insecte, pantaloni de doc, săpun de rufe, mărgele. Închipuiți-vă o ulicioară îngustă de doi metri pe care în dreapta și în stînga sînt niște tarabe mici de scîndură cu mărfuri, iar printre ele oameni care mișună încoace și încolo făcînd un zgomot infernal. În ușa deschisă a unei cocioabe, o fetiță se juca cu o pisică. Pe ochii fetiței, mișunau mușchii. Văzînd mirarea noastră, însoțitorul algerian ne spuse că copiii sărăcimii s-au obișnuit atît de mult cu insectele încît nici nu le mai alungă. Rezultatul este acea boală îngrozitoare, *trahoma,* care răpește vederea a mii de algerieni. Acesta este *Kasbah* — un cartier halucinant și totodată o redută a revoluției. Acum înțelegem de ce chiar și asasinii oasiști înarmați pînă-n dinți — nu îndrăzneau să intre în Kasbah.

În orașul Blida am văzut cîteva aspecte din realizările de pînă acum ale revoluției algeriene. Aici am vizitat o companie de transporturi auto, un atelier mecanic, o fabrică de sucuri și băuturi răcoritoare, o librărie, un magazin de stofe și manufactură — toate naționalizate, aparținînd unei vaste cooperative administrate pe baza *autogestiunii.* Lansată ca un cuvînt magic cu acea convingere entuziastă care caracterizează peste tot începuturile, autogestiunea s-a dovedit cu timpul un lucru mult mai complicat decît se credea. Într-o serie de asemenea cooperative, comitetele de gestiune alese prin vot secret de masa salariaților au stabilit niște salarii „omenești" care puse cap la cap depășeau cu mult veniturile unităților respective. Atunci s-a ajuns la soluția de a se numi în aceste cooperative un director ca reprezentant al statului, care colaborează cu comitetele de gestiune și veghează la echilibrul dintre salarii și venituri. Un asemenea director, ofițer al A.L.N. (Armata de Liberare Națională) recent demobilizat, ne-a spus : „Procedăm în mod pragmatic. Dacă sistemul funcționează bine, îl aplicăm mai departe ; dacă nu, îl modificăm pe baza experienței".

Cadrele acestea tinere, călite în focul războiului de eliberare, au fost trimise pen-

„Le Monde" despre FRONTIERA IN LITIGIU

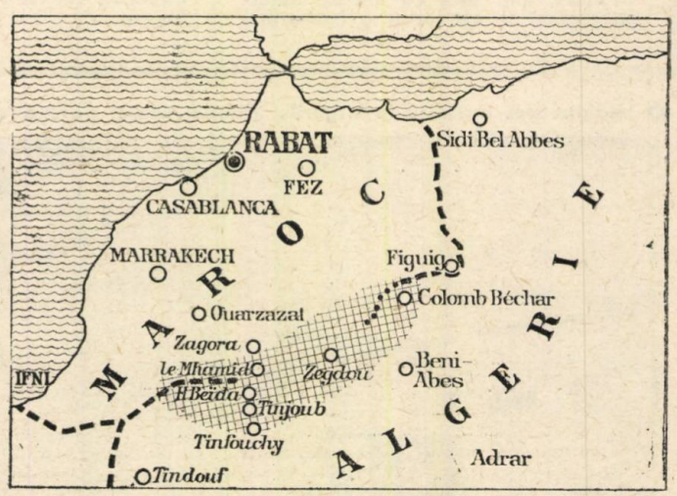

tru a organiza noile unități industriale sau agricole, a pune ordine și a introduce treptat criterii *economice* în administrarea lor.

La cîțiva kilometri de Blida se află vestita podgorie *La Trappe* ale cărei vinuri rubinii, tămîioase și-au cîștigat renume și în Franța. Aici, într-un conac fabulos cu nenumărate odăi, cămări și pivnițe, domnea *Monsieur Borgeaud*, colon tot atît de renumit ca și vinurile sale. În apropiere se află crescătoria de vite ținute toate pe un așternut de paie înalt de cîteva degete. Acum totul aparține felahilor care au preluat gospodăria din primul moment cînd au aflat de fuga lui Borgeaud și o administrează cu rezultate destul de bune. În ziua cînd am vizitat fostele domenii ale lui Borgeaud, au inaugurat o cantină pe care au denumit-o *Patrice Lumumba*.

Pe șoseaua de la Blida la Alger am văzut podgorii întinse pe zeci și zeci de kilometri, cu o viță de vie care nu are nevoie de araci și nici de îngrijire specială. Din cînd în cînd, plantații de portocali și grădini de legume timpurii — trufandale care luau toate drumul spre metropolă. Acum, toate aceste exporturi spre Franța întîmpină greutăți.

Demonstrație populară la Alger

În 1962, cînd Algeria a scuturat jugul colonial, 2 000 000 de felahi au ieșit din lagărele de izolare și 500 000 de refugiați s-au întors în țară. Situația era dezastruoasă : șeptelul decimat, sate numeroase arse, căruțe și pluguri lipseau, iar terenurile abandonate de colonii europeni se ridicau la peste un milion de hectare. În acele zile, guvernul a lansat operația *Labour* prin care chema pe felahi, pe muncitorii de la orașe, tineretul, armata, să asigure producția agricolă. Recolta a fost salvată și în plin mers al lucrărilor agricole, comitetele țărănești au preluat administrarea proprietăților colonilor. Recent au fost naționalizate și ultimele proprietăți europene — în total cca. 2 700 000 hectare, și Ben Bella a anunțat că și marile plantații aparținînd algerienilor (cele care depășesc 100 de hectare) vor intra în reforma agrară, legea va limita proprietatea particulară și va interzice vînzarea pămînturilor. După expresia lui, celor 5% din algerienii care s-au îmbogățit de pe urma războiului, revoluția le rezervă „o baie de aburi pentru a le topi grăsimea acumulată din profituri".

În ce privește industria, ea se caracterizează prin predominanța ramurii alimentare, printr-o dezvoltare relativă a construcțiilor și lucrărilor publice și prin întreprinderi izolate de produse chimice, textile și ceva metalurgie. Dintre acestea, peste 500 de întreprinderi cu capital european devenite „bunuri vacante" — multe din ele semănînd mai curînd a ateliere decît a fabrici — au fost naționalizate. Algeria dispune de mari bogății ale subsolului — petrol și gaze în Sahara și de numeroase minereuri, în mare măsură neexplorate și neexploatate. Intenția guvernului este ca în 1964 sectorul naționalizat să fie dominant în economie.

Restructurările algeriene preocupă adînc cercuri influente de ambele părți ale Atlanticului. Tocmai în acea parte a Saharei algeriene se află bogății ale subsolului — minereu de fier, gaze naturale, petrol și minerale diferite — care sînt exploatate de monopoluri străine.

Datorită poziției sale cheie și forței sale de simbol, Algeria este importantă nu numai pentru Africa de nord ci și pentru întreg continentul african.

În țările vecine unde ecoul fenomenului algerian se răsfrînge puternic în mase, trezind nu puține speranțe, reacția cercurilor conducătoare relevă și ea o anume preocupare. Este de presupus că toate aceste elemente, mai apropiate sau mai îndepărtate de granița algero-marocană, au jucat un rol important în declanșarea actualului conflict militar dintre cele două țări. Opinia publică internațională privește cu satisfacție cursul luat recent de evenimente, în sensul rezolvării acestui conflict pe calea tratativelor și nu pe cea a războiului. Opinia publică așteaptă ca întîlnirea de la Bamako (dintre Ben Bella și regele Hassan) să contribuie la această soluție.

Algeria liberă ca și toate țările care au pășit pe calea marilor transformări sociale se bucură de simpatia caldă a forțelor iubitoare de pace. După ce vezi credința cea nouă care s-a aprins în ochii suferinzi ai acestui popor martirizat nu poți să nu-i dorești să triumfe în opera de transformare socială și economică pe calea progresului.

Silviu BRUCAN

„Istoric și geografic, frontiera dintre Algeria și Maroc se împarte în trei porțiuni distincte :

1. O frontieră oficială stabilită de semnatarii francezi și marocani ai convenției de la Lalla-Marnia în 1845 — de la Port-Say pînă la trecătoarea Teniet-Sassi, pe o porțiune de circa 130 km. Ea nu reflectă speranțele Marocului, fiind trasată scurt timp după înfrîngerea militară a acestuia la Isly. Dar, cu cîteva excepții, asupra cărora vom reveni, acum este acceptată de Rabat ;

2. O delimitare administrativă, „linia Varnier", care merge de la Teniet-Sassi pînă la nord de Colomb-Béchar. Ea poartă numele înaltului comisar al Franței la Oujda, însărcinat în 1910 cu această delimitare. A fost recunoscută de Paris în 1912 și, cu titlu „administrativ-fiscal", de sultanul Sidi Mohammed Ben Youssef în 1928. Este contestată acum de Maroc, în special în ce privește Colomb-Béchar-ul.

3. O linie consacrată prin obișnuință care merge spre sud-est, de la sud de Figuig pînă la Rio-De-Oro, trecînd prin vestul Tindouf-ului. Acest traseu este atît de vag încît — pentru a ne referi la hărțile de uz curent — ghidul Michelin nu concordă în privința lui cu Ghidul albastru, localități ca Zegdou fiind marocane pentru unii și algeriene pentru alții. În 1938, generalul Trinquet, responsabil cu granițele algero-marocane, propusese o linie categoric mai avantajoasă pentru Maroc. Proiectul său nu a fost însă reținut de Paris. El nu recunoștea de altfel caracterul marocan al Tindouf-ului (atașat de abia în 1934 la Algeria).

In legătură cu Tindouf-ul a adus precizări foarte interesante în anul 1951 generalul Catroux, într-un articol publicat în revista „Hommes et Mondes". Fostul șef al teritoriului Marrakech amintea că, dacă este adevărat că trupe venite din Maroc au ocupat Tindouf-ul „cu prilejul pacificării", acest lucru s-a făcut cu titlu de precauție militară provizorie și în numele Franței, nu în numele sultanului, lucru subliniat categoric atunci Marocului de forțele franceze. Această operație, spunea generalul Catroux, „a avut ca rezultat crearea ficțiunii că Tindouf-ul și hinterlandul său pînă la Mauritania ar ține de Maroc."

Revendicările Rabatului nu se limitează însă numai la zona Tindouf-ului. Potrivit tezei marocane, singura frontieră opozabilă regatului este aceea care merge de la mare pînă la trecătoarea Tehiet-Sassi, ca singura care a fost recunoscută de un sultan cu adevărat independent. Sînt contestate toate convențiile teritoriale încheiate între Alger și Rabat — cele din 1901, 1902, și 1910, și în special convenția din 1928 prin care sultanul Mohammed Ben Youssef, viitorul Mohammed V, recunoștea linia Vernier ca frontieră administrativă și fiscală.

Algerienii amintesc interlocutorilor marocani că în Carta de la Addis-Abeba — la care Rabatul a aderat — se exprimă o dorință a tuturor națiunilor continentului, atunci cînd se dezavuează în mod categoric orice repunere în cauză a statu-quo-ului teritorial, spre a se cruța Africa de convulsiuni primejdioase."

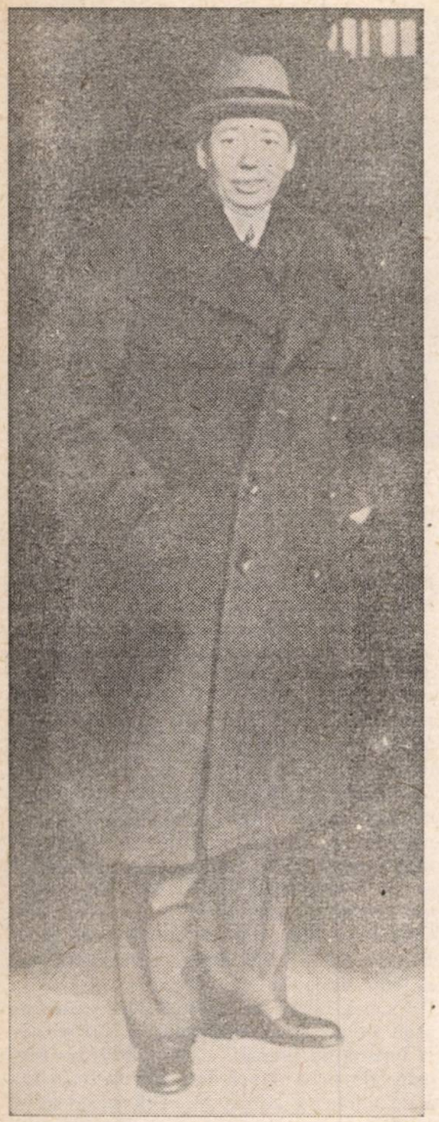

L-am cunoscut pe TITULESCU

Prin activitatea lui în domeniul politicii internaționale Niculae Titulescu — cu toate limitele inerente diplomatului legat de interesele cercurilor conducătoare ale vremii — rămîne unul din cei mai pasionați susținători ai păcii în perioada agitată dintre cele două războaie. El nu a fost, cum spuneau adversarii lui, un visător care își lua speranțele drept realități, dimpotrivă, știa foarte bine că pacea are numeroși și puternici dușmani și că ea trebuie să fie necontenit apărată și consolidată.

I s-a reproșat că supraestimează rolul și posibilitățile Societății Națiunilor. În realitate, puțini oameni politici au cunoscut, ca Titulescu, șubrezenia forului de la Geneva, dar — din fotoliul pe care îl ocupa — el nu putea să proclame această șubrezenie în discursuri sau declarații publice. În cerc restrîns mărturisea însă cu sinceritate : „Liga (cum era numită pe atunci Societatea Națiunilor) are o mie de defecte, care decurg din concepția greșită care a stat la temelia ei și din toate păcatele păcii de la Versailles. Cu toate acestea, Liga e singurul loc unde ne putem întîlni și putem discuta. În loc să o discreditățm, nu e mai util să căutăm a o întări ?"

Consecvent acestei convingeri, Titulescu a fost printre cei dintîi oameni politici din Europa care și-au dat seama că așezămîntul de la Geneva nu-și poate împlini menirea fără participarea și sprijinul unei mari puteri ca U.R.S.S. Titulescu, pornind de la aprecierea lucidă a intereselor naționale, demonstra cît de necesară este buna înțelegere cu marea țară vecină de la răsărit. În felul acesta, Titulescu dădea replică acelor cercuri care susțineau o politică antisovietică. Un om politic care era de față, unul dintre foarte puținii prieteni și susținători sinceri ai lui Titulescu, i-a răspuns zîmbind : „Dacă ar fi vorba numai de domnișorii de la Capșa, n-ar fi prea grav. Dar mai sînt alți domnișori ceva mai primejdioși, tot pe Calea Victoriei, însă *mai sus*". (Făcea aluzie la palatul regal, unde Carol II și anturajul său torpilau prin toate mijloacele politica lui Titulescu). „Știu, a replicat acesta, și într-adevăr ceea ce se petrece acolo îmi dă mari îngrijorări pentru soarta țării".

Cînd Mussolini a dezlănțuit războiul împotriva Etiopiei, act cinic de agresiune calificată, Titulescu s-a străduit să obțină din partea Ligii aplicarea sancțiunilor economice împotriva Italiei. Din păcate, puterile occidentale s-au declarat împotriva măsurilor „prea drastice" și s-a hotărît aplicarea sancțiunilor în etape, ceea ce făcea ca ele să nu mai aibă aproape nici o eficacitate.

Cu acest prilej s-a petrecut un incident caracteristic. Cînd împăratul Etiopiei a venit la Liga Națiunilor ca să apere cauza țării sale, victimă a unei agresiuni ce nu putea fi în nici un fel scuzată, ziariștii italieni, bineînțeles fasciști — pentru că Italia nu avea atunci decît ziare fasciste — au izbucnit în fluierături. „Dați afară pe barbarii aceștia !" a strigat Titulescu indignat, arătînd spre trimișii presei mussoliniene. După ședință, s-a încercat o aplanare a incidentului, oferindu-i-se lui Titulescu diferite formule. El le-a respins însă pe toate : „Sînt barbari și le-am spus-o deschis. Nu am nimic de atenuat, nimic de corectat !"

În acțiunea lui pentru apărarea păcii, Titulescu a realizat un întreg sistem de pacte și înțelegeri, între care și Înțelegerea balcanică. Neobosit, el a fost prezent pretutindeni unde putea sau credea că poate să pună încă o piatră la temelia păcii. În 1932, s-a dus la Berlin și a rostit în sala de ședințe a Reichstagului o foarte interesantă conferință intitulată „Dinamica păcii", din care unele pasaje își păstrează și astăzi actualitatea.

În timpul acesta, lui Carol II i se părea că prestigiul lui Titulescu crește prea mult și deci trebuie „dezumflat" (Mi s-a spus că aceasta era expresia folosită de fostul rege). De aceea din cînd în cînd îl chema în țară și îi da însărcinarea să formeze un „guvern de uniune națională". Formula era irealizabilă din cauza contradicțiilor dintre politicienii de atunci și apoi din cauză că o bună parte din ei aveau față de Titulescu aceleași sentimente ca și Carol II, voind și ei să-l vadă „dezumflat". Titulescu se zbătea cîteva zile, alergînd de la un șef de partid la altul, iar la urmă se ducea la palat ca să-și depună mandatul, cum suna formula consacrată. Acest joc infam s-a repetat de mai multe ori cu scopul de a se arăta că în țara lui, Titulescu nu reprezenta nimic și că omul atotputernic la București era el, Carol II, despre care Niculae Iorga mi-a spus o dată : „Nu știe nimic și crede că știe tot. L-am avut elev și îl cunosc"

În cele din urmă, ca să-l „compromită" pe Titulescu, regele și camarila au recurs la procedeul cel mai grosolan : în august 1936 a demisionat întregul guvern, pentru ca a doua zi să depună jurămîntul același guvern, cu aceiași miniștri repartizați la aceleași departamente, minus Titulescu, care fusese înlocuit cu un bătrîn cunoscut prin obediența și maleabilitatea lui. După această demitere, Titulescu a spus dr-lui N. Lupu cu care era prieten : „M-au izgonit ca pe o slugă netrebnică". Această dureroasă mărturisire mi-a fost încredințată de dr. Lupu într-un interviu pe care l-am publicat chiar atunci.

În 1937, decepționat și bolnav, Titulescu a plecat în străinătate. Dar și acolo politica pe care o dusese el se prăbușea. El era convins că drumul hitlerismului nu poate fi barat decît printr-o politică intransigentă, fără nici un compromis. Dar în unele cancelarii occidentale pătrunsese ideea că se pot găsi „acomodamente" cu hitlerismul. Chamberlain și Daladier s-au dus la München, ca să „salveze" pacea. Prin slăbiciunea de care dădeau dovadă, contribuiau la declanșarea celui mai groaznic război din istoria omenirii.

În timpul acesta, Niculae Titulescu se retrăsese la Cannes. Sănătatea lui, totdeauna șubredă, era acum foarte greu zdruncinată. O viață, care mersese din biruință în biruință, se sfîrșea penibil. Dar cu inteligența lui atît de pătrunzătoare și cu marea lui încredere în progresul omenirii, nu se poate să nu fi prevăzut că, după valul de sălbăticie hitleristă, rațiunea va triumfa.

Tudor TEODORESCU BRANIȘTE

UN IDEOLOG AL RĂZBOIULUI

„Pace și război între națiuni" e o carte mult discutată. În cele ce urmează, comentariul nostru:

Raymond Aron, este unul din cei cîțiva filozofi contemporani care se bucură nu numai de audiența unui cerc doct de specialiști, ci și de contactul cu marele public, prin intermediul editorialelor pe care le publică, de cîteva ori pe lună, în cotidianul parizian „Le Figaro". Autor a numeroase și ample studii cu o largă arie tematică, el este și titularul unei catedre la Sorbona ; cît despre „Pace și război între națiuni" *, această carte a apărut aproape simultan în Franța, Statele Unite și alte cîteva țări occidentale.

Cît privește platforma de idei pe care se situează R. Aron, el este — după cum îl prezintă chiar publicațiile apusene — „un adevărat înțelept al marxismului" în teorie („Time") și un om care „detestă intelectualii de stînga", în practică („Esprit").

Nici o deosebire de idei nu poate împiedica însă discuția în problema centrală a relațiilor internaționale contemporane, *problema păcii și a războiului*, a existenței sau nonexistenței contemporane ; căci bombele nu știu să facă deosebiri între un catolic și un comunist, între dl. Aron și un „intelectual de stînga". De aici și interesul nostru pentru această lucrare.

Raymond Aron își împarte lucrarea în patru mari capitole care, prin titlurile lor, lămuresc atît metoda de cercetare cît și concepția autorului în ce privește modul de abordare a problemelor.

În prima parte, TEORIE, el se ocupă de clasificarea unor anumite tipuri de relații internaționale, își construiește tiparele în care va turna datele realității.

A doua parte, SOCIOLOGIE, este consacrată căutării cauzelor care determină comportarea națiunilor, diferiți factori care determină pacea sau războiul.

A treia parte, ISTORIE, cuprinde o analiză amplă a momentului contemporan.

În sfîrșit, al patrulea și ultimul capitol, PRAXEOLOGIE, încearcă să definească rolul statului și al omului de stat în actuala conjunctură internațională.

Finalul cărții cuprinde o privire în viitor, așa cum și-l imaginează dl. Aron.

Primele două părți ale cărții au un caracter mai mult teoretic.

Desigur, însă, că nu aparatul teoretic al cărții care ar fi putut constitui obiectul unei analize aparte — este cel care atrage atenția, ci modul de apreciere a realității contemporane.

Dintru început trebuie spus că la întrebarea capitală PACE sau RĂZBOI, R. Aron răspunde fără echivoc : război.

Indiferent de tematica studiului, de argumentele invocate, de autorii citați, de epoca istorică sau de spațiul geografic cercetat, concluzia este una și aceeași : *„Relațiile între state prezintă o trăsătură originală care le distinge de toate celelalte relații sociale : ele se desfășoară în umbra războiului..."* (pag. 18). Această imensă pată care a întunecat de atîtea ori istoria omenirii este socotită pe deplin firească, stînd în natura omului și a societății, este apreciată ca un fel de *fatum* care apasă asupra generațiilor trecute, prezente și viitoare.

Dar premisa de la care pleacă R. Aron este falsă. El susține că singura formă de afirmare a unui stat constituit este forța ; iar războiul ar fi modul de manifestare a unui drept, a „justiției" pe care fiecare stat o aplică după bunul său plac. Mai departe, autorul afirmă că, oricît de înaintată ar fi organizarea internă a unui stat, relațiile inter-statale sînt dominate de forța brută, așa cum erau în stadiul primar al omenirii. În consecință, lumina păcii va putea fi întrezărită cîndva, tîrziu... abia cînd se va realiza un pretins și iluzoriu stat universal.

În această demonstrație, pe care noi am redus-o la elementele esențiale, există un singur viciu : neglijarea nu numai a caracterului de clasă al statului, ci, în primul rînd a realităților lumii contemporane, a prefacerilor adînci petrecute pe glob, a raportului de forțe actual de pe arena mondială. Un viciu de fond.

Într-adevăr, după cum recunoaște chiar autorul, există forțe care *„nu au considerat niciodată că pacea sau, dacă vreți, renunțarea la folosirea forței este pentru ele mai importantă decît alte interese (teritorii, izvoare de bogăție, prăzi)"*. Dacă ne referim la actualitate, aceste forțe sînt fără îndoială monopolurile interesate în lărgirea sferei lor de influență, pentru care războiul nu este decît prelungirea violentă a penetrației economice. Și mai departe : *„Statele care se știu sau se cred condamnate ațiță poftele rivale sau, într-o disperată tentativă de salvare, provoacă explozia însăși care le va distruge"* (pag. 20).

Pledoaria pentru război a d-lui Aron nu este doar un exercițiu teoretic, ci o încercare de a pregăti, de a influența psihologia maselor. De altfel, autorul mărturisește singur : *„Trebuie să te convingi pe tine însuți și pe alții că valorile care ar putea dispare odată cu regimul, odată cu întreaga civilizație a Apusului, justifică pericolul pe care noi îl creăm pentru zeci de milioane de oameni"*

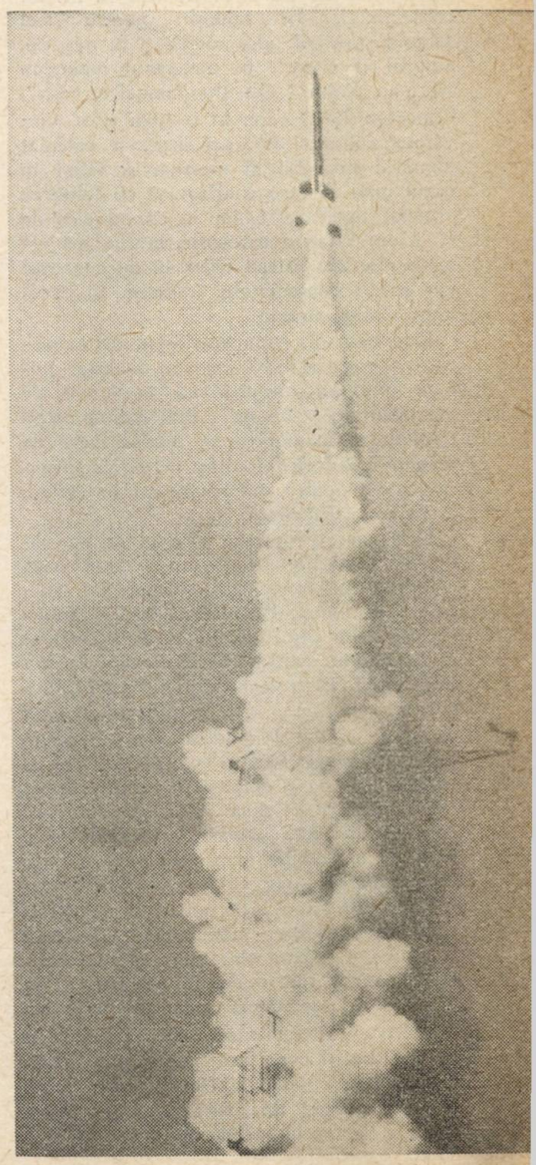

*) *Raymond Aron* : „Paix et guerre entre les nations" 794 pag., ed. Calmann-Levy, Paris.

Cu stiloul în mînă, filozoful francez face un calcul al randamentului bombei atomice — da, chiar așa scrie, randament — și al celei termonucleare, în comparație cu efectul „explozibilului clasic" și, bineînțeles, constată eficacitatea superioară a armamentului nuclear care face infinit mai multe victime decît o bombă cu trinitrotoluen.

Iar acei care, paradoxal, ar prefera să trăiască, în loc să-și găsească o moarte atît de originală într-o explozie atomică, sînt consolați de dl. Aron care minimalizează pericolele imense pe care le-ar aduce omenirii o catastrofă termonucleară : va fi doar ca la Hiroshima sau Nagasaki un mic „război local", un conflict limitat. Citățm : *„Următoarele două tipuri* (de conflict armat n. n.) — *represalii limitate, război tradițional prin atacuri reciproce ale aparaturii termonucleare — n-ar aduce de loc mai multă ruină pentru societate decît operațiunile efectuate în cursul anilor cu armele așa-zise clasice"* (pag. 600.) Că, în actualele condiții, un nou război mondial s-ar transforma inevitabil într-un război termonuclear — acest lucru dl. Aron îl „omite".

Cu cinism dl. Aron ne asigură în continuare că „un număr suficient de oameni cu capacitate tehnică vor supraviețui". R. Aron nu ne arată însă cum să se realizeze această condiție, „rețeta" care ar face ca supraviețuitorii unei lumi acoperite în mare parte de ruine radioactive să nu fie contaminați. În schimb, pentru a-și asigura sprijinul unei autorități în materie, autorul îl citează pe fizicianul american Herman Kahn („On thermonuclear war", Princeton 1961) care, în fruntea unei adevărate cohorte de specialiști, a calculat numărul probabil al morților și viilor în cazul unor diverse conflagrații cu folosirea armelor nucleare. Chiar în citatul ales de R. Aron, Kahn e categoric, arătînd că următoarele 20, 30 sau chiar 40 de generații vor suferi consecințele iradierii în cazul unui război atomic.

Este oare dl. Aron emoționat de asemenea perspective ? Nicidecum, deoarece numai *„profanii încearcă un sentiment de incredulitate și oroare"*. Bineînțeles, acești „profani" sînt popoarele, marile mase de oameni, creatorii bunurilor materiale și morale ale omenirii, interesate nu în război, ci în apărarea vieții.

Fără nici o simpatie, ba chiar cu vădită indispoziție, dl. Aron consemnează existența forțelor păcii, eficiența lor, succesele obținute. El recunoaște că lumea socialismului *„nu luptă împotriva poporului american, nu vrea să-l extermine sau să-l înrobească. Ei* (socialiștii, n.n.) *cred în difuzarea progresivă și inevitabilă a unui regim al cărui model l-au creat pentru prima oară. Ei sînt convinși că vîntul istoriei suflă în sensul previziunilor și speranțelor lor. Pentru ce ar pune în pericol tot ceea ce au construit, numai de dragul de a accelera o evoluție care, în orice caz, este inevitabilă ?"* (pag. 418).

Raymond Aron este nevoit să releve și rolul tinerelor state independente din Asia și Africa, țări care sînt interesate în menținerea păcii, duc o politică de pace și se află alături de țările socialiste în lupta împotriva forțelor războiului. Tocmai de aceea autorul consideră aceste state drept *„inamici potențiali"* ai Occidentului. Și nu e vorba numai de apărarea păcii. El se teme și de faptul că, în condițiile întrecerii pașnice, statele socialiste — prin însăși existența lor — *„oferă acestei lumi un model de dezvoltare. Occidentul nu poate să nu se teamă de răspîndirea exemplului sovietic, deoarece convertiții devin automat inamici ai săi"* (pag. 557).

Raymond Aron vede asemenea „inamici potențiali" chiar în imediata sa apropiere, în Occident, unde se dezvoltă un larg curent de opinie în favoarea găsirii unor punți de înțelegere între est și vest. În fața acestei realități, dl. Aron se arată indignat : *Iar aceasta* (dorința de tratative — n. n.) *este o regulă sau aproape o regulă pentru intelectualitatea apuseană"*. Și iată-l pe dl. Aron polemizînd violent cu „eretici" ca lord Bertrand Russel sau sir Charles Percy Snow, cunoscut fizician și scriitor englez. Lui sir Charles i se pune la îndoială chiar probitatea științifică, deoarece a susținut că „dacă nu se dezarmează, dezastrul este sigur".

Evenimente recente ca, de exemplu, semnarea Tratatului de la Moscova au dovedit însă concret că există și o altă cale decît cea preconizată de Raymond Aron : calea pe care pot să o impună forțele păcii, calea rațiunii, a tratativelor.

Împotriva acestei soluții, filozoful și publicistul francez face o adevărată risipă de energie, căutînd oriunde și în orice chip posibilitatea „salvării războiului". Strategia propusă de el este rezumată în cîteva rînduri într-o recenzie publicată în „Esprit" revistă cu tendințe catolice : *„Menținerea echilibrului terorii prin continuarea cursei înarmării nucleare, întărirea Occidentului prin armament clasic, ostilitate față de planul Rapacki și oricare alt plan analog, scepticism și neîncredere în tentativele de dezarmare..."* (Jacques Julliard în „Esprit" — octombrie 1963, pag. 510—511). Mai trebuie adăugat că domnul Aron tună și fulgeră și împotriva normelor juridice internaționale *„care nu se înclină în fața realităților războiului rece"* (pag. 132) și, consecvent, disprețuiește O.N.U. ca organ de reglementare a diferendelor între state (pag. 550).

În fața unui astfel de program, nu poți decît să subscrii la opinia lui Victor Leduc, autorul unui eseu intitulat „Coexistența pașnică" (ed. Julliard, Paris), care socotește studiul „Pace și război între națiuni" ca o emanație tîrzie a „războiului rece", depășită de mersul spre pace al evenimentelor („il est en retard d'une paix").

Un fapt recent vine să acuze în plus poziția domnului Aron. Cu ocazia unei ședințe a Comitetului internațional al sociologilor în care se dezbăteau temele viitorului congres mondial de sociologie, s-a propus și discutarea problemei : „Sociologia și coexistența pașnică". O scrisoare sosită pe adresa comitetului cerea înlocuirea acestei teme cu o alta, avînd titlul : „Sociologia războiului". Semnatarul scrisorii : domnul Raymond Aron. E o obiecție care cristalizează în două cuvinte o întreagă concepție filozofică și politică. Sîntem în drept să ne întrebăm, parafrazîndu-l pe Clemenceau — care spunea că „războiul este o treabă prea serioasă pentru a fi încredințată militarilor" — dacă războiul nu este o operație prea periculoasă pentru a fi lăsată pe seama unor filozofi cu concepții ca acelea ale domnului Raymond Aron.

Sergiu BRAND

În presă... acum 50 ani

Ultimul zid despărțitor care mai închidea canalul de Panama a fost aruncat în aer cu ajutorul a 40.000 de kgr. dinamită. S-a stabilit că lucrările pregătitoare pentru începerea navigației vor dura cîteva luni de zile.

Turcia a cedat cu desăvîrșire Angliei insula Cipru. Anglia a prefăcut portul Famagusta într-un port de război, ca astfel intrarea la Alexandretta să fie închisă pentru linia Bagdad.

Președintele Wilson a declarat că va da un comunicat oficial privitor la relațiile Uniunii americane cu statul Mexico, în care, subliniind că doctrina Monroe este principiul călăuzitor al politicii americane, arăta de ce America nu îl poate recunoaște pe Huerta ca președinte.

El a hotărît să-l destituie pe președintele Huerta și să facă noi alegeri. Patru vase de război ale Americii au primit ordin să plece la Veracruz.

Wilson a cerut puterilor europene să nu-l recunoască pe Huerta cîtă vreme situația nu se va limpezi.

La Lisabona a fost înăbușită o încercare de lovitură de stat monarhistă. Complotiștii „plănuiau ca revolta să se declare simultan la Lisabona și Oport". Guvernul republican i-a arestat pe complotisti.

Potemkinistul Roman Krasniuk, care s-a întors în Rusia după cîțiva ani de ședere în Romînia, a fost condamnat la 17 ani și 6 luni muncă silnică.

În orașul Coria din Spania membrii comisiilor pentru alegerile comunale au fost tratați cu prăjituri otrăvite. După scoaterea lor din localul de vot, a început falsificarea voturilor.

În arhivele orășelului Guglingen s-a găsit un document curios. E vorba de un proces de vrăjitorie intentat Caterinei Kepler, mama ilustrului astronom.

Accident de presă
(„New York Times". Oct. 1963)

DREW PEARSON DESPRE ROMÎNIA

În luna august ne-a vizitat ţara ziaristul american Drew Pearson, personalitate bine cunoscută în lumea presei de peste ocean. Drew Pearson a fost prezent în calitate de corespondent de presă la numeroase evenimente de prim plan ale vieţii internaţionale din ultimele patru decenii. El este autor al unor lucrări de analiză a politicii externe a S.U.A. („An american diplomatic game", „U.S.A., second class power?" etc., etc.)

Reproducem din însemnările sale despre Romînia, apărute în ziarul „Washington Post".

„Romînia se dezvoltă cu repeziciune"

În cele cinci articole consacrate călătoriei sale în ţara noastră, Drew Pearson redă o serie de aspecte ale realităţilor care caracterizează dezvoltarea Romîniei socialiste. Pearson explică încă de la început ce l-a determinat să viziteze Romînia : „...pentru că mi s-a părut important să cunoaştem mai multe despre ţările cu care noi trebuie să coexistăm, am vizitat cîteva din aceste ţări din jurul Mării Negre". Pearson subliniază că după primele zile ale şederii în Romînia şi-a dat seama că în cei cinci ani care au trecut de la ultima sa vizită în ţara noastră au fost obţinute noi şi importante realizări în ritmul „roţilor maşinii industriale care se învîrtesc atît de repede încît Romînia a devenit a doua ţară în lume ca ritm de dezvoltare după Japonia. O atmosferă de lucru pluteşte în aer. Aceasta este valabil atît pentru sate cît şi pentru oraşe".

Parcurgînd sute de kilometri cu automobilul prin Romînia, ziaristul american a avut posibilitatea de a vedea peisajul nostru citadin şi rural, de la Marea Neagră pînă în munţi. Iată cum îl descrie într-o relatare „fulger" :

„Lîngă Constanţa am văzut o impresionantă dezvoltare a construcţiilor de pe litoral : hoteluri noi, restaurante atractive, precum şi o plaiă care rivalizează cu Miami.

La Cluj, în Transilvania — Romînia de nord-vest, am văzut un amestec de vechi şi nou, de romînesc şi maghiar : o universitate cu clădiri vechi dar cu cămine noi şi cu o cantină în care pot să ia masa simultan 1000 de studenţi ; biserici romano-catolice alături de cele ortodoxe — unele dintre ele restaurate din fondurile guvernului.

La Braşov, în Munţii Carpaţi, am vizitat o uzină de tractoare.

Primarul oraşului Braşov, Ion Mărcuş, mi-a arătat o clădire cu mai multe apartamente aproape terminată, care, spunea el, nu exista încă cu două săptămîni în urmă. La Braşov, un oraş de 240 000 locuitori, au fost construite anul trecut 1 800 apartamente noi, iar pînă în luna august a acestui an au fost terminate alte 1 600 apartamente. Primarul din Tîrgu Mureş... ne-a declarat că în cursul anului 1962 au fost construite 1.960 apartamente din fondurile statului şi 3 700 case din fonduri personale.

La Ploieşti, faimosul centru petrolifer pe care aviaţia americană a căutat să-l scoată din funcţiune în timpul războiului, am văzut o rafinărie gigantică în plină activitate. Romînii au construit o sondă de petrol care poate lucra la mari adîncimi, fără a fi necesar ca instalaţia să fie adusă la suprafaţă atît de des ca în cazul sondelor americane şi pe care romînii o vînd peste graniţă, concurînd sondele noastre."

„Cui se datorește creşterea economiei?

„Nu există îndoială că Romînia prosperă". Aşa începe cel de-al treilea articol scris de Drew Pearson. „Nu numai că poţi vedea şi simţi acest lucru, dar statisticile internaţionale indică Romînia ca avînd o rată de creştere a economiei de 15% pe an, care este mai mare decît cea a Germaniei occidentale, a doua numai după a Japoniei şi de patru ori mai mare decît a Statelor Unite.

Întrebarea este : de ce prosperă Romînia ?"

Răspunsul cel mai autorizat la întrebarea privind ascensiunea economică a ţării noastre l-a oferit întrevederea pe care a avut-o cu preşedintele Consiliului de Stat al R. P. Romîne, Gheorghe Gheorghiu-Dej, pe care ziaristul american l-a cunoscut şi cu care a avut o convorbire la New York în 1960, cu prilejul celei de a XV-a Sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. Drew Pearson subliniază că preşedintele Consiliului de Stat s-a referit pe larg la problema dezvoltării economice a ţării noastre, caracterizînd deosebirea dintre trecutul Romîniei burghezo-moşiereşti şi prezentul Romîniei socialiste şi arătînd că marile resurse şi bogăţii de care dispune patria noastră sînt folosite astăzi în întregime pentru binele poporului. „Gheorghiu-Dej — notează ziaristul american — ar fi putut să repete aceasta fără să exagereze. În trecut Romînia era cea mai jefuită ţară din Balcani. Sub domnia regelui Carol, un afacerist se ducea la metresa regelui pentru a-i da o recompensă înainte de a se descurca cu birocraţia romînească".

Şi trecînd la examinarea situaţiei de azi, ziaristul american citează cuvintele tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej : „Noi nu vrem ca economia noastră să oscileze ca şaua unui cal. Noi vrem ca economia noastră să se dezvolte treptat. Pînă acum economia noastră a crescut în jurul a 15%, cîteodată cu 14%, o dată cu 16%. Noi facem un control în fiecare semestru, iar producţia noastră pe 1964 urmează să crească cu circa 12%. Noi sperăm ca şi în viitor să mergem pe aceeaşi linie".

The Washington Merry-Go-Round

What's Behind Rumanian Growth?

By Drew Pearson

Unul din titlurile articolelor din „Washington Post"

„Un pas care trebuie să dea energie oamenilor de stat să meargă înainte"

Abordînd în discuție și problema contribuției pe care țările mici o pot aduce în lupta pentru destindere și pace, Pearson relevă că președintele Consiliului de Stat a accentuat, în discuția pe care a avut-o cu el, necesitatea unirii tuturor eforturilor în vederea atingerii acestui țel și citează astfel părerile sale cu privire la încheierea Tratatului privind încetarea parțială a experiențelor cu arma nucleară: „Tratatul pentru interzicerea experiențelor este un lucru mare. E adevărat, acesta este numai un pas, însă este un pas care trebuie să dea energie oamenilor de stat să meargă înainte: să se apropie unii de alții și să deschidă toate drumurile și canalele spre pace".

Pearson își încheie relatarea despre întrevedere citînd cuvintele președintelui Consiliului de Stat: „Popoarele din Est și Vest au dreptul să se bucure de fericire. Definiția noastră a fericirii este: să trăim în condiții bune, să nu deranjăm pe nimeni, să nu fim deranjați de nimeni și să fim prieteni cu toți".

La sfîrșitul însemnărilor sale, publicistul american face o paralelă între dezvoltarea unor state socialiste și capitaliste din regiunea Balcanilor, paralelă care îl duce la concluzii defavorabile în ce privește situația aliaților S.U.A. din această regiune.

„Dacă treci, venind din țările socialiste — Romînia, Bulgaria și Rusia — prin anticul oraș Trebizond sau alte orașe turcești, ai impresia clară că noi ne aflăm în pierdere.

Din străzile curate, bine întreținute ale Romîniei sau Bulgariei, treci în străzile turcești murdare și neîntreținute și cu case dărăpănate. Oamenii din orașele turcești sînt zdrențăroși sau sărăcăcios îmbrăcați, cărînd pe cap obiecte grele. Uneori poți vedea chiar copii mici cărînd asemenea obiecte, în timp ce oamenii vîrstnici merg în spatele lor."

„În Romînia și Bulgaria străzile sînt pline de flori gingașe. Acestea sînt plantate prin mijlocul străzilor, de-a lungul trotuarelor și în jurul pomilor. Chiar și orașele mici, situate departe în interiorul Romîniei, sînt împodobite cu flori și există o întrecere pe plan național între orașele din Romînia pentru a se ști care dintre ele își împodobesc străzile cel mai frumos.

Nici una din aceste gingășii nu poate fi văzută pe străzile orașelor turcești.

Litoralul de-a lungul Mării Negre, în țările socialiste, este plin cu oameni veniți la odihnă. Mile întregi de-a lungul coastei poți întîlni oameni bucurîndu-se de soare și apă. Litoralul de-a lungul coastei Turciei, aliata noastră din N.A.T.O., este aproape gol. Pe dealurile de-a lungul coastei Mării Negre în Romînia și Bulgaria sînt hoteluri noi, moderne.

Acestea sînt cîteva dintre deosebirile evidente între țările socialiste și aliatul nostru nr. 1 din cadrul N.A.T.O. din Europa de sud. Ele nu sînt plăcute pentru a fi raportate, însă sînt reale".

PUNCTE DE VEDERE

4 iluzii care deformează politica externă americană

The New York Times Magazine

de

CHARLES FRANKEL

Este un lucru notoriu că punctele de vedere în legătură cu politica externă a Statelor Unite se schimbă. Există de pildă momente cînd aceste puncte de vedere sînt alcătuite dintr-un amestec de resentimente, surpriză și pesimism.

Ne surprindem de pildă întrebîndu-ne — așa cum ne întrebăm acum în legătură cu situația din Vietnam — cum am ajuns în încurcătura în care ne aflăm și cum am putea ieși din ea. În asemenea clipe ne punem problema dacă există vreo legătură între politica noastră și realitățile lumii; de fapt ne întrebăm dacă există vreo legătură între principiile care, credem sau sperăm, ne călăuzesc politica și strategia — caracterizată în parte prin diletantism, în parte prin spirit machiavelic — pe care o adoptăm pentru a sluji această politică.

Atît în țara noastră cît și în străinătate, dincolo de succesele și eșecurile de moment, dincolo de schimbările de dispoziție și de puncte de vedere, și de schimbările în administrație, dăinuie o întrebare constantă, chinuitoare: Ce anume în atitudinea Americii îi face pe oamenii din alte țări să fie mai puțin siguri decît noi de claritatea politicii noastre, de bunele noastre intenții, de forța angajamentelor noastre? Ce anume determină acuzațiile repetate, formulate aici în S.U.A. — indiferent de partidul care este la putere — că politica Americii este în esență pasivă și defensivă, că depășește prea puțin atitudinea de expectativă la marginea evenimentelor?

M-aș aventura să sugerez că răspunsul poate fi găsit în mare măsură în faptul că politica noastră este influențată de noțiuni despre lume pe care alții nu le împărtășesc. Anumite iluzii — despre care sîntem în fond conștienți că sînt neadevărate — domină încă interpretările noastre spontane despre evenimentele din jurul nostru. Ele fac ca atitudinea noastră față de lume să fie negativistă, anxioasă și ca politica noastră să fie lipsită de suflul unor idei coerente și precise.

Bănuiesc că iluziile de felul acesta contribuie, poate mai mult decît oricare alți factori, la obiceiul pe care l-am căpătat de a exagera, de a face, cum se spune, „din țîntar armăsar" cînd este vorba de probleme și primejdii mărunte, în timp ce ignorăm adevăratele primejdii.

Cea dintîi dintre aceste iluzii ar putea fi denumită Iluzia Cuvintelor. Ea se manifestă prin tendința de a privi anumite cuvinte ca lucruri în sine și de a face față problemelor opunîndu-le aceste cuvinte, iar nu examinînd faptele propriu-zise.

Influența pe care o exercită această Iluzie a Cuvintelor este evidentă în subiectele cu care își pierd timpul unii oameni se-

Iluzia vorbelor goale, iluzia stabilității, iluzia practicului, iluzia societății fără clase.

rioşi, precum şi în absurdităţile pe care oamenii cu bun simţ trebuie să se străduiască să le respingă.

De exemplu, secretarul Departamentului de Stat a trebuit să apară în faţa unui Comitet constituit în ultima sesiune a Congresului şi să explice, în termenii cei mai solemni, că războiul rece nu este un joc, că nu poate fi vorba de acumularea de puncte sau de stabilirea unui scor şi că sloganul „Nu învingem ?“ este lipsit de sens.

De fapt nu numai cînd este vorba de probleme internaţionale folosim asemenea perdele de fum. Statele Unite sînt unica ţară din alianţa occidentală fără un partid socialist puternic, şi cu toate acestea în Statele Unite se exprimă zilnic în mai mare măsură decît în oricare altă ţară teama de „socialism“.

Aceeaşi tendinţă de a vedea stafii peste tot îşi găseşte expresia şi în discutarea altor probleme interne.

Felul acesta de a ne juca cu vorbele dă naştere unei atmosfere de irealitate care domină toate discuţiile noastre publice. Aceasta îi face pe unii să ne ia drept isterici şi îi determină chiar şi pe criticii noştri mai blînzi să creadă că, dacă nu sîntem de-a dreptul isterici, este sigur că sîntem victimele unei spaime în faţa cuvintelor care ne răpeşte elasticitatea.

Ar fi o greşeală să credem că vorbele nu ne influenţează în nici un fel acţiunile. Tonul cu care vorbesc reporterii posturilor noastre de radio şi televiziune este de obicei agitat ; prea adesea, ziarele umflă ştirile şi le dau un caracter exploziv, comentatorii şi politicienii de carieră, dornici să demonstreze că lucrurile sînt simple pentru oamenii cu o viziune morală limpede, reduc deopotrivă tragediile teribile şi speranţele încă timide ale vremurilor noastre la proporţiile unei melodrame de prost gust.

Termenii şi formulele lipsite de moderaţie pe care le folosesc ei îi deprimă pe prietenii noştri, fac ca adversarii noştri să nu mai ştie cînd trebuie să ne ia în serios şi cînd nu, şi ne distrag atenţia şi energiile spre probleme false.

Dar această putere hipnotică pe care o exercită cuvintele asupra noastră constituie un simptom al altor iluzii. Una dintre cele mai larg răspîndite este Iluzia Stabilităţii. Forma de guvernămînt americană se înfăţişează ca avînd o istorie fără întreruperi încă de la naşterea Republicii independente. Însă această experienţă ne-a făcut să ajungem la o încredere aproape instinctivă în afirmaţia că stabilitatea constituie forma normală de existenţă a treburilor omeneşti

În realitate ar trebui să fim mai înţelepţi. Războiul civil — de secesiune — şi dificultăţile pe care le întîmpinăm în problema lichidării segregaţiei ne indică limitele acestei atitudini instinctive.

Dar chiar atunci cînd sîntem mai înţelepţi, această înţelepciune cunoaşte adesea eclipse şi aduce după sine regrete. Reacţia noastră iniţială în faţa lumii agitate în care trăim este încă o reacţie de surpriză şi dezbaterile noastre publice în problemele de acest fel trădează perplexitate, nostalgie, speranţa timidă că se va găsi o cale rapidă şi uşoară pentru a opri din nou vălmăşagul evenimentelor.

O altă iluzie legată îndeaproape de aceasta este Iluzia Societăţii fără Clase.

Evident, există între noi diferenţe enorme în ce priveşte distribuirea bogăţiilor şi veniturilor, există bariere în calea căsătoriei sau a comunicării libere între membrii diferitelor grupuri sociale, şi avantajele şi dezavantajele pe care le moştenesc indivizii le afectează şansele în viaţă.

Totuşi, pe drept sau pe nedrept, cei mai mulţi americani nu consideră aceste divergenţe şi aceste obstacole ca ceva de neinvins. Aceasta ne face însă să înţelegem greşit sau să ignorăm unul dintre cele mai importante aspecte ale celor mai multe dintre mişcările revoluţionare. Noi sîntem în măsură să înţelegem o revoluţie politică, adică o încercare de a instala o formă de guvernămînt în locul alteia. Ceva mai greu, am ajuns să înţelegem că revoluţiile pot avea şi aspecte economice şi că ele sînt făcute de oameni care doresc să obţină un nivel de trai mai bun precum şi schimbări în sistemul de distribuire a bogăţiilor şi posibilităţilor.

Dar noi nu înţelegem încă fenomenul pe care îl constituie o revoluţie socială. Într-o revoluţie socială, cei care s-au găsit în afara vieţii, cei care au stat de o parte privind numai cum trăiesc ceilalţi, cei care au fost trataţi ca fiinţe de calitate inferioară şi drept cantităţi neglijabile, luptă să obţină ceea ce consideră că li se cuvine. Ei nu doresc numai o schimbare în forma de guvernămînt, sau o îmbunătăţire a nivelului lor de trai. Ei doresc o schimbare de poziţie şi a statutului grupului social din care fac parte.

Faptul că adesea, noi, americanii, nu ţinem seama de aspectul social constituie unul din motivele pentru care gîndirea politică americană este atît de frecvent considerată de străini ca fiind prea generală şi depărtată de obiect.

În sfîrşit, există încă o iluzie, mai ciudată, care, după cum mi se pare, ajunge să-i domine chiar şi pe unii dintre cei mai abili şi mai energici politicieni americani. Ea s-ar putea numi Iluzia Spiritului Practic.

Ea constă în acceptarea tacită a principiului că, pentru a avea o politică externă, singurul lucru necesar este un sistem de operaţii tactice hotărîte şi ingenioase, sau, cu alte cuvinte, că abilitatea de a face faţă unor situaţii de criză şi capacitatea de a le rezolva cu succes constituie tot ceea ce este necesar în activitatea politică.

Trebuie să se ţină seama însă de faptul că mai există şi alte aspecte ale problemei.

În primul rînd, nu trebuie să se creadă că planificarea şi elaborarea unei linii politice constă numai în pregătirile pentru împrejurări excepţionale, de criză.

În al doilea rînd, lipsa unor idei care să urmărească în mod sistematic obiective precise ne va reduce la a răspunde numai solicitării evenimentelor : în felul acesta nu vom putea niciodată elabora un sistem de iniţiative proprii, hotărîte şi consecvente, care să influenţeze mersul evenimentelor în favoarea noastră.

Concepţia potrivit căreia politica trebuie elaborată exclusiv în funcţie de momente de criză ne duce în cele din urmă la centrarea politicii noastre exclusiv pe momente de criză. O asemenea atitudine îşi avea poate locul pe vremea cînd lumea era pentru noi un mediu mai prietenos şi cînd ne-am fi putut aştepta ca mersul normal al evenimentelor între momentele de criză să se desfăşoare în favoarea noastră. Astăzi însă ar fi necesară o viziune ceva mai puţin optimistă.

Persistă în politica noastră externă o caracteristică, o dorinţă de mişcare, un fel de incapacitate de a rămîne imobili. Această atitudine prezintă pericole evidente, însă dacă ar fi bine dirijată şi orientată, ar constitui unul din elementele care ar putea asigura succesul politicii americane

Dacă guvernul american şi-ar putea formula un program suficient de limpede şi de pozitiv pentru o perioadă ceva mai îndelungată şi dacă ar putea aplica acest program cu spirit de iniţiativă, în cazuri concrete, atunci tendinţa specific americană spre acţiune ar putea fi orientată către o desfăşurare consecventă.

Este probabil că un asemenea program nu ar costa mai mulţi bani şi nici nu ar prezenta mai multe riscuri decît aşa-zisele politici pe care le urmăm în prezent. Pentru aceasta este însă nevoie de energie şi de aptitudinea de a sesiza esenţialul, de folosirea cuvintelor şi formulelor cu ceva mai mult respect faţă de înţelesul lor şi de capacitatea de a ne pune în locul altora, pentru a înţelege situaţia, speranţele şi resentimentele unui popoare cu o experienţă deosebită de a noastră.

Ar mai fi necesară de asemenea o confruntare reală cu noi înşine — şi asta se pare că e cel mai greu. Pentru a stabiliza şi a reîmprospăta atitudinea guvernului american faţă de situaţia externă este de dorit ca la noi în ţară să apară o luciditate critică faţă de obişnuinţele noastre de gîndire şi un efort de a ne elibera de iluziile care ne orbesc şi care ne limitează capacitatea de a acţiona în lume aşa cum este ea în momentul de faţă.

Autorul acestui articol este profesor de filozofie la Universitatea Columbia şi autor al mai multor volume de studii, printre care „Pledoarie pentru omul modern“. Articolul de mai sus, pe care îl publicăm prescurtat, a fost scris special pentru „New York Times Magazine“.

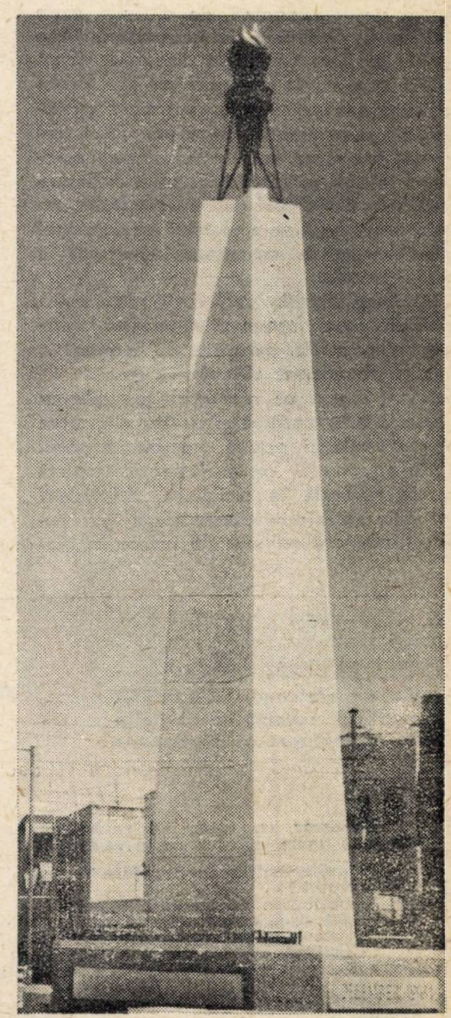

Monumentul Independenţei la Dar Es Salam (Tanganica)

Trybuna Ludu

Varşovia

OARE NU S-A MATURIZAT INCĂ EUROPA?

În interviul acordat corespondentului nostru la Washington, ministrul afacerilor externe al Belgiei, Henri Spaak, a exprimat numeroase opinii interesante. El afirma că cincisprezece ani de „război rece" au dovedit că prin această metodă nu se poate rezolva nici o problemă litigioasă. Scopul omenirii — a spus el — este pacea, iar metoda permanentizării acesteia — destinderea în relaţiile internaţionale. Destinderea, deci, înseamnă căutarea unor rezolvări paşnice ţinînd seama de punctul de vedere al părţii adverse, realizarea de înţelegeri pe baza unor compromisuri înţelepte.

Ministrul afacerilor externe al Belgiei a subliniat importanţa Tratatului de la Moscova şi a indicat şi alţi paşi care trebuie înfăptuiţi pentru ca acest tratat să fie încununat de succes deplin. Printre altele, dintre paşii enumeraţi de el face parte încheierea unui pact de neagresiune între NATO şi Tratatul de la Varşovia. După cîte se ştie, aceste propuneri au fost făcute de guvernul sovietic în cunoscuta cuvîntare a premierului Hruşciov. Ministrul Spaak şi-a exprimat de asemenea aprecierea faţă de principiul formulat de lumea socialistă că războiul nu este inevitabil, iar coexistenţa paşnică a statelor cu orînduiri diferite este o necesitate stringentă a epocii atomice.

Ministrul Spaak subliniază eficacitatea realizării unor aşa-numite acţiuni limitate, cum ar fi posturile de control la punctul de contact al ambelor grupări. El recunoaşte apoi că rezolvările parţiale au o însemnătate pozitivă şi pentru atmosfera internaţională şi pentru menţinerea păcii.

Într-o anumită contradicţie cu această poziţie generală în problema destinderii sînt afirmaţiile ministrului Spaak în chestiunea planului polonez de creare în Europa centrală a unei zone denuclearizate şi a înarmărilor limitate. „Ne-am obişnuit — a spus el — cu ideea că Europa este izvorul tuturor neliniştilor, ca urmare a războaielor din 1914 şi 1939, dar ni se pare că situaţia s-a schimbat în această privinţă".

Nimeni nu neagă că există încă puncte incendiare şi că destinderea trebuie extinsă asupra întregii lumi. Dar nu va contesta nici ministrul Spaak că Europa centrală este un spaţiu foarte nevralgic. Oare din acest punct de vedere s-a schimbat într-adevăr atît de radical situaţia? Oare după primul război mondial, în perioada emoţionantelor declaraţii paşnice ale lui Stressemann, lumea nu s-a înşelat în acelaşi fel?

Ce este în definitiv dorinţa R.F.G. de a participa la arma nucleară şi de a hotărî împreună cu alţii asupra folosirii ei atunci cînd emite totodată pretenţii teritoriale?

Realismul, aprecierea lucidă a realităţii, obligă după părerea noastră în primul rînd ca acest teritoriu nevralgic al lumii să fie calmat întrucîtva, să fie curăţit de arma nucleară.

Ministrul Spaak îşi dă seama de pericolul pe care îl reprezintă pentru pace acumularea de arme nucleare în Europa. El atrage atenţia asupra ideii înlăturării armei nucleare strategice din Europa dar socoate că trebuie menţinută arma nucleară tactică.

Oare ar descărca o astfel de rezolvare tensiunea existentă în Europa? Doar Germania federală este cea care cere arme nucleare tactice pentru unităţile sale, iar von Hassel dezvoltă teoria lui Strauss cu privire la necesitatea de a dispune de această armă la punctul de contact dintre cele două grupări.

În schimb, ca urmare a denuclearizării totale a Europei centrale, această parte a Europei s-ar putea transforma dintr-un poligon al „războiului rece" într-un poligon al destinderii.

Oamenii de stat şi oamenii politici din Europa occidentală şi printre ei şi ministrul afacerilor externe al Belgiei, domnul Spaak, care dau dovadă de destul realism în aprecierea raportului de forţe, pot şi trebuie să contribuie la realizarea zonei denuclearizate.

K. G.

CORRIERE DELLA SERA

Milano

FRANCO ŞI GIBRALTARUL

Spania este pe punctul de a declanşa o vastă ofensivă diplomatică şi propagandistică pentru a reintra în posesia Gibraltarului: aceasta este, potrivit unei corespondenţe din Madrid publicată de „New York Times", prezicerea observatorilor străini din capitala Spaniei.

S-a spus de mai multe ori că regimul lui Franco este convins că poate obţine avantaje pe plan intern şi internaţional invocînd din nou vechiul său drept asupra bazei navale engleze situată la extremitatea sudică a Peninsulei Iberice. Din 1704, Gibraltarul este colonie engleză.

Importanţa militară a Gibraltarului a scăzut mult de la sfîrşitul ultimului război mondial şi o dată cu începutul strategiei atomice. Presa spaniolă vorbeşte despre Gibraltar mai mult ca despre o insultă adusă onoarei Spaniei şi ca despre un paradis al contrabandiştilor internaţionali şi mai puţin ca despre un punct strategic pe coasta spaniolă.

Totuşi, diplomaţia spaniolă pare dornică să exploateze problema Gibraltarului ca pe un mijloc care îi permite să obţină beneficii internaţionale de pe urma „vîntului de schimbare" care suflă peste puterile coloniale. De cîtva timp Madridul încearcă să îmbunătăţească relaţiile sale cu ţările nealiniate şi anticolonialiste şi a anunţat recent că vrea să acorde o oarecare autonomie administrativă micilor sale posesiuni din Africa tropicală.

Ministrul de externe, Castiella, a declarat în Adunarea Generală a Naţiunilor Unite, la 24 septembrie, că Spania este în căutarea unui „dialog amical" cu Anglia, în cadrul Naţiunilor Unite dacă este necesar, pentru a reintra în posesia Gibraltarului, şi că dezaprobă orice recurgere la violenţă.

Fernando Maria Castiella y Maiz s-a întors din Statele Unite după o vizită de trei săptămîni şi a căzut în mijlocul bătăliei polemice dezlănţuite de presa spaniolă. Un articol pe prima pagină a ziarului „ABC" din Madrid definea Gibraltarul ca pe o „fosilă strategică" şi ca pe un „scandal internaţional", menţinut numai în scopuri de contrabandă făcută pe cheltuiala statului spaniol.

Newsweek

Revista americană NEWSWEEK a publicat recent, în paginile sale, următoarea statistică:

ALBII SPUN DA

	Pe întreaga ţară	În sud	Albi care au avut contacte sociale cu negrii
	la %	la %	la %
• Este necesar ca legea să garanteze negrilor drepturi egale în ceea ce priveşte			
posibilităţile de angajare?	80	62	87
votul?	95	92	96
obţinerea de locuinţe bune?	85	81	90
folosirea autobuzelor şi trenurilor?	91	80	94
frecventarea restaurantelor?	79	49	89
accesul copiilor în şcoli integrate?	75	43	90
• Sînteţi pentru proiectul de lege a drepturilor civile?	63	31	81
• Sînteţi pentru acea prevedere a legii care dă negrilor dreptul la toate serviciile publice?	66	29	83
• Aţi fi de acord cu crearea unei Comisii federale pentru practici echitabile la angajări?	62	40	71

Congresmanul: „Poate că dacă ne facem că nu băgăm de seamă bomba asta, a drepturilor civile, n-o să mai explodeze".

din „Leader and Press" — Springfield S.U.A.

Moscova

TENDINȚA GENERALĂ

La 17 octombrie, luînd cuvîntul la cea de-a XVIII-a sesiune a Adunării Generale, U Thant, secretarul general al O.N.U., a relevat din nou că destinderea încordării internaționale creează condiții favorabile pentru activitatea Adunării Generale. Într-adevăr, în actuala sesiune discuțiile, dezbaterile și adoptarea hotărîrilor se desfășoară într-o atmosferă mai favorabilă ca oricînd. Se observă imediat că cercurile care reprezintă în O.N.U. politica imperialismului, a colonialismului și a agresiunii și care au căutat totdeauna să folosească O.N.U. ca paravan și chiar ca instrument al politicii lor sînt nevoite acum tot mai des să adopte o poziție defensivă. Aceasta, firește, deși ele sînt încă departe de a se da bătute și continuă să-și promoveze linia. Și mai reușesc încă să pună multe piedici. Este de ajuns să arătăm că, pînă în prezent, ca urmare a eforturilor lor, o mare putere ca China mai este privată de drepturile ei legitime la O.N.U. Nici la actuala sesiune drepturile Chinei nu au putut fi restabilite.

Cu toate acestea, tendințele generale ale evoluției situației internaționale își exercită influența asupra activității O.N.U. și în cadrul lucrărilor actualei sesiuni. Mai cu seamă cînd este vorba despre problemele legate de colonialism și de rasism.

Zadarnic au încercat reprezentanții puterilor imperialiste, punîndu-și în joc propriul prestigiu, să împiedice adoptarea unei rezoluții care condamnă apartheidul în Africa de Sud. Aceste încercări au eșuat complet. Cu toate manevrele Angliei și ale partenerilor ei, o rezoluție din 19 octombrie a Adunării Generale confirmă dreptul inalienabil la autodeterminare și la independență al populației africane din Rhodesia de Sud și pune în vedere Angliei că n-a îndeplinit hotărîrile corespunzătoare ale Adunării Generale. Acum i se cere Angliei să convoace neîntîrziat o conferință, cu participarea reprezentanților tuturor partidelor politice din Rhodesia de Sud, care să elaboreze măsuri constituționale.

După ce O.N.U. a adoptat istorica Declarație cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale, se duce acum o luptă serioasă pentru înfăptuirea țelurilor trasate în acest domeniu. Zecile de țări eliberate în ultimul timp de sub dependența colonială și intrate în O.N.U., precum și Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste, care se situează pe o poziție intransigentă față de rușinosul sistem colonial, exercită o permanentă presiune pentru a determina O.N.U. să acționeze în spiritul Declarației.

Desigur, forțele colonialismului și neocolonialismului opun o rezistență disperată și lupta este înverșunată. Dar superioritatea este evident de partea celor ce și-au propus să șteargă de pe fața pămîntului toate urmele asupririi coloniale.

Ca la toate sesiunile Adunării Generale din ultimii ani, și la actuala sesiune problemele centrale și principale sînt cele referitoare la dezarmarea generală și totală și la lichidarea primejdiei unui război nuclear.

Tratatul privitor la interzicerea experiențelor cu arma nucleară în cele trei medii, încheiat de curînd la Moscova, a fost înregistrat la 15 octombrie la O.N.U., în conformitate cu articolul 102 din Carta Organizației Națiunilor Unite. Deși Tratatul nu figurează pe ordinea de zi a sesiunii, el se află în centrul atenției celor ce iau parte la lucrările ei. Despre Tratat s-a vorbit tot timpul în cursul discuției generale cu care, potrivit tradiției, începe sesiunea, și în cadrul căreia șefii delegațiilor fac declarații cu caracter programatic. Aceștia au caracterizat Tratatul ca pe o mare realizare a omenirii progresiste și l-au apreciat ca vestitor al unor noi măsuri în direcția înlăturării definitive a primejdiei unui război nuclear, în direcția dezarmării. De la tribuna Adunării Generale au răsunat deziderate și cereri de a se continua acțiunile în aceeași direcție.

Același spirit a domnit la discutarea în sesiune a proiectului de rezoluție referitor la interzicerea plasării pe orbite cosmice a unor obiecte avînd la bord armament nuclear. Rezoluția a fost prezentată de țările membre ale Comitetului celor 18 și adoptată în unanimitate de Adunarea Generală în ședința din 17 octombrie.

În rezoluție se pune problema ca explorarea și folosirea spațiului cosmic să se înfăptuiască exclusiv spre binele omenirii. Adunarea Generală salută înțelegerea intervenită între Uniunea Sovietică și Statele Unite de a nu plasa în spațiul cosmic obiecte cu armament nuclear la bord și exprimă „hotărîrea nestrămutată de a întreprinde acțiuni pentru a preîntîmpina extinderea cursei înarmărilor în spațiul cosmic". Rezoluția face apel la toate statele : „să se abțină de a plasa pe orbite circumterestre orice obiecte cu armament nuclear la bord sau alte tipuri de arme de exterminare în masă, de a instala astfel de arme pe corpuri cerești sau a plasa în orice mod astfel de armament în spațiul cosmic".

Luînd cuvîntul în cadrul Adunării Generale, N. T. Fedorenko, reprezentantul U.R.S.S. la O.N.U., a spus că adoptarea acestei rezoluții va însemna, în mod incontestabil, un nou pas important în direcția destinderii încordării internaționale și a îmbunătățirii relațiilor dintre state. La rîndul său, Adlai Stevenson, reprezentantul Statelor Unite, și-a exprimat speranța că adoptarea rezoluției va contribui la slăbirea încordării internaționale și va însemna un nou pas pe calea spre dezarmare.

Oamenii își dau seama că hotărîrea Adunării Generale constituie un rezultat al eforturilor conjugate ale celor două mari puteri și al înțelegerii realizate între ele și văd în aceasta un semn bun.

De asemenea, oamenii sovietici nu pot să nu releve cu satisfacție că această hotărîre a Adunării Generale oglindește politica promovată neabătut de N. S. Hrușciov și de guvernul sovietic, care manifestă în mod constant inițiativa în înfăptuirea de măsuri ce apropie omenirea de rezolvarea problemei centrale a epocii noastre : problema dezarmării generale și totale.

Rezoluția O.N.U. cu privire la spațiul cosmic, numeroasele hotărîri în problemele coloniale, poziția față de Tratatul privitor la interzicerea experiențelor cu arma nucleară, exprimată în cuvîntările șefilor de delegații — toate acestea reflectă tendința generală a evoluției situației internaționale. Este tendința spre destinderea încordării, spre reglementarea pașnică a problemelor litigioase, spre făurirea unei lumi fără războaie.

Organizația Națiunilor Unite există tocmai pentru a favoriza o astfel de evoluție. Și dacă, deocamdată, O.N.U. a făcut puțin, se știe care este cauza : nu e ușor să se înfrîngă rezistența forțelor care stau în calea progresului omenirii.

New Statesman

Londra

ECONOMIA GHANEZĂ

Falșii profeți înclinați să vadă în primul rînd răul, care, acum doi ani, pe vremea cînd s-a lansat bugetul de austeritate în Ghana și au avut loc unele greve, prevesteau prăbușirea regimului Nkrumah, sînt acum acoperiți de rușine. Bugetul țării publicat săptămîna aceasta dovedește o deplină stabilitate economică și afirmă aderența regimului la principiile socialismului. Ministrul de Finanțe, Ferdinand Goka, și-a prevăzut în mod deliberat un deficit bugetar, însă expansiunea industrială a țării este suficient de sănătoasă pentru a-i permite să obțină împrumuturi pentru cea mai mare parte a valorii de 46 milioane lire sterline necesare spre a acoperi deficitul. La fel de importantă este revoluția care s-a înfăptuit în domeniul producției alimentare, revoluție bazată pe mecanizarea muncilor agricole și pe o masivă campanie de învățămînt spre a pune tehnicile agricole moderne la îndemîna populației. Tocmai acest echilibru între agricultură și industrie permite economiei Ghanei să se bucure de perspective atît de sănătoase.

În propunerile sale cu privire la sistemul de impozite, ministrul de Finanțe Goka exprimă punctele de vedere ale guvernului ghanez, orientarea socială a politicii sale economice. Acum doi ani, austeritatea era necesară și aceasta impunea anumite economii forțate — ceea ce desigur constituia o măsură nepopulară. Săptămîna trecută, Nkrumah a anunțat că această măsură nu mai este în vigoare. În bugetul actual impozitele pe venituri au sporit ajungînd acum de la valoarea de 5 șilingi pe lună pentru un venit lunar de 11 lire sterline pînă la 195 lire sterline pentru un venit de 600 de lire sterline. În felul acesta, este evident că Ghana își bazează politica fiscală pe principiul solicitării mai masive a celor mai în măsură să plătească impozite mai mari. Principala problemă rămîne acum balanța de plăți. În ciuda faptului că exporturile de cacao au crescut, venitul realizat de pe urma exporturilor scade, deoarece prețul de vînzare al acestui produs s-a redus cu aproape 42 la sută în ultimii cinci ani. Însă în această problemă răspunderea este internațională. Chiar și o țară cu economia în expansiune — cum e cazul Ghanei — depinde încă într-o măsură de prețurile fluctuante pe piața mondială.

Cu toate acestea un lucru e limpede : nu e o coincidență faptul că succesul economic care reiese din aplicarea unei politici de justă retribuție în scopurile dezvoltării economice își găsește acum expresie și în dovezile tot mai precise de stabilitate politică din țară.

БОРБА

Belgrad

PRIMELE ECOURI

Judecînd după titlurile izbitoare, după amploarea relatărilor corespondenților de presă de la sediul Organizației mondiale, cuvîntarea președintelui Tito la O.N.U. a căpătat fără îndoială cea mai largă publicitate în opinia publică internațională. Aprecierile corespondenților străini deocamdată ar putea fi în mare parte reduse la o singură frază : cuvîntarea a fost un apel pentru deplina aplicare și consolidare a coexistenței pașnice și pentru lichidarea războiului rece.

Este desigur prea devreme pentru a vorbi despre unele sublinieri mai argumentate sau despre negarea ideilor pe care Tito le-a expus în fața celui mai înalt for internațional. Cuvîntarea sa s-a referit la multe procese și tendințe din lumea contemporană și tocmai de aceea a fost cel mai adesea înțeleasă ca o contribuție la o mai bună înțelegere a problemelor care stau în fața omenirii contemporane. Scoțînd în evidență seriozitatea, caracterul constructiv al cuvîntării lui Tito, observatorii s-au străduit ca, în loc de a se pronunța pentru sau împotrivă, să sublinieze necesitatea studierii cu mai mare atenție a pozițiilor și propunerilor sale.

Ideile expuse de președintele Tito despre necesitatea lichidării cît mai urgente a rămășițelor războiului rece, despre necesitatea codificării principiilor de coexistență pașnică, despre căutarea punctelor de apropiere și nu a deosebirilor din cadrul relațiilor internaționale contemporane, apoi aprecierile despre conținutul realismului politic în zilele noastre au fost înțelese ca formularea unei politici urmărind menținerea păcii.

THE NEW REPUBLIC

New York

„SETEA DE PUTERE"

Într-o telegramă din Saigon, Richard Starnes de la Scripps-Howard relatează că de două ori C.I.A. „a refuzat categoric să respecte instrucțiunile ambasadorului Henry Cabot Lodge". O dată, „C.I.A. a sabotat un plan de acțiune adus de dl. Lodge de la Washington, deoarece agenția nu era de acord cu acest plan". Dl. Starnes mai relatează :

• «...„băieții" de la C.I.A. au pătruns în toate secțiunile comunității americane din Saigon... În afară de John Richardson (șeful aparatului C.I.A. în Vietnamul de Sud) și de colaboratorii săi apropiați, puțină lume cunoaște exact forțele de care dispune C.I.A. aici, dar de obicei se vorbește despre 600 de oameni».

• «Pe lîngă fiecare colaborator al Departamentului de Stat prezent aici care îți va spune : „La dracu, C.I.A. are datoria să culeagă informații, nu să facă politică, dar ceea ce fac ei aici este stabilirea politicii" vei întîlni și cîte un ofițer furios în legătură cu modul în care „băieții" se amestecă în conducerea operațiunilor militare».

• «O foarte înaltă personalitate americană de aici a comparat creșterea puterii C.I.A. cu un cancer, adăugînd că nu este sigur dacă măcar Casa Albă o mai poate controla».

Povestea activității C.I.A. în Vietnamul de Sud, spune dl. Starnes, „este o cronică deprimantă a unei aroganțe birocratice, a unei nesocotiri încăpățînate a ordinelor și a unei nestăvilite sete de putere".

NEW YORK Herald Tribune

Tuesday, October 27, 1964

NU CANDIDEAZĂ

Pînă acum au circulat mai multe nume de eventuali candidați republicani la președinția S.U.A. : dar nici unul dintre ei nu a recunoscut pînă acum în mod public că ar vrea să candideze. Mai mult chiar, toți candidații tăgăduiesc că ar umbla după așa ceva.

*Am avut marele noroc de a sta de vorbă cu unul din candidații care au declarat stăruitor că nu vor să se prezinte la alegerile prezidențiale. Numele lui : Barry Nelson Goldfeller. **

— Domnule Goldfeller, ați dezmințit că ați dori să fiți candidat în 1964.

— Exact. Nu sînt candidat.

— Cînd ați hotărît să nu candidați ?

— Pe la începutul anului trecut. Cred că am anunțat acest lucru în Illinois, la un dineu organizat pentru colectarea de fonduri. Mi-am confirmat hotărîrea la Denver cu ocazia unui miting ; de atunci dezmint într-una în discursurile pe care le țin în toată țara.

— De ce ați hotărît să nu candidați ?

— Am constatat că totul merge rău la noi, că politica noastră externă nu a fost niciodată mai proastă, că situația cubană era catastrofală și că democrații ne conduc direct spre socialism. Am considerat, în consecință, că datoria mea cea mai sfîntă este să anunț că nu voi candida pentru cea mai înaltă funcție a țării.

— Dar peste tot au fost create cluburi care să vă susțină candidatura. Vă este desigur cunoscută existența lor.

— Nu am încurajat niciodată pe nimeni să-mi susțină candidatura. Bineînțeles, îmi este imposibil să-i împiedic pe oameni să facă acest lucru cu titlu particular — dar, după cum am declarat abia acum cîteva luni tinerilor republicani din Arizona, sînt foarte mulțumit de situația mea actuală și i-am rugat să nu facă nimic pentru mine. Am făcut același lucru în alte treizeci și patru de state.

— Trebuie să fie greu să nu fii candidat la președinție.

— E foarte greu și foarte costisitor. A trebuit să am întrevederi cu conducători republicani, cu delegați, cu comitete ale cetățenilor, cu cluburi de femei și înalți funcționari din Maine pînă în California. Consider că cel mai bun mijloc de a dezminți că ești candidat este să vorbești personal oamenilor și să le spui ce gîndești.

— Dar sînt unii care cred că veți candida.

— Știu și fac tot posibilul pentru a-i convinge de contrariu. Am vorbit la cinci emisiuni de televiziune, deoarece consider că pe această cale pot convinge cel mai mare număr posibil de alegători că nu sînt interesat să candidez pe lista republicană.

S-ar putea să cumpăr eu însumi o emisiune la televiziune pentru a dezminți, dar pentru moment mă mulțumesc să folosesc emisiunile de televiziune existente pentru a declara că nu particip la cursă.

— Există vreo șansă să acceptați desemnarea ca viitor candidat, dacă vi se va cere acest lucru ?

— În momentul de față, nici una. După cum am spus chiar săptămîna trecută în fața a 50 000 de persoane la Los Angeles, trebuie să găsim un candidat căruia să nu-i fie teamă, care să fie gata să spună ceea ce gîndește, care să fie capabil să țină piept rușilor, care să combată comunismul pe plan intern și să repună această țară pe picioarele sale. E de la sine înțeles că nu voi candida de vreme ce sînt dispus să afirm asemenea lucruri în public.

— Dar, în ciuda dezmințirilor dv., există o echipă Goldfeller din ce în ce mai puternică. Susținătorii strîng fonduri în toată țara pentru a vă susține candidatura.

— Am trimis scrisori tuturor conducătorilor locali ai partidului republican ca să le spun că nu vreau să fiu președinte și să-i rog să informeze pe toți oamenii pe care-i cunosc că nu candidez. Am completat aceste scrisori cu apeluri telefonice și telegrame și am chemat chiar pe unii la Washington pentru a-i determina să nu mă mai sprijine. Nu văd ce altceva aș mai putea face.

— Nici eu. Mai aveți ceva de adăugat ?

— Aș mai avea multe de spus, dar din păcate trebuie să plec la Madison Square Garden, unde sînt așteptat de 20 000 de persoane care încă nu știu că nu candidez pentru alegerile prezidențiale din 1964.

Art BUCHWALD

*) Joc de cuvinte din numele lui Barry Goldwater și Nelson Rockefeller.

De vorbă cu ministrul Italiei la București, ALBERTO PAVERI FONTANA

SE INTENSIFICA PROCESUL DE DEZVOLTARE A RELAȚIILOR

Pentru a aduce cititorilor o imagine cît mai completă asupra stadiului actual și perspectivelor relațiilor multilaterale existente între R. P. Romînă și Italia, ne-am adresat ministrului Italiei la București, Alberto Paveri Fontana. Discuția a fost amplă, angajîndu-se pe planuri multiple.

„Consider, **a început ministrul Italiei,** că dacă se ține seama de limitele cu caracter politic existente în momentul de față, trebuie să recunoaștem că Romînia și Italia au desfășurat și continuă să desfășoare un efort cu adevărat remarcabil și rodnic pentru a aprofunda și dezvolta relații reciproce în orice domeniu în care se prezintă posibilitatea. Și aceasta nu se referă numai la situația de astăzi, deoarece încă de acum cîțiva ani se desfășoară și se intensifică acest proces pașnic de dezvoltare a relațiilor".

Iar în ce privește istoria acestor legături, răspunsul este :

„Noul impuls pe care l-au căpătat relațiile romîno-italiene corespunde vechilor relații de simpatie dintre cele două țări legate de o origine comună de limbă și de multe raporturi de cultură și de istorie. Nu e nevoie să mă opresc asupra afinității celor două limbi, deoarece acest lucru este prea cunoscut tuturor, însă aș vrea să observ că această asemănare ușurează și chiar stimulează contactele și relațiile mai ales în domeniul cultural și în cel comercial. În ce privește legăturile istorice, menționez cu satisfacție relațiile dintre cele două popoare în acea perioadă a secolului trecut în care principatele dunărene și-au cîștigat unitatea, libertatea și independența națională și cînd Italia, tot în aceiași ani, cunoștea faza centrală și decisivă a Risorgimento-ului. Acest paralelism istoric s-a tradus prin contacte frecvente între cele două țări și prin acțiuni politice în concordanță (la Congresul din Paris din 1856 și în anii următori Cavour a sprijinit cauza romînă, iar poetul Alecsandri a reprezentat poporul romîn la Torino în 1859 și a scris poeme despre campania pentru independența Italiei). După cum se știe, acest mare moment istoric a fost sărbătorit cum se cuvine în 1961 în Romînia și în Italia".

În continuare, discuția se angajează pe planul actualității, solicitînd examinarea relațiilor economice între cele două țări, sector atît de important, în continuă dezvoltare.

„În ce privește sectorul economic, **ne arată dl. Alberto Paveri Fontana,** mă bucur că pot declara că din momentul în care am primit sarcina să reprezint țara mea în Romînia, relațiile romîno-italiene s-au dezvoltat mereu, întrecînd orice așteptare. Ajunge să ne referim pe scurt la statistici pentru a ne da seama de saltul înainte realizat în schimbul dintre cele două țări. Astfel, din 1959 volumul schimburilor a crescut de aproape 4 ori. Numai în primele șapte luni ale anului curent s-a atins un volum care nu este prea departe de cel reprezentînd întreg anul 1962.

Această creștere dinamică a schimburilor comerciale a fost posibilă ca urmare a doi factori fundamentali, ce constituie și astăzi premise esențiale pentru dezvoltarea viitoare a schimburilor și anume, pe de o parte, dezvoltarea industrială a Romîniei care a permis industriei italiene să se facă cunoscută și să obțină desfaceri pe această piață și, pe de altă parte, o gamă mereu mai largă de produse oferite de partea romînească și care pot fi absorbite în mod corespunzător de piața italiană.

Tradiționalelor articole de export romîn către Italia : produse petrolifere, lemn, produse animaliere etc. și a căror desfacere pe piața italiană a înregistrat sporuri remarcabile în fiecare an, li s-au adăugat în ultima vreme, datorită dezvoltării economiei romîne, alte produse care au găsit de asemenea condiții favorabile în Italia : produse siderurgice, textile, chimice, produse ale industriei mecanice etc. O dată cu extinderea constantă a gamei produselor oferite spre export, Romînia poate să conteze deci pe achiziții mereu mai mari din partea italiană. Schimburile comerciale au putut atinge nivelul de acum, pe baza posibilităților existente".

Și aici, ministrul Italiei se referă la semnarea acordului pe termen lung (1962—1965) la Roma, în iunie 1961 și la protocolurile comerciale anuale relative la acest acord, care au adus sporirea constantă a structurii listelor de mărfuri de ambele părți pe baza cunoașterii mai aprofundate a posibilităților reciproce de furnizare de mărfuri, cunoaștere ușurată și prin misiunile economice care au vizitat țările respective.

Referindu-se mai departe la contribuția pozitivă adusă de expozițiile organizate de cele două țări în vederea stabilirii unor contacte utile între oamenii de afaceri italieni și firmele romînești pentru comerțul exterior, ministrul Italiei consideră necesar să sublinieze încă o dată :

„Pe aceste căi va trebui mers și în viitor, pentru a obține o nouă dezvoltare a schimburilor, dezvoltare pentru care există premisele necesare pe baza factorilor citați mai sus".

„Căci, **remarcă dl. ministru,** se înțelege de la sine că fără achiziții pe piața romînă nu se pot obține nici vînzările produselor proprii. Și pentru a ne da seama de posibilitățile care ni se oferă în momentul de față în aceste două sensuri, peste cîteva săptămîni o nouă delegație economică italiană va vizita Bucureștiul".

Îl rugăm în continuare pe ministrul Italiei să se refere la domeniul problemelor culturale. Domnia sa apreciază de la început că este vorba de un „progres remarcabil" și că „atît partea romînească cît și cea italiană au arătat o grijă deosebită aplicării programului de schimburi în domeniile culturii, științei, tehnicii, învățămîntului, artelor, sportului etc." **Și apoi continuă :** „Fără a mai intra în amănunte în ce privește toate schimburile și manifestările care au avut loc, aș vrea să menționez îndeosebi numeroasele schimburi de profesori universitari, de oameni de știință, de tehnicieni precum și bursele de studii. Mai amintesc, printre manifestările mai importante, sărbătorirea la Torino a centenarului înființării primului curs de limbă și literatură romînă (o sărbătorire similară va avea loc la București, zilele acestea). În ce privește noul program cultural semnat recent la București și care va fi în vigoare pînă la 30 septembrie 1964, el este mai amplu decît cel precedent și, printre altele, prevede schimb de lectori, expoziții, festivaluri de film etc."

Și fiindcă, în cursul anului 1963, Romînia a fost deosebit de activă în ce privește manifestările sale artistice în Italia, dl. ministru Fontana ține să amintească de turneul pe care Orchestra filarmonica „George Enescu" din București l-a întreprins cu mult succes în primăvara trecută, de cel al ansamblului de balet al Operei din București și de soliștii romîni care au vizitat Italia.

În încheierea convorbirii, ministrul Italiei la București a ținut din nou să sublinieze perspectivele dezvoltării relațiilor multilaterale între cele două țări.

C. RĂDUCANU

Profil

ALEXANDER DOUGLAS-HOME

Fapt fără precedent în istoria parlamentului britanic: şedinţa de săptămîna trecută a Camerei Comunelor s-a ţinut fără participarea primului ministru sir Alexander Douglas-Home.

Abia de la 23 octombrie, cînd a declarat oficial că renunţă la titlurile nobiliare pentru a putea să conducă guvernul britanic, noul premier are dreptul să devină membru al Camerei Comunelor.

Fostul lord Home descinde dintr-o străveche familie cu un arbore genealogic întins pînă în secolul al XIII-lea, cînd strămoşii săi au primit de la regii Scoţiei titluri şi pămînturi.

Mai tîrziu, seniorii din această aristocratică familie cu domenii întinse pe malurile rîului Tweed şi-au urmat regii la Londra şi au primit prin secolul al XVII-lea titlul de lorzi.

Pe baza unei legi adoptate anul trecut, pentru a putea fi aleşi în Camera Comunelor, lorzii au acum dreptul să renunţe la titlurile nobiliare, fără ca aceasta să impieteze asupra moştenirii acestor titluri de către urmaşii lor direcţi.

Deocamdată însă sesiunea parlamentară a fost amînată cu două săptămîni pentru ca, la deschiderea ei, să poată participa şi viitorul deputat de Kinross (Scoţia) unde, în alegerile parţiale de la 7 noiembrie, candidează din partea partidului conservator sir Alexander Douglas-Home.

Absolvent al tradiţionalelor colegii Eton şi Oxford, Home debutează în cariera politică în 1931, ca deputat conservator de Lanark (această circumscripţie scoţiană este acum laburistă). Între anii 1937—1939 a fost secretarul parlamentar particular al premierului britanic Neville Chamberlain pe care l-a însoţit la întrevederile sale cu Hitler şi cu Mussolini, ca şi la München, la conferinţa de tristă amintire din 1938. După ce în alegerile din 1945 pierde locul de deputat, revine în 1950 în Camera Comunelor, dar numai pentru un singur an, căci în 1951, în urma morţii tatălui său, trece în Camera Lorzilor. În acelaşi an devine secretar de stat pentru problemele Scoţiei în guvernul Churchill. În 1955, în guvernul Eden, i se încredinţează conducerea Oficiului pentru relaţiile cu Commonwealth-ul, fiind astfel pus în faţa schimbărilor majore ce se desfăşoară rapid în lumea asiatică, africană şi arabă.

Ministru al Afacerilor Externe începînd din 1960, după marea remaniere a echipei Macmillan, lordul Home a condus diplomaţia britanică într-o perioadă cînd s-au manifestat puternic factori care au introdus elemente noi atît în relaţiile Angliei cu principalii săi aliaţi occidentali cît şi în relaţiile Est—Vest în ansamblu. Vara aceasta, lordul Home şi-a pus semnătura alături de ministrul Afacerilor Externe al U.R.S.S. şi de secretarul Departamentului de Stat al S.U.A. pe Tratatul privitor la interzicerea experienţelor nucleare în cele trei medii. Cu acest prilej el, ca şi ceilalţi semnatari, şi-a exprimat părerea că acesta trebuie să constituie începutul unui lung drum de eforturi pentru rezultate şi mai importante în direcţia întăririi păcii.

Una din ultimele sale acţiuni ca ministru de Externe a fost de a obţine participarea Angliei — cu anumite rezerve — la discuţiile occidentale asupra planului american de creare a forţelor nucleare multilaterale, încheind astfel polemica cu ministrul de război, Thorneycroft, şi cu înaltele oficialităţi militare britanice care se opun acestor proiecte.

Se spune că fostul lord Home şi-ar fi însuşit principiul călăuzitor al unui înaintaş al său pe linie maternă care, pe la mijlocul secolului trecut, afirma cu bun simţ: „Schimbările sînt fapte de viaţă care trebuie nu numai recunoscute ca atare, dar şi salutate". Pentru a aplica în practica politicii britanice această maximă, noul prim-ministru are deocamdată la dispoziţie anul preelectoral în curs.

R. L.

ANIVERSAREA UNUI TRATAT

În luna octombrie s-au împlinit 30 de ani de la încheierea Tratatului de neagresiune, arbitraj şi conciliaţiune între Romînia şi Turcia, semnat la Ankara la 17 octombrie 1933 de către Nicolae Titulescu şi Tevfik Rüştü Bey, respectivii titulari ai departamentelor afacerilor externe ale Romîniei şi Turciei.

Expresie a dorinţei de pace a popoarelor romîn şi turc, acest tratat nu a încetat să-şi menţină deplina valabilitate în decursul a trei decenii (1933—1963).

În zilele noastre, cînd năzuinţele spre pace ale popoarelor din întreaga lume sînt mai puternice ca oricînd, Tratatul de neagresiune, arbitraj şi conciliaţiune dintre Romînia şi Turcia apare ca o confirmare de-a lungul deceniilor a acestor năzuinţe. Primul articol al tratatului menţionează că „între Romînia şi Turcia şi între popoarele lor este şi va fi pace inviolabilă şi prietenie sinceră şi perpetuă". Conţinutul acestui prim articol îşi găseşte astăzi, mai mult decît oricînd, expresie în politica externă a Republicii Populare Romîne care, în relaţiile cu Turcia, ca şi în relaţiile cu toate ţările lumii, urmăreşte consolidarea păcii şi dezvoltarea legăturilor de prietenie şi colaborare multilaterală pe baza respectului suveranităţii naţionale şi neamestecului în treburile interne, pe baza avantajului reciproc.

Mărturie a acestei politici o constituie iniţiativele şi propunerile Republicii Populare Romîne la O.N.U. şi în alte organisme internaţionale, printre care un loc important îl reprezintă acelea care privesc regiunea Balcanilor. Dornic să trăiască în pace şi să dezvolte relaţii de bună vecinătate cu popoarele acestei regiuni între care s-au stabilit legături trainice de-a lungul secolelor, poporul romîn năzuieşte în mod sincer la consolidarea păcii în Balcani, la transformarea lor într-o zonă a păcii şi multilateralei colaborări prieteneşti.

Fişier

G.A.T.T.

General Agreement on Tariffs and Trade

(Acordul General Pentru Tarife şi Comerţ)

Creat în 1947, Acordul a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1948. După datele publicate la începutul anului 1963, numărul statelor membre în G.A.T.T. este de 51, dintre care nouă au statutul de ţări asociate. Prevederile acordului G.A.T.T. sînt aplicate şi de alte 17 ţări, foste colonii. Dintre statele socialiste sînt membre cu drepturi depline ale G.A.T.T., Cuba şi Cehoslovacia, iar Polonia şi Iugoslavia — asociate.

G.A.T.T.-ul îşi desfăşoară lucrările în sesiuni anuale; între sesiuni fiind condus de un Secretariat.

Obiectivul Acordului, aşa cum îl defineşte actul constitutiv, este de a contribui la reducerea şi chiar la lichidarea tarifelor vamale care stînjenesc comerţul internaţional.

Pînă în prezent acest obiectiv programatic nu a fost atins din cauza, pe de o parte, a contradicţiilor de interese dintre marile puteri capitaliste, agravate prin îngustarea pieţelor de desfacere, iar pe de altă parte, a opoziţiei ţărilor în curs de dezvoltare faţă de politica vamală a marilor monopoluri şi în special a celor din S.U.A.

În cadrul G.A.T.T. există în momentul de faţă mari divergenţe între S.U.A. — iniţiatoarea Acordului — şi o serie de ţări vest-europene, adîncite ca urmare a măsurilor protecţioniste adoptate de ţările Pieţei comune. „Problema nepotrivirilor dintre tarife — scria agenţia France Presse referindu-se la bilanţul nesatisfăcător al ultimei sesiuni G.A.T.T. — n-a fost rezolvată. Ea rămîne şi pe viitor cea mai spinoasă dintre problemele ridicate."

Viitoarea sesiune G.A.T.T. urmează să aibă loc anul viitor. Întrucît părţile n-au reuşit încă să traseze măcar un punct de plecare al viitoarelor negocieri, tratativele tarifare, cunoscute sub numele de „runda Kennedy", care urmau să înceapă în cursul lunii mai 1964, au fost amînate pentru luna septembrie.

Lumea în cărți și reviste

Cahuciu. Trunchiul care mustește. Seva lipicioasă și albă. Una din „marile nedumeriri" ale secolelor trecute și un izvor de sînge și suferință, lacrimi și jaf — alte secole de-a rîndul. *)

Acesta este contactul pe care-l are cititorul cu frămîntata istorie a luptei pentru cauciuc, în cartea lui Manfred Künne, apărută recent în traducere românească.

Deși mărturiile europene privind existența cauciucului datează de la mijlocul secolului al XVI-lea, el a fost cunoscut de om cu mult înainte. Spaniolii, porniți în căutarea legendarului „El Dorado", descoperă la indienii care populau vastele întinderi ale Americii de Sud obiecte din cele mai ciudate făcute din acea „sevă groasă, albă ca laptele, care se scurge din scoarța copacilor". La început cauciucul a avut menirea să înlocuiască catranul. Alchimiștii n-au găsit nici un fel de proprietăți „arborelui miraculos". Doar peste un secol și jumătate cauciucul este descoperit din nou. El intră în vîrtejul industriei. Încep să fie organizate în Brazilia primele „centre de colectare" — aceste adevărate infernuri care permiteau achiziționarea cauciucului la prețuri de nimic și revinderea în Anglia la prețuri din ce în ce mai mari.

Paginile cărții lui Künne redau cu măiestrie aceste începuturi — călătoria savantului Condamin pe „Marele fluviu", experiențele grele ale lui Dallier etc.

Începutul secolului al XIX-lea coincide cu adevăratul avînt al industriei cauciucului. El este legat de apariția în America de Nord și Anglia a unei mașini de prelucrare a cauciucului. Urmează o nouă etapă — amestecul cu sulf, apoi vulcanizarea. Cauciucul cucerește piețe. Lupta pentru această materie primă se întețește.

După o statistică a provinciei braziliene Amazonas, fiecare tonă de cauciuc brut recoltată între 1880 și 1885 a costat viața a opt indieni. Provincia Para — relata un economist argentinian — a fost din cauza cauciucului despopulată în decurs de cîteva decenii de trei ori. O mare parte a cărții lui Künne este dedicată descrierii condițiilor inumane, de-a dreptul sălbatice, de pe plantațiile de cauciuc.

Intrarea în lupta pentru cauciuc a Angliei este inaugurată de un procedeu tipic politicii imperialiste. Disraeli recomandă cu orice preț crearea unor plantații de cauciuc proprii ale Marii Britanii. În ciuda legilor drastice braziliene care sancționau cu pedeapsa capitală exportul de sămînță sau de tulpini de arbori de cauciuc, planul lui Disraeli reușește. În coloniile engleze din sudul Asiei sînt organizate primele plantații de cauciuc ale Angliei. Rezultatul a fost o creștere considerabilă a bogăției și puterii britanice.

Distanța dintre Malaia și Brazilia este considerabilă. Din cauza mijloacelor de transport din secolul trecut, ea părea mult mai mare. Dar metodele sălbatice de exploatare nu s-au oprit în fața acestei bariere.

Künne deapănă mai departe firul istoriei cauciucului. Imaginile sale redau cu multă fidelitate diversele episoade ale luptei pentru cauciuc. Iau ființă primele societăți pe acțiuni pentru exploatarea cauciucului, mari întreprinderi de exploatare.

Nu este vorba numai despre Anglia. Sălbăticia colonialistă este descrisă în acea parte a cărții dedicată exploatării Congoului de către Belgia. Aceste pagini au o puternică rezonanță de actualitate. Sate arse, oameni schingiuiți și uciși — aceeași lege domnește pe pămînturile Africii în care colonialismul belgian caută să-și creeze o puternică bază. Mai mult de o sută de societăți belgiene, engleze, olandeze, americane, germane, franceze și portugheze — relatează Künne — se constituiseră ca să jefuiască. Treptat se formează opt trusturi care-și împart teritoriul pentru jaf sistematic. La începutul secolului nostru au fost demascate în presa mondială grozăviile regimului colonialist în Congo, asasinatele, bestialitățile funcționarilor colonialiști.

...Cauciucul intrase definitiv în marea politică, în planurile marilor afaceriști. Efectele ciocnirilor dintre marile monopoluri s-au făcut simțite și se fac simțite pînă astăzi.

Cartea lui Künne este una din cele mai izbutite din acest domeniu. Ea constituie nu numai o descriere bazată pe un studiu foarte documentat al evenimentului istoric ca atare, ci și un puternic act de acuzare.

S. V.

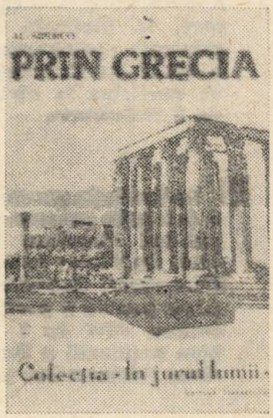

„Cu multe secole înaintea apariției culturii clasice grecești care și-a pus pecetea de nesters pe întreaga noastră civilizație, într-o omenire deja bătrînă, trăind închistată sub jugul preoțimii atotputernice, lumea aheilor de pe continent și a cretanilor apare proaspătă, cu un iz inegalat de tinerețe, de primăvară a vieții, stîrnind în noi un sentiment straniu, de înrudire, de apropiere, peste abisul de milenii care ne desparte". *)

„...Oare în cele 15 secole de întuneric care au trecut, stăpînitorii străini — goții, avarii, cruciații, venețienii, turcii — au reușit să smulgă elenismul cu rădăcină cu tot din solul grecesc? Sau în drumul său subteran firul izvorului nemuritoarei culturi s-a împletit cu alte șuvoaie ce i s-au alăturat și e pe cale să-și croiască din nou drum la lumină, răzbătînd prin toate piedicile care i-au stat și-i mai stau în cale?"

„Întrebarea m-a urmărit din clipa cînd am păsit pe pămîntul Greciei" mărturisește autorul în capitolul introductiv al volumului său de reportaj — și este perceptibilă cititorului de-a lungul celor 180 de pagini de însemnări de călătorie. În jurul acestei întrebări se cristalizează reflecțiile reporterului de-a lungul unui itinerar care l-a purtat, în spațiu de-a lungul și de-a curmezișul țării, în timp de la civilizația miceniană și legendele homerice la problemele economiei grecești după asocierea la Piața comună și la realitățile vieții cotidiene.

Cititorului i se oferă astfel imaginea complexă a unei țări vestite pentru natura ei pitorească, însă adesea aridă, și a unui popor harnic și iubitor de libertate, de care ne leagă nu numai apropierea geografică și vechi relații istorice, dar și un sentiment de puternică simpatie reciprocă. Împreună cu autorul, cititorul parcurge regiunile țării pornind din capitala în care moștenirea antichității se îmbină cu aspectele de metropolă modernă și cu cele de tîrg oriental, pînă în orașele prăfuite de provincie și satele de munte, unde țăranii muncesc din greu puținul lor pămînt cultivabil.

Și în analiza politică și socială, cititorul este purtat pe planuri variate. Autorul îi înfățișează atît aspecte din lumea palatelor regale și a centrului administrativ, cît și poporul muncitor, în rîndurile căruia un loc de frunte îl ocupă luptătorii pentru pace și o dezvoltare democratică a țării. Nu puține aspecte ale Greciei de azi sugerează autorului o paralelă cu atmosfera Rominiei dinainte de război.

Din lectura plină de interes a cărții lui Al. Șiperco se desprinde puternic reliefat sentimentul comunității tradițiilor balcanice care leagă, azi ca și în trecut, poporul nostru de poporul grec, sub semnul intereselor lor identice în lupta pentru pace și colaborare reciproc avantajoasă.

A. C.

De curînd, în librării a apărut o nouă carte a cunoscutului ziarist Wilfred Burchett. Cartea se citește cu un deosebit interes atît datorită subiectului abordat — de mare actualitate — cît și stilului în care este scrisă. Valoarea cărții lui Burchett constă, printre altele, în bogăția deosebită de date privind realitățile contemporane din Vietnamul de sud. *)

Pe baza mărturiilor culese la fața locului, pe baza unui interesant material documentar, este demonstrată pe larg inutilitatea tuturor eforturilor depuse de cei ce vor să îngenunche eroicul popor al acestei țări.

Wilfred Burchett exemplifică cu o mare bogăție de fapte falimentul planurilor de înrobire a poporului sud-vietnamez. Satele strategice sînt distruse de patrioți, forțele de represiune suferă înfrîngeri tot mai usturătoare pe teatrele de luptă ; teritoriul controlat de forțele diemiste se micșorează pe zi ce trece ; armamentul furnizat de Statele Unite este capturat și apoi folosit de forțele populare ; militarii americani din forțele de intervenție suferă pierderi tot mai importante în războiul fără perspectivă în care au fost aruncați. În carte sînt citate, printre altele, și aprecierile cunoscutului ziarist american Homer Bigart : „Nimeni dintre cei care au cunoscut condițiile de luptă din Vietnamul de sud nu se poate aștepta ca forțele armate ale S.U.A., instruite după metode convenționale, să lupte împotriva partizanilor comuniști mai bine decît au luptat francezii în costisitorul și zadarnicul lor război care a durat șapte ani. Deși aici se vorbește atît de mult despre pregătirea oamenilor pentru luptele din junglă, despre crearea unor forțe de reprimare a partizanilor care să poată trăi în păduri și în mlaștini și să-i prindă pe vietkongi, se poate întîmpla ca americanilor să le lipsească pur și simplu rezistența necesară și mobilul pentru a face față condițiilor necrezut de aspre ale luptelor din junglă".

În cartea sa, Burchett vorbește pe larg și despre viața poporului vietnamez care trăiește la nordul paralelei 17. Izbitorul contrast existent între situația din R. D. Vietnam, unde poporul și-a cucerit libertatea și muncește pentru făurirea unei patrii prospere, și cea din Vietnamul de sud unde poporul luptă încă cu arma în mînă pentru a-și cuceri libertatea, este puternic scoasă în evidență.

Astăzi, cînd situația din Vietnamul de sud se găsește în atenția întregii opinii publice internaționale, cartea lui Burchett este deosebit de utilă prin contribuția ce o aduce la înțelegerea mai aprofundată a evenimentelor care se petrec în acea parte a continentului asiatic.

E. P.

---

*) Manfred Künne : Cauciuc. Editura politică, 1963.

*) Al. Șiperco : Prin Grecia. Colecția „În jurul lumii", Editura tineretului.

*) Wilfred Burchett : Operația „răsărit de soare", Editura politică, București, 1963.

BREVIAR

Consiliul de Stat al Republicii Populare Romîne, întrunit sub președinția tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, a ratificat la 25 octombrie Tratatul privitor la interzicerea experiențelor cu arma nucleară în atmosferă, în Cosmos și sub apă, semnat de guvernul romîn la 8 august.

La 24 octombrie a fost dat publicității comunicatul cu privire la semnarea convenției de organizare a Băncii Internaționale de Colaborare Economică din care fac parte țările membre ale CAER. Convenția a fost semnată la Moscova de participanții la cea de a 9-a ședință a Comitetului executiv al CAER, ședință prezidată de Alexandru Bîrlădeanu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.P.R.

Ministrul Afacerilor Externe al R. P. Romîne, Corneliu Mănescu, se află la Paris, unde va avea o întîlnire cu ministrul de externe al Franței, Couve de Murville.

Președintele Consiliului de Stat al R.P.R., Gheorghe Gheorghiu-Dej, a primit în audiență la 21 octombrie pe Arso Milatovici, ambasadorul R.S.F. Iugoslavia, în legătură cu semnarea acordului privind construirea nodului hidro-energetic de la Porțile de Fier.

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Romîne, Ion Gheorghe Maurer, a primit în audiență de prezentare pe noul ambasador extraordinar și plenipotențiar al Indiei, K. R. F. Khilnani.

La Budapesta, reprezentanții țărilor membre ale Comisiei Dunării — întrunită în sesiune extraordinară, între 10 și 19 octombrie — au dat o apreciere pozitivă inițiativei guvernului R.P.R. și guvernului R.S.F. Iugoslavia, privind construcția nodului hidro-energetic de la Porțile de Fier. La sesiune s-a subliniat importanța pe care o prezintă construcția proiectată pentru toate țările dunărene din punct de vedere al economiei naționale.

La invitația grupului parlamentar Belgia-Romînia, o delegație a Marii Adunări Naționale a întreprins o vizită în Belgia. Delegația parlamentară romînă a vizitat, printre altele, orașele Bruxelles, Anvers, Bruges, Charleroi, Ostende, Ieper, Dinant, Roche, Liège.

A plecat la Moscova o delegație a Consiliului General A.R.L.U.S. care, la invitația Asociației de prietenie sovieto-romîne, va face o vizită în Uniunea Sovietică și va participa la sărbătorirea zilei de 7 Noiembrie.

La invitația guvernului algerian, o delegație guvernamentală a Republicii Populare Romîne, condusă de Victor Ionescu, ministrul Comerțului Exterior, a plecat la Alger pentru a participa la sărbătorirea zilei de 1 Noiembrie — ziua națională a Republicii Algeriene Democratice și Populare.

La Viena, ambasadorul R.P.R. în Austria, Mircea Ocheană, a prezentat scrisorile de acreditare președintelui acestei țări, dr. Adolf Schärf.

Doamna Supeni, adjunct al ministrului Afacerilor Externe al Indoneziei, a făcut o vizită în țara noastră, la invitația ministrului Afacerilor Externe al R.P.R.

La Geneva, în cadrul sesiunii a XII-a a Comitetului pentru dezvoltarea comerțului al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, reprezentantul R.P.R. a subliniat participarea crescîndă a țării noastre la comerțul mondial.

Cu prilejul Zilei Forțelor Armate ale R.P.R., în numeroase capitale ale lumii, au avut loc manifestări consacrate acestei aniversări.

La 21 octombrie s-a încheiat vizita de 14 zile în Republica Indonezia a tovarășului Leontin Sălăjan, ministrul Forțelor Armate ale R.P.R.

Acum cîteva zile, la Washington, Ilie Murgulescu, președintele Academiei R.P.R., a prezentat președintelui Academiei Naționale de Științe a S.U.A., Frederick Seitz, salutul și medalia de aur a Academiei din țara noastră acordată cu ocazia centenarului înaltului for științific american.

La Paris, în cadrul Congresului francez de stomatologie, profesorul Valerian Popescu, membru corespondent al Academiei R.P.R., și conferențiarul Petre Firu, prorector al Institutului medico-farmaceutic din București, au fost aleși membri de onoare ai Asociației naționale franceze de stomatologie.

Scriitorul polonez Jerzy Putrament, în calitate de prim-vicepreședinte al Uniunii scriitorilor din R. P. Polonă, a semnat la București înțelegerea de colaborare pe 1964 cu Uniunea scriitorilor din R.P.R.

„Cinematografia romînească este în plină dezvoltare" scrie cotidianul „Corriere della Sera" cu prilejul zilelor filmului romînesc care s-au desfășurat la Roma și Milano în prezența unei delegații de cineaști din țara noastră, în frunte cu Mihnea Gheorghiu, președintele Consiliului cinematografiei din Comitetul pentru cultură și artă. Conducătorul delegației de cineaști romîni a avut o întrevedere cu ministrul turismului și spectacolelor din Italia, Alberto Folchi.

La Geneva, sub bagheta artistului poporului George Georgescu, a avut loc un concert al orchestrei „Suisse Romande". In „Journal de Genève" citim: „Concertul ne-a permis să apreciem un dirijor de valoare. Încă de la primul acord am simțit la el acel suflu care imprimă muzicii o notă de măreție față de care nu poți rămîne indiferent".

Redactor-șef GEORGE IVAȘCU

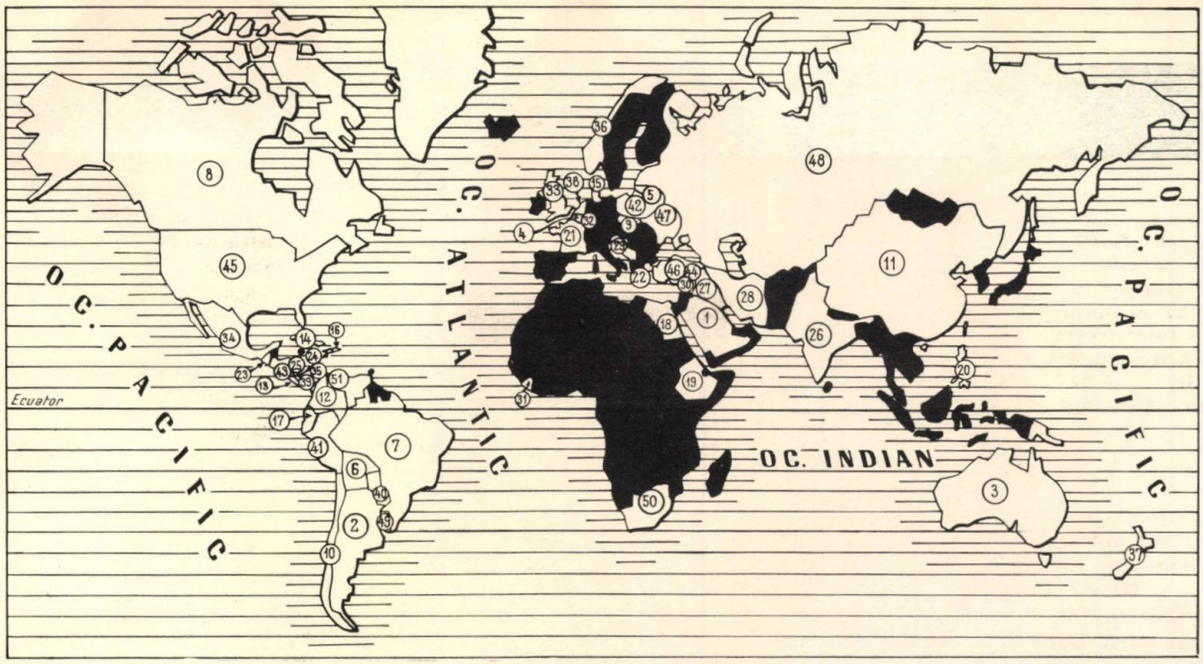

1945 — State membre fondatoare ale O.N.U.

1. Arabia Saudită
2. Argentina
3. Australia
4. Belgia
5. R.S.S. Bielorusă
6. Bolivia
7. Brazilia
8. Canada
9. Cehoslovacia
10. Chile
11. China
12. Columbia
13. Costa Rica
14. Cuba
15. Danemarca
16. Republica Dominicană
17. Ecuador
18. Egipt
19. Etiopia
20. Filipine
21. Franţa
22. Grecia
23. Guatemala
24. Haiti
25. Honduras
26. India
27. Irak
28. Iran
29. Iugoslavia
30. Liban
31. Liberia
32. Luxemburg
33. Marea Britanie
34. Mexic
35. Nicaragua
36. Norvegia
37. Noua Zeelandă
38. Olanda
39. Panama
40. Paraguay
41. Peru
42. Polonia
43. Salvador
44. Siria
45. S.U.A.
46. Turcia
47. R.S.S. Ucraineană
48. U.R.S.S.
49. Uruguay
50. Uniunea Sud-africană
51. Venezuela

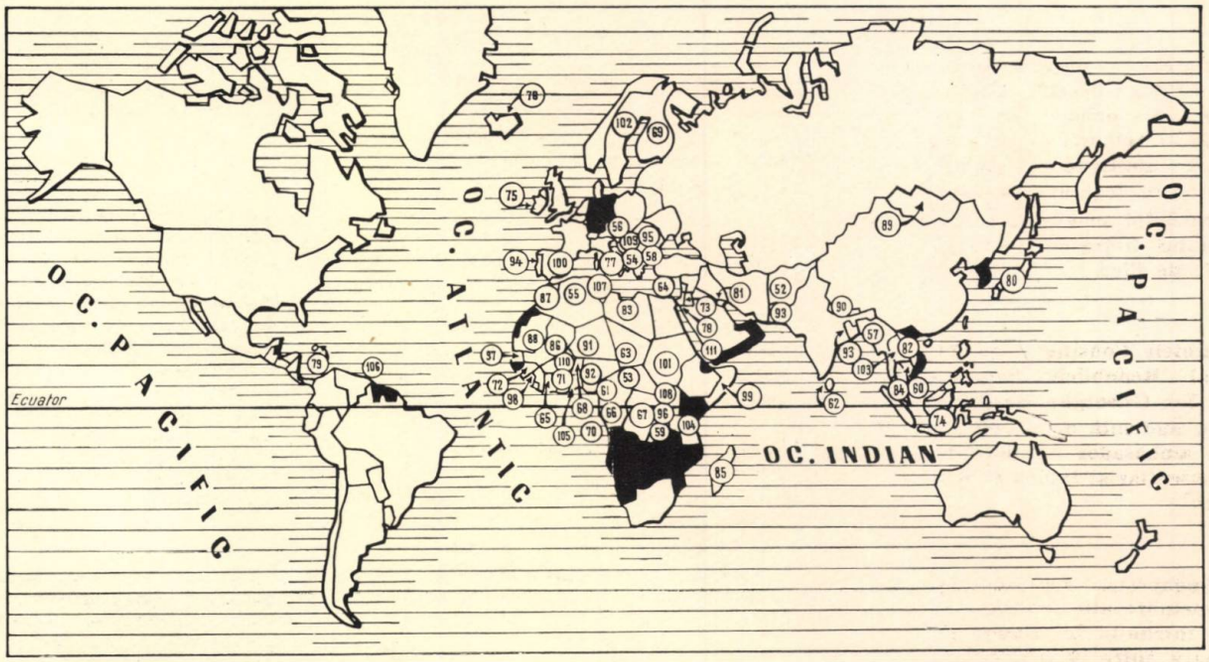

1963 — State primite în O.N.U. după 1945

52. Afganistan
53. Republica Africa Centrală
54. R.P. Albania
55. R.D.P. Algeria
56. Austria
57. Birmania
58. R.P. Bulgaria
59. Burundi
60. Cambodgia
61. Camerun
62. Ceylon
63. Ciad
64. Cipru
65. Coasta de Fildeş
66. Congo (capitala Brazaville)
67. Congo (capitala Leopoldville)
68. Dahomey
69. Finlanda
70. Gabon
71. Ghana
72. Guineea
73. Iordania
74. Indonezia
75. Irlanda
76. Islanda
77. Italia
78. Izrael
79. Jamaica
80. Japonia
81. Kuweit
82. Laos
83. Libia
84. Malaya
85. Republica Malgaşă
86. Mali
87. Maroc
88. Mauritania
89. R.P. Mongolă
90. Nepal
91. Niger
92. Federaţia Nigeria
93. Pakistan
94. Portugalia
95. R.P. Romînă
96. Ruanda
97. Senegal
98. Sierra Leone
99. Somalia
100. Spania
101. Sudan
102. Suedia
103. Tailanda
104. Tanganica
105. Togo
106. Trinidad-Tobago
107. Tunisia
108. Uganda
109. R.P. Ungară
110. Volta Superioară
111. Yemen

lumea

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, PIAȚA SCÎNTEII, 1, TEL. 17.60.10

2 lei

REPORTAJ DIN JAPONIA

„PRONUNCIAMENTO"

Final de act la Saigon

Construc
sovietic
într-o nouă etapă

2
joi 7 noiembrie 1963

Corespondenţe din
PARIS
NEW YORK
ATENA
ROMA

lumea

Triumviratul militar nu s-a putut încă instala în palatul prezidențial din Saigon, deteriorat în timpul luptelor de stradă de la 1 noiembrie. Imaginea noastră înfățișează palatul în ajunul loviturii de stat.

Împăratul Haile Selassie, președintele Ben Bella, regele Hassan al II-lea și președintele Modibo Keita semnînd, la Bamako.

lumea

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

în acest număr:

- **CORESPONDENȚE din:** PARIS — Un util schimb de păreri. ATENA — După alegeri. ROMA — Formula centru-stînga. NEW YORK — Tax cut.
- **COMENTAR** de SILVIU BRUCAN
- **ARTICOLE, NOTE:** Romînia în comerțul internațional, de MIHAIL PETRI — Conflictul lingvistic din Belgia, de G. CĂLIMAN — Final de act la Saigon de N. PĂTRAȘCU — O „mare putere" desculță, de I. CÎRJE — Din activitatea A. I. E. A., de ST. DEJU — Poliot-1, de M. NIȚĂ — Congresul Alianței cooperatiste internaționale — Calculatoarele electronice pregătesc ziua de mîine.
- **INTERVIU:** Construcțiile sovietice într-o nouă etapă, de I. NOVIKOV, vicepreședinte al Consiliului de miniștri al U.R.S.S.
- **REPORTAJ PE GLOB:** JAPONIA — de RADU COMȘA
- **DOCUMENTARE:** „Forța multilaterală" N.A.T.O., de E. PHOEBUS — Dosarul congolez, de S. VERONA — „Pronunciamento", de V. OROS
- **PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ:** New York Times, Combat, Mejdunarodnaia jizni, Stern, U.S. News and World Report
- **PROFIL:** Modibo Keita
- **LUMEA ÎN CARȚI ȘI REVISTE**
- **ÎN PRESA — ACUM 50 DE ANI**
- **FIȘIER ■ BREVIAR**

CONSTATĂRI SEMNIFICATIVE

În ultimul timp, observatorii internaționali sînt preocupați de sensul unor deplasări în opinia publică din Europa occidentală care, între altele, și-au găsit expresia și în alegerile parlamentare din aceste țări. Astfel, se citează că în Franța, comuniștii au obținut pentru prima oară sub regimul celei de a 5-a republici 4 milioane de voturi și și-au sporit de peste patru ori numărul deputaților ; socialiștii au crescut o dată și jumătate, iar partidul socialist unit a reușit în sfîrșit să-și trimită reprezentanții în Adunarea Națională. La alegerile generale din Italia, democrat-creștinii, care în întreaga perioadă postbelică au deținut un fel de monopol al puterii, au pierdut voturi în favoarea partidelor de stînga ; partidul comunist cu cele aproape 7 milioane de voturi dobîndite și-a sporit numărul de deputați de la 140 la 166, afirmîndu-se ca o forță politică importantă a Italiei. La numeroase alegeri parțiale din Anglia, precum și la alegerile municipale, laburiștii au repurtat succese sensibile în dauna conservatorilor. Asemenea constatări determinau nu de mult un ziar ca vest-germanul „Die Welt" să constate cu amărăciune că „majoritatea covîrșitoare a Europei se îndreaptă încet, dar clar, spre stînga". În ziarele din țările respective apar numeroase articole pe tema „Încotro merge Europa occidentală ?", iar răspunsurile la această întrebare variază desigur după ceea ce anglo-saxonii numesc **wishful thinking** — adică o gîndire reglată după dorințe. Un numitor comun există, totuși, în aceste comentarii : constatarea că aceste deplasări poartă pecetea dificultăților de care se lovește politica cercurilor conducătoare și a faptului că lumea s-a săturat de politica de război rece și de înarmări neînfrînate, stare de spirit care s-a reflectat și în confruntările electorale din aceste țări.

Fenomenul este cu atît mai interesant dacă ne amintim că nu de mult strategii atlantici au lansat o adevărată cruciadă ideologică despre „renașterea capitalismului" în Europa occidentală ; mai mult, chiar, ei au afirmat că în această parte a lumii comunismul ar fi fost „stăvilit".

Să ne oprim un moment asupra evenimentelor din Italia după ultimele alegeri. Prima încercare a democrat-creștinilor de a alcătui un așa-zis guvern de „centru-stînga" cu sprijinul socialiștilor lui Nenni a eșuat, deoarece logica luptei politice îi determina pe democrat-creștini să-l atragă pe Nenni spre un program mai de dreapta, iar liderul socialist a fost pus în minoritate în propriul său partid. S-a recurs, deci, la soluția temporară a guvernului Leone, iar acum, pe baza hotărîrii din 17 octombrie a grupului parlamentar democrat-creștin, Aldo Moro, secretarul general al partidului, urmează a face o nouă încercare de colaborare cu socialiștii, al căror sprijin parlamentar este indispensabil. Congresul socialist a dat într-adevăr mandat lui Nenni să negocieze participarea la guvern, dar a condiționat-o de acceptarea unor importante puncte programatice. „Partidul Socialist Italian — declară rezoluția Congresului — confirmă opoziția sa față de orice formă de proliferare a armelor atomice, față de crearea unor forțe de descurajare nucleară națională sau europeană, față de force de frappe franceză, și, în special, față de înarmarea nucleară directă sau indirectă a Germaniei occidentale". Or, crearea forței nucleare multilaterale constituie în prezent elementul asupra căruia insistă atît de mult S.U.A., iar Italia s-a și angajat oarecum în această direcție. Pe drept cuvînt se întreabă „Le Monde" : cum se poate împăca „atlantismul" democrat-creștinilor cu „neutralismul pozitiv" al majorității socialiste ? Dar tot același ziar francez subliniază că și unii și alții au motive să evite noi alegeri : „Comuniștii au cîștigat un milion de voturi în aprilie. Cît vor cîștiga de astădată, purtați de curentul favorabil al crizei economice și al nemulțumirii populare ?... Democrat-creștinii și socialiștii nennieni vor trebui desigur să suporte cheltuielile operațiunii"

Fapt este că și conservatorii englezi se feresc cu grijă să menționeze, în această fază preelectorală, chestiunea creării forței nucleare multilaterale. În orice caz, primul ministru Home, care candidează personal la o alegere parțială în Scoția, „s-a referit deseori la Tratatul nuclear de la Moscova, dar a neglijat forțele nucleare multilaterale", subliniază cu înțeles vechiul ziar londonez „Times". Rutinații „tory" englezi știu prea bine cît poate să-i coste la urne faptul că liderul laburist Wilson a făcut din adversitatea sa față de proiectul american al forței nucleare N.A.T.O. un principal cal de bătaie în campania electorală.

Sub presiunea opiniei publice, personalități din cercurile influente se manifestă în favoarea coexistenței pașnice și înclină spre o politică mai rațională, de evitare a războiului. Totodată comentatorii occidentali subliniază îngrijorarea pe care o stîrnește proliferarea armelor nucleare și în special posibilitatea de a căpăta acces la ele pentru militariștii vest-germani — pe care le-ar implica o viitoare forță nucleară a N.A.T.O.

Chiar un ziar ca „Frankfurter Rundschau" vorbind despre activitatea ministrului de Externe al R.F.G. Schröder, îl sfătuiește să țină seama că „poate pentru prima oară în istoria postbelică, factorii destinderii trebuie luați în serios. Orice politician de răspundere din lume — continuă ziarul — care-și bazează politica țării sale pe speranța sau temerea că Estul și Vestul sînt scindați pentru totdeauna și că toate eventualele pacte între cele două lagăre adverse se bazează pe iluzii de scurtă durată, se înșeală în mod considerabil".

Un semn important al creșterii și organizării forțelor păcii în Occident este crearea în Franța a „Comitetului împotriva lui force de frappe, pentru dezarmare", care grupează, pentru prima dată, partidul comunist, partidul socialist (S.F.I.O.) și partidul radical.

În sfîrșit, este semnificativă înfrîngerea în alegeri a lui Karamanlis, care, timp de opt ani, a dirijat politica greacă pe linia războiului rece, a teroarei anticomuniste și a militarismului nord-atlantic ; de remarcat, de asemeni, că E.D.A. care reprezintă forța politică de stînga a Greciei și-a sporit numărul de mandate de la 20 la 30 de deputați.

Se desprinde deci constatarea că în ciuda deosebirilor de situație din țările vest-europene și a împrejurărilor diferite care au dus la deplasările menționate, există un element comun și anume faptul că ele reflectă într-o formă sau alta năzuința unor mase largi din aceste țări de a se stabili cu țările socialiste relații de coexistență pașnică, de a se înceta războiul rece și cursa demență a înarmărilor.

SILVIU BRUCAN

PARIS

Un util schimb de păreri

Activitatea diplomatică din capitala Franței a înregistrat în această săptămînă întrevederea dintre ministrul Afacerilor Externe al R. P. Romîne, Corneliu Mănescu, și ministrul francez al Afacerilor Externe, Maurice Couve de Murville. Declarațiile făcute presei de către cei doi miniștri de externe, după convorbirile avute, caracterizează stadiul actual al relațiilor dintre cele două țări și subliniază posibilitățile de lărgire a acestor relații.

„Sînt bucuros că am putut avea această convorbire cu dl. Corneliu Mănescu, ministrul de externe al Romîniei — a declarat Couve de Murville corespondentului Agerpres la Paris. Am făcut împreună un larg tur de orizont al problemelor internaționale și al celor privind relațiile dintre țările noastre, acestea fiind în progres mai ales în domeniul economic și cultural. Utilul schimb de păreri pe care l-am avut cu dl. ministru Mănescu își va aduce desigur contribuția la dezvoltarea acestor relații în viitor".

Ideea aceasta este exprimată și în declarația făcută de ministrul Afacerilor Externe al R. P. Romîne corespondentului diplomatic al Agenției France Presse: „Discuția pe care am purtat-o cu dl. Couve de Murville, ministrul Afacerilor Externe al Franței, a fost deschisă și constructivă. Am abordat împreună unele probleme internaționale și relațiile interesînd cele două țări. Am convenit că relațiile bilaterale se desfășoară reciproc avantajos, că există încă posibilități de dezvoltare a acestora, posibilități care trebuie explorate și consolidate."

După întrevedere, la Quai d'Orsay, ministrul de externe al Franței a oferit un dejun în onoarea ministrului de externe al R. P. Romîne, Corneliu Mănescu. De partea franceză, alături de Couve de Murville a participat conducerea ministerului de externe francez: Michel Habib Deloncle, secretar de stat al afacerilor externe, Charles Lucet, ministru plenipotențiar, directorul afacerilor politice, Jean Laloy și Jacques Roux, directori adjuncți pentru afacerile politice, Jacques Delarue Caron de Beaumarchais, ministru plenipotențiar, director pentru Europa al Direcției afacerilor politice, Olivier Wormser, ministru plenipotențiar, director pentru afacerile economice și financiare, Jean Basdevant, director general al afacerilor culturale și tehnice, Bernard Durand, ministru plenipotențiar, director adjunct al Cabinetului ministrului Afacerilor Externe, Emmanuel de Margerie, director adjunct pentru Europa Orientală din Direcția afacerilor politice, alți funcționari superiori din Ministerul Afacerilor Externe, precum și ministrul Franței la București, Pierre Paul Bouffanais.

Ministrul de externe al Romîniei a fost însoțit de dr. Victor Dimitriu, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al R. P. Romîne la Paris, Nicolae Udrițeanu, prim-consilier, Cornel Burtică și Vasile Vlad, consilieri ai legației romîne.

După dejun, care s-a desfășurat în aceeași atmosferă cordială în care au decurs convorbirile, m-am adresat d-lui Jacques Delarue Caron de Beaumarchais, director pentru Europa al Direcției Afacerilor politice din Ministerul Afacerilor Externe al Franței, care a fost prezent la discuția celor doi miniștri.

Adăugînd propriile sale păreri la acelea ale ministrului de externe, dl. Delarue Caron de Beaumarchais a subliniat că relațiile romîno-franceze „sînt în progres și pe calea cea bună" și că „în viitor se vor putea înregistra noi îmbunătățiri" Dl. Beaumarchais consideră că legăturile dintre cele două țări s-au concretizat mai ales pe plan economic și cultural și că întrevederea pe care au avut-o cei doi miniștri de externe a prilejuit „un foarte util tur de orizont". În cele declarate corespondenților francezi de către purtătorul de cuvînt al Ministerului Afacerilor Externe, Claude Lebel, cu privire la relațiile franco-romîne pe plan economic și cultural, se relevă, de asemenea, importanța pe care a acordat-o guvernul francez acestei întrevederi diplomatice.

Ziarele „Combat", „Figaro", „Le Monde" și „L'Information" publică relatări despre întrevederea dintre miniștrii de externe ai Franței și Romîniei, precum și declarațiile făcute de ei cu acest prilej.

Ministrul Afacerilor Externe al R. P. Romîne, Corneliu Mănescu, și Ministrul Afacerilor Externe al Franței, Couve de Murville, la Quai d'Orsay.

Într-un articol semnat de Bernard Feron ziarul „Le Monde" subliniază dezvoltarea relațiilor comerciale dintre Franța și Romînia. De asemenea, într-un comentariu la întrevederea Mănescu-Couve de Murville, ziarul „Le Figaro" dă o serie de date în legătură cu dezvoltarea relațiilor comerciale și culturale dintre Franța și Romînia, remarcînd că acestea se desfășoară într-un mod satisfăcător.

Tudor VORNICU

5 noiembrie

REFLECTOR

În actualitatea Orientului Mijlociu:

— **Reîntoarcerea președintelui Yemenului, Sallal, la Cairo, la scurt timp după o altă vizită de 38 de zile în R.A.U.**

— **Demisia primului ministru al Kuweitului.**

— **Convorbirile siriano-irakiene pentru stabilirea bazelor unei uniuni economice în completarea uniunii militare.**

■

Aproximativ 890 candidați sînt angajați în bătălia electorală începută în Japonia în vederea alegerilor generale din 21 noiembrie.

■

Atît întrunirea de la Bruxelles a „celor șase" cît și vizita vicepreședintelui S.U.A., Lyndon Johnson, la Luxemburg, Bruxelles și Haga, pregătesc negocierile tarifare S.U.A.-Piața comună.

■

Între 2—4 noiembrie, Haillé Selassie, împăratul Etiopiei, a făcut o vizită președintelui I. B. Tito. În comunicatul final se subliniază că „cei doi șefi de stat au căzut de acord asupra sprijinirii ideii unei noi conferințe, mai largi, a țărilor neangajate, care ar trebui precedată de un schimb amănunțit și foarte larg de păreri între toate țările interesate".

■

Vizita președintelui Indiei, Radhakrishnan, în Nepal, este interpretată la Delhi ca o manifestare a intenției de a reglementa diferendele dintre cele două țări.

■

La 4 noiembrie au început discuțiile franco-vest-germane privitoare la investițiile celor două țări în statele africane asociate la Piața comună, iar primarul Berlinului occidental, Brandt, a pornit într-o călătorie de 18 zile prin cîteva țări ale Africii.

Conferința actuală de la Paris a parlamentarilor NATO, întrunită ca în fiecare an înaintea sesiunii de iarnă a Consiliului Atlantic, reprezintă doar cadrul unui schimb de păreri; hotărîrile sînt de resortul miniștrilor.

ATENA

După alegeri

Mult aşteptata şi discutata confruntare politică din Grecia — alegerile parlamentare — a avut loc duminică 3 noiembrie, într-o atmosferă de calm şi ordine. Majoritatea alegătorilor s-au prezentat la urne, poate cei mai mulţi cu speranţa că votul lor va aduce, de data aceasta, o schimbare vizibilă în situaţia politică şi economică a ţării.

Am vizitat, în această zi, mai multe secţii de votare din Atena — atît secţii pentru bărbaţi cît şi secţii pentru femei, deoarece aici votul este separat — şi am văzut, pe parcurs, şiruri lungi de alegători care îşi aşteptau rîndul. La o secţie de votare din Kifisia mi-au fost arătate de către membrii comisiei de votare cele 5 buletine pe care le primea fiecare alegător. Fiecare din ele conţinea lista candidaţilor unuia din partidele participante la alegeri : Uniunea de centru, E.R.E., E.D.A., Partidul progresist şi o grupare lipsită de importanţă, care prezenta doar 5 candidaţi. După ce era bifat pe o listă, alegătorul lua buletinele şi intra în cabină, unde introducea buletinul partidului pentru care vroia să voteze într-un plic, avînd dreptul să pună o cruce în faţa candidaţilor preferaţi (de aici, numeroasele afişe de pe străzi : „Puneţi cruce candidatului..."). Aceste preferinţe aveau să fie luate în considerare la repartizarea mandatelor. După introducerea plicului cu votul secret în urnă, se punea o ştampilă în carnetul de alegător şi se perfora buletinul de identitate al celui care votase, pentru a împiedica orice tentativă de a vota de două ori. Aceste operaţiuni făceau ca votul să dureze ceva mai mult. Un confrate grec, care m-a însoţit la cîteva secţii de vot îmi relata că actualele alegeri se caracterizează printr-o prezenţă sporită a cetăţenilor în faţa urnelor.

Începînd de duminică seara, într-o sală special amenajată de Ministerul presei, la hotelul „King's Palace", în faţa unui tablou imens avînd notate circumscripţiile electorale din întreaga ţară şi numele partidelor, ziariştii străini pot urmări continuu, pînă joi, rezultatele primite de la cele 10 162 secţii de votare.

Pentru mulţi ziarişti, surpriza cea mare a fost nu pierderea majorităţii absolute de către partidul E.R.E., care s-a bucurat de ea în ultimii 8 ani, ci pierderea locului său de prim-partid în favoarea Uniunii de centru, care are acum un avans de voturi. După cum relevă însă presa greacă, nici unul din cele două partide nu deţine majoritatea necesară pentru a forma un guvern. Cele 300 de mandate au fost repartizate după cum urmează :

Uniunea de centru — 140 de mandate (42,19 la sută din voturi).

E.R.E. — 128 (39,01 la sută).

E.D.A. — 30 (14,54 la sută).

Partidul progresist — 2 (3,74 la sută).

Alegerile de duminică — remarcă ziarul „Athens Daily Post" — au fost cinstite şi corecte. Rezultatele indică pierderea majorităţii absolute deţinute pînă acum de E.R.E., o creştere importantă a Uniunii de centru, precum şi o întărire a poziţiei E.D.A., care a cîştigat şi ea un număr de locuri, faţă de cele 20 din trecutul parlament, precum şi prăbuşirea aproape totală a „Partidului progresist" al lui Markezinis (partid burghez din fosta opoziţie), care nu a izbutit să obţină decît două mandate faţă de 16, cît avusese în parlamentul dizolvat. Cele mai multe ziare greceşti îşi exprimă satisfacţia pentru rezultatul alegerilor şi speranţa că va produce schimbări în viaţa politică a Greciei.

Prin votul său, „poporul grec a condamnat E.R.E." — scrie „Ethnos" ; „O nouă epocă începe, — subliniază „Eleftheria" — karamanlismul a fost răsturnat" ; „E.R.E. este zdrobit" — comentează „Avghi". E.D.A. — care se situează în primele rînduri ale luptei pentru democraţie — cu un număr sporit de deputaţi va putea să joace un rol important în evoluţia politică de după alegeri. Chiar şi ziarul „Kathimerini" constată că E.D.A. continuă a fi „un mare şi puternic partid care va juca un rol de frunte în istoria politică a ţării". Ziarul „Eleftheria" scrie că rezultatele alegerilor au readus Uniunii de centru „voturile furate" în 1961. Atunci, E.R.E. obţinuse 50,77 la sută, iar Uniunea de centru 33,69 la sută din voturi. În prezent, E.R.E. are 38,96 la sută, în timp ce Uniunea de centru a recîştigat un procent de circa 10 la sută din voturi.

Luni a avut loc prima consultare între regele Paul şi Papandreu, liderul Uniunii de centru, asupra situaţiei politice create în urma alegerilor. După întrevedere, Papandreu a declarat că a avut impresia că regele ar fi de acord să încredinţeze formarea guvernului, potrivit uzanţei, partidului care iese primul în alegeri. Miercuri, Papandreu a fost desemnat — şi a acceptat să formeze guvernul.

Ziarul „To Vima" crede că joi se va forma un guvern al Uniunii de centru şi dă chiar şi unele nume.

Potrivit legii electorale în vigoare, cîştigător în alegeri este partidul care a obţinut primul loc ; dar pentru a forma singur un nou guvern, partidul cîştigător trebuie să întrunească majoritatea constituţională de 151 locuri, iar — pentru a putea forma un guvern stabil — are nevoie de un număr şi mai mare de mandate. Papandreu nu întruneşte această majoritate. Care sînt şansele lui de a forma noul guvern ? Va colabora el cu un grup al E.R.E., după cum prevestesc unele ziare, sau se va sprijini pe E.D.A. ?

Într-o declaraţie dată publicităţii, Comitetul Executiv al E.D.A. s-a pronunţat în favoarea creării unui guvern al forţelor democratice care au repurtat victoria în alegeri. Ziarul „Eleftheria" (Uniunea de centru) scria însă, marţi dimineaţă, că în prezent este exclusă o colaborare între Uniunea de centru şi E.R.E. Se afirmă că Uniunea de centru nu ar accepta un sprijin parlamentar din partea E.R.E. sau din partea E.D.A. ; în schimb, pentru a-şi rotunji numărul de voturi în vederea desăvîrşirii majorităţii, va avea nevoie de adeziunea izolată a unor grupuri parlamentare ce se vor structura ulterior.

Al. GHEORGHIU

6 noiembrie

ROMA

Formula centru-stînga

La 5 noiembrie, preşedintele Consiliului de miniştri Giovanni Leone a prezentat şefului statului demisia cabinetului său de tranziţie. Această demisie era aşteptată, întrucît guvernul, alcătuit numai din reprezentanţi ai Partidului Democrat-Creştin, nu beneficia de majoritatea necesară în parlament şi s-a ocupat, potrivit declaraţiei guvernamentale, doar de problemele curente, — în primul rînd de aprobarea bugetelor diferitelor ministere. Tratativele care au început acum la Roma urmăresc constituirea unui guvern de coaliţie, întrucît Partidul Democrat-Creştin nu va mai putea exercita singur conducerea.

Alegerile de la sfîrşitul lunii aprilie au adus democraţiei-creştine numeroase pierderi de voturi şi de mandate. Actualmente, acest partid nu mai deţine decît 191 de mandate în Senat — din totalul de 320 — şi 260 de locuri în Cameră (din totalul de 630). Alegerile au confirmat în acelaşi timp influenţa crescîndă a Partidului Comunist Italian în viaţa politică a ţării : el a obţinut aproximativ 1 200 000 de voturi în plus.

Pentru conducerea democrat-creştină a devenit stringentă necesitatea unei alianţe cu alte partide, pentru a-şi asigura majoritatea în parlament. Ea putea apela sau la partidele extremei drepte neofasciste, sau la principalul partid al stîngii necomuniste, Partidul Socialist Italian, al cărui grup parlamentar e mult mai puternic decît al partidelor Social-Democrat şi Republican — (alte partide italiene considerate „la stînga dreptei"). Alianţa cu dreapta fusese dovedită ineficientă de experienţa încercată în 1960 de primul ministru de pe atunci, Tambroni, care a fost silit să demisioneze, deoarece prin programul şi prin componenţa sa, guvernul său, incluzîndu-i şi pe neofascişti, nu putea face faţă problemelor de guvernare.

Italia aşteaptă de multă vreme rezolvarea unor probleme politice şi sociale. Ziarele italiene au arătat că este necesară o politică putînd să ducă la progresul regiunilor din sud ; că se impun acţiuni de combatere a fenomenelor de criză în domeniul construcţiilor, a procesului inflaţionist, a fenomenelor de criză din domeniul învăţămîntului.

Partidul Socialist Italian a fost, deci, solicitat să intre într-o coaliţie guvernamentală cu democraţia-creştină, — aşa-numita formulă de „centru-stînga" — încă după alegerile din aprilie. Această ofertă fusese însă însoţită de anumite condiţii. În luna iunie, la o sesiune a Comitetului Central, secretarul general al P.S.I., Pietro Nenni, a fost pus în minoritate cînd a încercat să susţină participarea la guvernul de coaliţie. Atunci Nenni şi curentul său, denumit „autonomist", au hotărît să amîne o hotărîre definitivă în problema participării la guvern pînă în toamnă la Congresul partidului. Între timp s-a constituit „guvernul de tranziţie" al minorităţii parlamentare democrat-creştine.

Acest congres, al 35-lea, întrunit la sfîrșitul lunii octombrie, a dezbătut de fapt condițiile în care Partidul Socialist ar putea participa la un guvern condus de reprezentanții democrației-creștine. Nenni a explicat în discursul său de deschidere că este posibilă „reluarea dialogului" cu Partidul Democrat-Creștin, — cu alte cuvinte, participarea la un guvern de centru-stînga. În susținerea punctului său de vedere, el s-a referit la anumite condiții pe care Partidul Socialist le pune în schimbul sprijinirii guvernului, enumerînd în special revendicarea unor măsuri concrete în diferite probleme economice și sociale ale Italiei.

În cursul dezbaterilor s-au manifestat diferite tendințe, — unele în vădită contradicție cu poziția liderului partidului. În primul rînd, este vorba de existența unei puternice aripe stîngi, sub conducerea lui Vecchietti, care de la început a subliniat că trebuie fixate anumite limite, dincolo de care colaborarea Partidului Socialist cu cel democrat-creștin nu trebuie să treacă. Aceste limite au fost definite, în cadrul congresului, în raport cu relațiile dintre Partidul Comunist și Partidul Socialist Italian.

Observatorii politici amintesc că în această chestiune s-au desfășurat discuții aprinse și în cadrul sesiunii din iunie a Comitetului Central. Pe vremea aceea, liderul democrat-creștin Moro, care urma să conducă guvernul de coaliție, reluase formula „exclusivei anticomuniste", ceea ce însemna că, dacă guvernul ar fi obținut într-o problemă sau alta majoritatea parlamentului datorită voturilor comuniste, trebuia — automat — să demisioneze. Reprezentanții stîngii din P.S.I. au subliniat că o asemenea „exclusivă" ar paraliza orice mișcare și acțiune unitară a socialiștilor și comuniștilor. (După cum se știe, în diferite regiuni ale Italiei la alegerile municipale, sub presiunea maselor populare, în special a muncitorilor, reprezentanții Partidului Socialist Italian au candidat pe liste comune cu cei ai Partidului Comunist, sau colaborează cu ei în cadrul organelor locale).

Unitatea pe care urmăreau să o manifeste conducătorii Partidului Socialist a mai fost zdruncinată în timpul recentului congres și de afirmarea unui curent diferit de cel al lui Nenni, — cel reprezentat de Riccardo Lombardi. Acesta a susținut necesitatea „imprimării unui dinamism în politica socialistă, în special în problemele economice. Pînă la urmă, acest curent a rămas integrat celui autonomist și, cu unele nuanțări, reprezentanții săi în Comitetul Central s-au situat pe pozițiile adoptate de Nenni.

Rezoluția finală adoptată de majoritatea Congresului a fost cea prezentată de curentul autonomist. Ea prevede participarea Partidului Socialist Italian la un guvern de coaliție „de centru-stînga". În rezoluție se spune că „nu este vorba de o alianță generală între socialiști și democrat-creștini — deoarece premisele ideologice ca și țelurile finale ale celor două partide sînt diferite — ci numai „de o apropiere pe planul unui program de guvernare". Moțiunea prevede că reprezentanții Partidului Socialist vor cere „o politică de planificare economică și de reforme de structură", „o nouă politică agricolă bazată pe transformarea structurilor funciare", „reafirmarea respectării normelor constituționale". În domeniul politicii externe, moțiunea subliniază că nu se intenționează „repunerea în discuție a participării italiene la pactul N.A.T.O. și obligațiile care derivă de aici pentru Italia". În același timp, moțiunea se pronunță împotriva răspîndirii armelor atomice, împotriva forțelor nucleare naționale sau vest-europene, împotriva înarmării atomice, directe sau indirecte, a Germaniei occidentale.

În cadrul Congresului, curentul de stînga a propus și el o moțiune — care a fost publicată în presă și care subliniază „limitele ce nu trebuie încălcate" în colaborarea socialiștilor cu democrat-creștinii. Pe plan intern, în moțiunea curentului de stînga se specifică „opoziția Partidului Socialist față de orice politică urmărind blocarea salariilor, respingerea unei politici de discriminare care să interzică folosirea voturilor stîngii comuniste și care să supună programul guvernului influențelor dreptei". Moțiunea preconizează în primul rînd promovarea „unei mai strînse unități între masele muncitoare în relațiile cu muncitorii catolici, ca și în raporturile cu comuniștii", și respinge „orice formă de discriminare și exclusivism care, sub eticheta anticomunismului, ar scinda și izola o mare parte a maselor muncitoare, tintind să paralizeze forța lor generală de luptă". Pe planul politicii externe, moțiunea stîngii cere „opoziție față de înarmarea atomică a Germaniei occidentale, față de înarmarea atomică multilaterală în cadrul N.A.T.O., față de cedarea de baze militare către o putere străină".

Moțiunea curentului de stînga nu a întrunit majoritatea, dar cu prilejul alegerii noului Comitet Central al Partidului Socialist a reieșit că stînga exercită o influență serioasă și că reprezintă un sector important al partidului. Din cei 101 membri ai noului Comitet Central, 59 sînt reprezentanți ai curentului autonomist, — 16 dintre aceștia însă sînt ceea ce presa italiană denumește „dizidenți" din grupul lui Lombardi — iar 40 sînt reprezentanți ai curentului de stînga. În urma congresului — sublinia comentatorul politic al agenției *France Presse*, referindu-se la aceste cifre — Nenni va trebui să țină seama că se poate manifesta împotriva sa o opoziție mergînd pînă la aproximativ 40 la sută dintre membrii partidului său. Săptămînalul francez *L'Express*, comentînd încheierea lucrărilor congresului, apreciază și mai sever procentul opoziției față de Nenni. El consideră în primul rînd că liderii stîngii socialiste, în frunte cu Basso, Poa, Vecchietti, „sînt departe de a fi învinși". „Numai ceva mai mult de 40 la sută dintre socialiști, scrie *L'Express*, îl urmează în mod necondiționat pe Nenni, și lor li se aliază, în mod temporar și cu serioase rezerve, 16 la sută, reprezentînd fracțiunea Lombardi".

După Congresul Partidului Socialist, în presa italiană a început să se vorbească de noul „guvern de centru-stînga", care urmează să fie constituit cu participarea democrat-creștinilor, socialiștilor, social-democraților și republicanilor. În teorie, un asemenea guvern ar putea beneficia de o majoritate parlamentară sigură. În Senat, aceste patru partide dețin la un loc 191 de locuri — din totalul de 320, iar în Camera Deputaților 386 de mandate din totalul de 630. În practică însă, unele ziare, cum ar fi *Corriere della Sera* sau *Il Messaggero*, vorbesc de „dificultăți". Conducerea Partidului

Misterioasa comoară nazistă din lacul Töplitz: un monstru care ademenește.

(din Die Presse)

Democrat-Creștin a acceptat în principiu moțiunea majorității conducerii socialiste, formulînd rezerve, mai ales în ce privește punctele din moțiune care reflectă influența curentului de stînga. În același timp, în Partidul Socialist au continuat să se manifeste poziții diferite și s-au formulat din nou revendicări în sensul respectării unor „limite-minimale" în ce privește activitatea reprezentanților socialiști în guvern. Revista *Mondo Nuovo*, una din publicațiile P.S.I., scrie sub semnătura directorului său, Lucio Libertini, că stînga Partidului Socialist subliniază și acum, așa cum a subliniat în cadrul congresului, că trebuie stabilite și afirmate, cu toată claritatea, condițiile colaborării socialiștilor în guvernul de coaliție. Pe planul politicii externe, Partidul Socialist trebuie să specifice opoziția sa față de înarmarea Germaniei occidentale. Pe planul politicii interne trebuie să respingă orice politică de blocare a salariilor și în general de restricții antimuncitorești. În sfîrșit, în ce privește relațiile cu Partidul Comunist — scrie revista — „stînga socialistă admite că P.S.I. poate să participe la un guvern cu democrat-creștinii, cu social-democrații și republicanii, dar nu poate accepta ca o astfel de majoritate guvernamentală să se înfăptuiască cu prețul respingerii premeditate a voturilor comuniștilor și cu săparea unei prăpastii ideologice și politice între socialiști și comuniști".

Luarea de poziție a stîngii socialiste este apreciată de *Unita* ca importantă, deoarece, scrie ziarul, „în noul Comitet Central al Partidului Socialist stînga își menține o mare pondere numerică cu cei 40 de exponenți ai săi și o pondere politică sporită prin lupta pozitivă pe care a desfășurat-o în Congres și prin linia realistă pe care o propune". „Moțiunea finală a Partidului Socialist și mai ales modul în care Nenni și grupul său au condus Congresul — apreciază *Unita* — confirmă tendința spre o capitulare, care s-ar fi și înfăptuit, dacă lucrurile ar fi mers așa cum speraseră fățiș zilele acestea democrația-creștină și marea presă burgheză..."

În aceste zile, șeful statului continuă tratativele în vederea desemnării unui nou premier.

PAOLO RICCI

5 noiembrie

După Conferința de la Bamako

Litigii de frontieră au adus două state africane la limita primejdioasă a unui război. Tratativele bilaterale algeriano-marocane nu au reușit însă să aducă încetarea focului la graniță și pacea. Acest lucru și-a propus să-l realizeze conferința de la Bamako care, în decorul ospitalier al capitalei maliene a întrunit la 30 octombrie pe primul președinte al Republicii Algeriene Ben Bella și pe regele Marocului Hassan al II-lea, în prezența celor doi mediatori: împăratul Etiopiei, Haile Selassie și președintele Republicii Mali, Modibo Keita.

Comunicatul dat publicității la sfîrșitul conferinței consemna acordul privitor la încetarea focului.

Într-adevăr, sîmbătă la ora 0, focul a încetat. După două ore însă, exploziile obuzelor de artilerie au tulburat din nou liniștea la frontiera algeriano-marocană. În zori, la ora 5, luptele erau în toi. Au urmat — la Rabat și la Alger — incriminări reciproce. Acuzațiilor marocane că s-a produs un atac algerian la Figuig li s-a replicat, la Alger, că zona respectivă se află de mai multe zile în mîinile algerienilor. Totodată, marocanilor li s-a reproșat un atac asupra localității Beni Ounif... Primele negocieri asupra acestor incidente, în care erau implicați douătrei mii de militari, au avut loc într-un cadru puțin obișnuit: la palatul prezidențial din Alger, cu prilejul recepției de 1 noiembrie, președintele Ben Bella a avut un schimb de păreri cu ministrul marocan al muncii, căruia i-a atras atenția: „Nu uitați că sînteți oaspete". (Figuig nu este numele unei localități, ci al unui întreg ținut, cu o suprafață de aproximativ 20 km. p.; populația, evaluată la 15 000 de locuitori, trăiește în șapte sate înconjurate de ziduri. Beni Ounif se află la 7 km de Figuig, pe calea ferată și pe șoseaua Air Sefra-Colomb-Bechar).

Optînd pentru medierea diplomatică etiopiano-maliană, atît Ben Bella cît și Hassan II și-au asigurat cele mai depline garanții de imparțialitate. Se știe, de pildă, că oferta de mediere egipteană n-a fost pe placul părții marocane, întrucît — după ce Mohamed Hassanein Heykal a scris în ziarul „Al Ahram", care apare la Cairo, că Algeria dispune de material de război egiptean — Marocul a anunțat ruperea relațiilor diplomatice cu R.A.U., la fel ca și cu alte state. Totuși, sesizarea Ligii Arabe a rămas în vigoare, iar celelalte state africane își vor spune și ele cuvîntul asupra conflictului de frontieră algeriano-marocan, la întîlnirea miniștrilor de externe ai statelor membre ale O.U.A. (Organizația Unității Africane).

Inutilitatea luptelor fratricide și necesitatea respectării încetării focului, în conformitate cu hotărîrile adoptate la Bamako, au fost subliniate mereu în declarații succesive atît la Alger cît și la Rabat. Și marocanii, care în urmă cu șase luni au obținut o importantă rectificare de frontieră cu Mauritania, și algerienii, care în zilele grele ale conflictului au înregistrat mărturia unității naționale prin alăturarea dizidenților din Kabilya la Armata Națională Populară, consideră că aplanarea pașnică a conflictului pe calea tratativelor între cointeresați este singura soluție. Răspunzînd, parcă, pesimiștilor, un delegat algerian la Bamako i-a amintit corespondentului ziarului „Le Monde", Jean Lacouture, că prima întîlnire de la Evian a fost urmată de alte trei conferințe franco-algeriene, pentru a se ajunge la instaurarea păcii.

Știrile de ieri anunță, de altfel, că focul a încetat din nou cu desăvîrșire pe întreg frontul. Este de dorit ca aceasta să reprezinte o soluție de durată pînă la reglementarea, prin tratative, a fondului diferendului.

St. CORNU

NEW YORK

Tax cut

Cînd va vota Senatul proiectul noii legislații fiscale? În rîndul observatorilor americani nu există unanimitate în această privință: unii susțin că pînă la sfîrșitul lunii noiembrie; alții — pînă la finele anului. O a treia categorie (este vorba de cei ce dau mult credit declarațiilor influentului senator Harry Bird în legătură cu „tactica tergiversării" care va fi adoptată probabil în Senat) consideră că filibusterismul ar putea bloca mult timp proiectul.

După cum se știe, proiectul de lege aprobat la 25 septembrie de Camera Reprezentanților prevede reducerea impozitelor cu 11,1 miliarde dolari în viitorii doi ani, urmînd ca — în 1964 — reducerea să fie de 8,7 miliarde dolari. În baza prevederilor acestui proiect, care constituie, potrivit declarațiilor președintelui Kennedy, „simburele" programului său legislativ, 1 500 000 de persoane vor beneficia de reduceri de

Consumatorul englez duce în circă nu numai pe negustor ci și povara deopotrivă de apăsătoare pentru amîndoi a impozitelor indirecte.

(din Guardian)

impozite. Este vorba — potrivit datelor economistului Leon H. Keyserling — de 12,5 la sută din contribuabilii cu salarii de peste 10 000 de dolari anual, care vor beneficia de 45 la sută din reducerea de 8,7 miliarde dolari. Totodată, o familie cu doi copii, cu un salariu de 420 dolari pe lună, va beneficia de o reducere lunară în valoare de 4 dolari. Economistul american Gerhard Colen susține că reducerea proiectată a impozitelor va avea ca efect numai o creștere a profiturilor marilor monopoluri.

Presa americană a acordat, în general, multă atenție proiectului de reducere a impozitelor („tax cut"). Două mari reviste — „Time" și „U. S. News and World Report" — au organizat anchete în rîndul unor economiști și al reprezentanților cercurilor de afaceri.

Scopul urmărit de legislația fiscală este — potrivit declarațiilor din sursă guvernamentală — o stimulare a activității economice. Se așteaptă noi investiții.

Ministrul finanțelor, Douglas Dillon, consideră acest proiect ca fiind esențial pentru a da un nou impuls economiei americane „pentru rezolvarea problemei șomajului, a nefolosirii depline a capacității de producție, a deficitului balanței de plăți". Această declarație îndreptățește părerea multor economiști și anume că „tax-bil"-ul va constitui un fel de balon de oxigen, urmînd să fie administrat acelor ramuri industriale care manifestă simptome de stagnare. Președintele Kennedy declara, de pildă, că actualul sistem de impozite „încătușează economia americană".

Prin această prismă este comentat proiectul în presa americană. „S-a promis cîte ceva pentru fiecare, — scrie revista „Time". Mai multe slujbe, o putere de cumpărare mai mare, o producție sporită. Pentru cercurile de afaceri se vor crea noi piețe de desfacere".

Cu toate acestea, există îndoieli asupra eficienței legii proiectate. Unii economiști americani sînt de părere că nu vor surveni investiții noi și nu vor fi atenuate anumite dificultăți economice, fără o reducere corespunzătoare a cheltuielilor guvernamentale. Sondajul institutului Gallup în rîndul unui mare număr de oameni de afaceri a arătat că numai 11 la sută dintre ei sînt în favoarea reducerii impozitelor fără o reducere corespunzătoare a cheltuielilor guvernamentale. Aceasta se referă în primul rînd la fondurile alocate în scopuri militare.

Dificultățile care există în calea aplicării noului proiect provin și din părerile exprimate în cercurile sindicale și anume că din beneficiile rezultate prin reducerea impozitelor cu 11,1 miliarde dolari trebuie să folosească numai masele nu și marile trusturi. Aceste păreri au la bază raționamentul următor: în timp ce investițiile au crescut în perioada 1961—1962 cu 8,5%, cererea a crescut numai cu 5,1%; așadar, trebuie create posibilități materiale pentru mărirea cererii, și nu a ofertei.

În zilele care urmează, în Senat se vor înfrunta toate aceste puncte de vedere.

Alexander GORDON

5 noiembrie 1963

Final de act la Saigon

Cortina s-a tras peste scena politică sud-vietnameză, dar — încet — ea a și început să se ridice din nou. Decorul este neschimbat, doar personajele sînt deosebite. Căderea dinastiei Ngo va fi neîndoielnic înscrisă în cronica agitată a istoriei ultimului deceniu în Vietnamul de Sud: 8 ani în care ea a vrut să modeleze Vietnamul după chipul și asemănarea sa.

Astăzi n-a mai rămas nimic sau aproape nimic din dinastie. Principalele două personaje au și fost înhumate, doamna Nhu este la San Francisco, o altă parte a familiei sub arest.

Dinastia Ngo poate fi comparată cu o adevărată caracatiță. Nu exista sector al vieții în care dominația, tirania, violența exercitată direct de familie să nu fi fost resimțită. Ngo Dinh Diem — al treilea fiu al mandarinului Ngo Dinh Kha, era președintele, figura politică principală; Ngo Dinh Nhu — consilierul politic, ideologul regimului, iar ca funcție practică, șeful poliției secrete (Can Lao); Ngo Dinh Kan — guvernatorul Vietnamului central; Ngo Dinh Luen — ambasador în Anglia, Germania occidentală și Belgia; un alt frate — episcop al bisericii catolice; în sfîrșit, doamna Nhu — „prima doamnă" a Vietnamului de Sud, apărătoarea în public a fărădelegilor regimului de teroare.

Bilanțul guvernării acestor personaje și a cercurilor legate de ele este cît se poate de edificator. În ultimii 9 ani, în Vietnamul de Sud au fost uciși 140 000 de locuitori. Alți 650 000 de oameni au fost răniți sau mutilați. În închisori sînt deținuți aproximativ 350 000 de oameni. Vietnamul de Sud este împînzit cu o rețea de lagăre de concentrare. Dar „marea idee" a dinastiei Ngo au constituit-o așa-numitele „sate strategice". Ziarul francez *Le Monde* în numărul său de marți reproduce, într-un articol postum regimului Diem, convorbirea avută de corespondentul său cu ani în urmă cu Ngo Dinh Nhu. — Cînd ați avut această idee? Pe băncile seminarului catolic — a fost răspunsul.

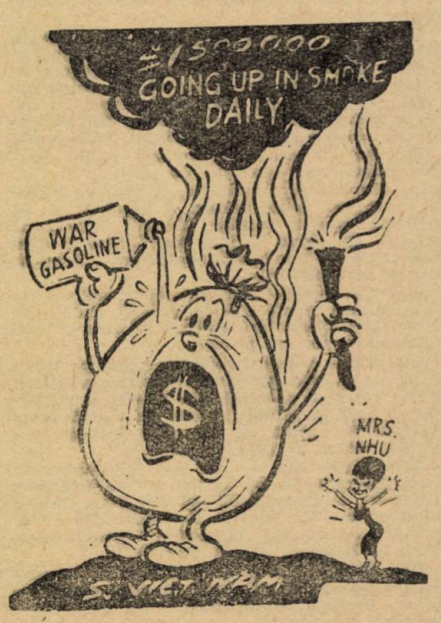

Autodafeu zilnic în Vietnamul de Sud: 1 500 000 dolari

(din Pittsburg Post Gazette)

Trei milioane de țărani au fost închiși în aceste sate strategice, împiedicați să se deplaseze, ținuți în permanență într-un regim de înfometare și de amenințare cu moartea.

Politica regimului Diem a însemnat teroare și corupție, dar, mai presus de orice, război împotriva propriei sale populații. 650 000 de soldați au fost aruncați în luptă împotriva forțelor patriotice: un război inegal, în care niciodată Ngo Dinh Diem nu a putut obține victoria. Și nici nu putea s-o obțină. Rezultatele acestei înfruntări au demonstrat limpede prăbușirea inevitabilă a regimului, eșecul categoric al politicii de genocid. În momentul de față aproape jumătate din suprafața Vietnamului de Sud se află sub controlul forțelor patriotice. 1,5 milioane hectare de orezării din totalul de 2,5 milioane hectare au fost trecute în posesia țăranilor. Crearea în 1960 a Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de Sud a dat un nou impuls, și mai puternic, mișcării antidiemiste, mișcării pentru independența țării.

Venirea la putere a lui Diem după înlăturarea lui Bao Dai dăduse unora iluzia că va urma o „perioadă nouă". Dar repede au fost risipite aceste speranțe. Cu cîteva săptămîni în urmă, luînd cuvîntul în fața „parlamentului" ales în farsa electorală pe care a pus-o la cale, Diem a elogiat „sprijinul pe care-l capătă" din partea întregii populații. Dar care era adevărata „bază de masă" a regimului său au arătat-o lupta forțelor patriotice, protestele budiștilor, ale studenților, ale corpului didactic, ale elevilor din școlile secundare. Prin acțiunile sale împotriva budiștilor, regimul Diem a declarat război întregului popor. Cercul se strîngea tot mai mult. Au urmat cîteva încercări de a-l înlătura și a pune în loc un personaj mai puțin compromis. Dar încercările au eșuat, și Diem a trecut la represiuni în anturajul său direct. Ministrul de externe Vo Van Mau a fost arestat, ambasadori ai regimului diemist și-au dat demisia. Unii generali — printre care autorul actualei lovituri de stat — au fost trimiși cît mai departe de Saigon.

Ngo Dinh Diem devenise mult prea incomod și nereprezentativ. Sprijinirea lui în continuare ar fi fost mai mult decît jenantă. El nu mai putea cu nimic asigura aplicarea planului de continuare a războiului. Din primele ecouri ale agențiilor de presă internaționale, rezultă foarte limpede că pentru unele cercuri occidentale lovitura de stat de la Saigon nu a constituit o surpriză. Presa americană se ocupă intens de evenimentele din Vietnamul de Sud. Iată, de pildă, relatarea ziarului *New York Herald Tribune*: „În pofida dezmințirilor categorice ale Departamentului de Stat care a declarat că guvernul Statelor Unite nu are nici un amestec în actualele evenimente din Saigon, se poate spune cu toată îndrăzneala — acest puci este puciul nostru. Indiferent ce încurajare sau ce sprijin secret au primit conducătorii forțelor armate sud-vietnameze pînă la această lovitură de stat, Statele Unite au lăsat singure să se înțeleagă că Washingtonul se îndoiește de capacitatea președintelui Ngo Dinh Diem de a conduce".

În aceste circumstanțe, a intrat în scenă generalul Duong Van Minh. Înalt, corpolent, — 47 de ani, pînă nu de mult Duong era unul dintre principalii acoliți ai lui Ngo Dinh Diem. În ultimul timp, însă, fusese îndepărtat de Saigon. Și-a făcut studiile la Academia West Point și a luat parte la războiul din Vietnam ca ofițer în armata franceză.

Primul său act după lovitura de stat a fost decretarea legii marțiale. Programul noului regim ca și componența guvernului demonstrează că sînt departe de a indica vreo schimbare în ce privește țelurile regimului de la Saigon. „Lovitura militară din Vietnamul de Sud — scria ziarul *Ceylon Observer* — nu soluționează problemele acute din această țară, întrucît sfîrșitul regimului Diem nu înseamnă trecerea spre o formă democratică de guvernare. Unica speranță este încetarea războiului împotriva forțelor patriotice și instaurarea unui guvern cu adevărat democratic".

Este evident că aceeași politică, continuată cu alți oameni, nu poate avea șanse de succes. Cercurile conducătoare de la Saigon nu pot frînge voința populară, aspirația tot mai puternică spre libertate și independență. Într-un apel difuzat după lovitura de stat, Frontul de Eliberare Națională a cerut continuarea cu și mai multă forță a rezistenței și luptei împotriva regimului antipatriotic.

Contradicția principală constă în faptul că, deși se vorbește despre o „soluție politică", în fond, se revine la căutarea aceleiași soluții exclusiv militare. Ca atare, aceste două puncte ale programului juntei se ciocnesc cap în cap. Diem a început prin războiul civil și a sfîrșit ca un opresor al tuturor păturilor populației. Pornind la fel cu el, actualii conducători riscă să urmeze aceeași cale, chiar dacă acum au anunțat că vor elibera din închisori pe adversarii fostului regim, cu excepția „partizanilor comuniști". Atîta timp cît Vietnamul de Sud va fi considerat „cheie a sistemului de alianțe militare din Asia de sud-est", criza sa internă va continua, cu perspective de agravare.

N. PĂTRAȘCU

Filmul loviturii

Vineri, ora 12 — Conform unui plan minuțios elaborat, unități militare rebele atacă palatul Gia Long, reședința familiei Diem. Forțele speciale și garda palatului îl apără pe Ngo Dinh Diem, respingînd atacul.

Ora 13,45 — Trei batalioane de infanterie marină, susținute de unități de parașutiști, împînzesc orașul, înconjoară posturile de poliție, comandamentul marinei (rămas fidel lui Diem), ocupă stațiile de radio, eliberează pe studenți și budiști. Vestea rebeliunii se răspîndește repede și activitatea în oraș este întreruptă.

Orele 14—18 — Rebelii îi cer lui Diem și fratelui său să se predea. Drept răspuns, acesta întărește apărarea palatului cu tancuri, alte vehicule blindate și mitraliere. Circulă zvonuri false că Nhu ar fi fost ucis iar Diem ar fi fugit.

Ora 18 — Rebelii, de data asta ajutați de trupe staționînd la nordul și sudul capitalei, dezlănțuie un atac pregătitor asupra cartierului general al gărzii președintelui. În ciuda tirului mortierelor grele și altor explozii, pe străzile Saigonului mai pot fi văzuți civili.

Ora 18,49 — Se lasă seara ; conducătorii loviturii, în frunte cu generalul Donh Van Minh, fac apel la soldați „să se unească... pentru a salva patria iubită... de descompunerea și corupția clicii lui Ngo Dinh Diem".

Ora 19,40 — Generalul Minh, în numele forțelor armate ale Republicii Vietnameze, dă publicității „ordinul militar nr. 1" al consiliului generalilor, instaurînd legea marțială.

Ora 21,40 — La Saigon e lună plină ; comandamentul rebelilor ordonă atacul cu toate forțele. Primul obiectiv : cartierul general al gărzii prezidențiale de la cazarma Kong Hua, aproximativ o milă de palat. Focul concentrat, de la distanță minimă, a zece tancuri M-24, distruge cazarma.

Ora 22,30 — Forțele prodiemiste din cazarmă se predau.

Ora 24 — Continuă bombardamentul în diverse puncte. Radio Saigon transmite apeluri de la aproape toți generalii chemînd la solidarizare cu rebelii.

Ora 3 dimineața — Sîmbătă, trupe rebele din infanteria marină înfruntă trupele fidele lui Diem într-o stradă largă de aproximativ 25 de metri, în fața palatului. Artileria și mortierele aruncă o ploaie de bombe asupra palatului prezidențial.

Ora 4 — Avioane atacă palatul, sub focul forțelor diemiste de pe acoperișurile clădirilor învecinate.

Ora 4,15 — Rebelii reiau atacul cu toate forțele. Apar de pe străzile principale din jurul palatului tancuri trăgînd rapid. Continuă luptele de stradă, rebelii cîștigînd treptat teren. Continuă bombardarea palatului.

Ora 6 — Insurgenții înfrîng rezistența și atacă direct palatul.

Ora 6,05 — Se anunță că Diem și Nhu acceptă predarea necondiționată, deși palatul nu a fost cucerit încă. Predarea este anunțată la 6,25 de Vocea forțelor armate la radio Saigon.

Aproximativ 6,30 — Diem și Nhu, folosindu-se de calmul care urmează comunicării că ei s-au predat, fug — se pare, printr-un tunel secret.

Ora 6,35 — Se ordonă infanteriei marine să pătrundă în palat prin două spărturi făcute de bombe.

Ora 6,42 — Infanteria marină pătrunde în palat. Corespondentul U.P.I., Ray Herndon, care a intrat o dată cu trupele rebele în palat, a declarat mai tîrziu că, în ciuda capitulării, rebelii au fost întîmpinați cu foc de mitraliere și arme automate. Dar insurgenții, scoțînd strigăte de triumf, înaintează.

Ora 6,45 — Infanteria marină ocupă palatul, cameră cu cameră ; pe măsură ce aripile palatului sînt cucerite, ei scot pe ferestre steaguri albe pentru a opri tirul de artilerie care îi susține. Rebelii devastează palatul, al cărui aspect impunător a fost deteriorat de bombardament, confiscă arme, tot ce mai pot găsi.

Ora 7 — Palatul este sub controlul deplin al rebelilor. Peste 200 de soldați, fideli lui Diem, sînt prizonieri obligați să stea culcați cu fața în jos pe podele.

Ora 7,30 — Soldații rebeli îi caută pe Diem și Nhu ; în cele din urmă aceștia sînt găsiți într-o biserică catolică din Choln, o suburbie a orașului aflată dincolo de rîul Saigon. Soldații îi obligă să se urce într-un car blindat adus în fața bisericii.

Ora 10,30—10,45 — Ce s-a întîmplat în carul blindat nu se poate ști cu precizie. Guvernul a anunțat că cei doi s-au sinucis după ce au fost prinși. Dar din alte surse militare se anunță că, potrivit unui ordin, Diem și Nhu au murit împușcați.

Ora 10,45 — Carul blindat sosește la cartierul general al armatei cu cele două cadavre. Prăbușirea lui Ngo Dinh Diem este un fapt consumat.

din New York Herald Tribune
4 Noiembrie

Nu numai în Dahomey

„Dahomey" — una din fostele colonii franceze — a intrat în atenția agențiilor de presă acum două săptămîni, cînd din capitala țării, Cotonou, s-au transmis primele știri despre răsturnarea guvernului, aflat în funcție încă de la proclamarea independenței.

N-a trebuit prea mult, ca mobilul evenimentelor să apară în adevărata lor lumină.

Participarea lui Hubert Maga la guvernul provizoriu actualmente în funcție la Cotonou nu modifică esențial semnificația loviturii de stat prin care colonelul Christophe Soglo l-a îndepărtat, lunea trecută, de la președinția Republicii Dahomey. S-a făcut precizarea (certificată și de ziarul „Le Monde") că Maga a părăsit postul de șef de stat „sub presiunea populară"

Noul cabinet (în care colonelul Soglo și-a rezervat ministerele de război, de interne, al securității și al informațiilor) a anunțat că obiectul primei sale reuniuni l-a constituit „examinarea revendicărilor sociale ale muncitorilor". Aceasta, după ce șeful guvernului provizoriu a interzis orice fel de întrunire, pe întreg teritoriul dahomeean, și a ordonat tuturor greviștilor să reia lucrul. „Armata este aceea care trebuie să înlăture criza", a declarat el.

De criză politică se vorbea mai de mult în Dahomey, iar dizolvarea guvernului, la care Hubert Maga a recurs după o furtunoasă ședință a parlamentului, desfășurată cu o zi înainte de lovitura de stat a lui So-

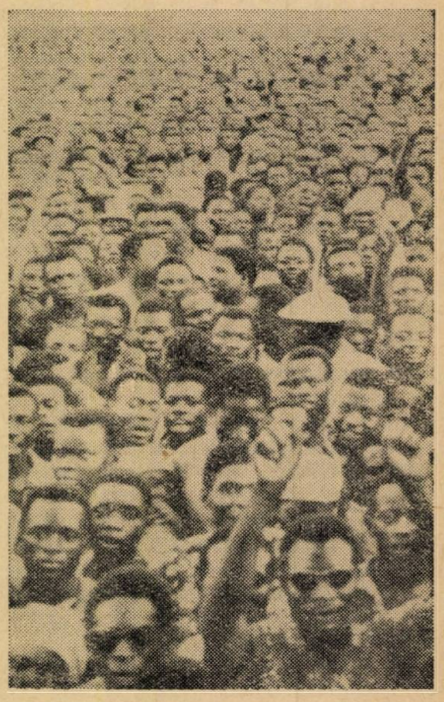

După lovitura de stat din Dahomey: mulțimea masată în fața Bursei muncii ascultă cuvîntarea colonelului Soglo.

glo, fusese concepută ca o soluție-paleativ.

Acum, triumviratul Maga-Ajithy-Ahomadegbe, prin care a fost înlocuit timp de 24 de ore guvernul dizolvat, este inclus de Soglo în guvernul său provizoriu. Restul miniștrilor sînt închiși într-un lagăr militar din apropierea capitalei. Parlamentul este dizolvat, iar constituția din 26 noiembrie 1960 suspendată, cu promisiunea de a fi revizuită în cel mai scurt timp posibil.

Controlul țării continuă să rămînă în mîinile liderilor tradiționaliști și conservatori care-l sprijină pe Maga. Legile excepționale din primele zile au fost în parte retrase, iar mobilizarea s-a oprit la un număr de opt sute de militari. Mișcarea revendicativă, condusă de sindicate și avînd centrul de greutate la Porto-Novo, a fost în mare parte parată. Situația continuă să prezinte aspecte contradictorii, complexitatea ei accentuîndu-se.

Între timp, Comitetul revoluționar popular din Porto-Novo a difuzat un comunicat enumerînd rațiunile care au provocat protestele de masă sub a căror presiune a căzut guvernul președintelui Maga: „Luxul guvernamentalilor, creșterea abuzivă a numărului portofoliilor ministeriale, atitudinea negativă a guvernului față de revendicările economice și sociale ale muncitorilor, promisiunile nerespectate, creșterea costului vieții cu 105 la sută, legiferarea unor măsuri antidemocratice și persecutarea mișcării de opoziție". Adică, în mare, aceleași cauze care au determinat, în ultimul an de zile, un șir de crize mai mult sau mai puțin acute în țările Africii de vest: lovitura de stat eșuată în decembrie 1962 la Dakar (Senegal); asasinarea președintelui Republicii Togo, Sylvanus Olympio, în ianuarie a.c.; complotul descoperit, în februarie, în Coasta de Fildeș, împotriva președintelui Félix Houphouët-Boigny; altul, identificat în martie în Republica Ciad; procesul desfășurat la Curtea Federală din Lagos și soldat cu condamnarea șefilor opoziției nigeriene; în aceeași lună, o a doua conspirație descoperită în Coasta de Fildeș; iar în Congo-Brazzaville, abatele-prim-ministru Fulbert Youlou a fost silit să predea puterea unui guvern provizoriu; în septembrie liderii de la Leopoldville au suspendat parlamentul congolez, după ce dizolvaseră două partide ale opoziției; și acum — revelațiile asupra corupției în Congo, la cîteva zile după furtunoasa succesiune de guverne din Dahomey. Tuturor acestor manifestări de nemulțumire (în unele cazuri, față de liderii politici improvizați care au decepționat așteptările maselor participante la lupta de eliberare națională), Organizația Uniunii statelor africane și malgaș le-a acordat un loc important în discuțiile de la Ouagadougou și Cotonou. Ele au constituit și obiectul îngrijorărilor exprimate la Consiliul antantei (al unor foste colonii franceze), întrunit la Abidjan. Dintre opinii, merită să fie reținută mai ales aceea că o politică de dictatură antipopulară nu poate fi tolerată de mase, chiar dacă guvernul în cauză formulează pe plan internațional o poziție de neutralitate, de natură să-i asigure o apreciabilă popularitate. Este și cazul Dahomeyului, unde mișcarea antiguvernamentală care a determinat evenimentele de săptămîna trecută a crescut în intensitate după congresul din septembrie al Partidului dahomeean al unității. Explicația: deși de la tribuna congresului Hubert Maga a proclamat neutralitatea și s-a pronunțat în favoarea dezarmării generale pe plan internațional — reținînd că fondurile eliberate prin sistarea înarmărilor ar putea lua drumul spre țările slab dezvoltate — el a insistat pentru întărirea autoritarismului intern, pînă la totala abolire a oricărei opoziții.

Gabriela DOLGU

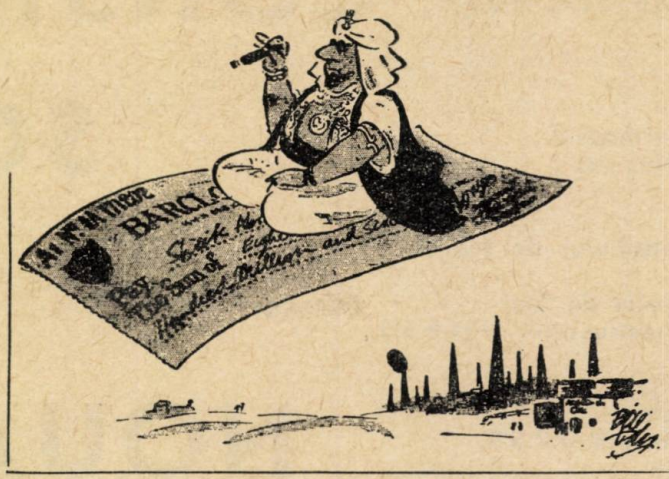

Astfel vede desenatorul revistei londoneze „Punch" deschiderea unor noi puțuri petrolifere în Peninsula Arabă: deschiderea altor conturi bancare la băncile engleze pentru seicii locali.

*) Ziarul „Le Monde" a publicat următorul **curriculum vitae** al noului premier dahomeean: „Născut la Abomey în 1909 și încorporat în armata franceză la 6 februarie 1931 la Ouidah, colonelul Soglo a participat la campania din Franța în 1939—1940 ca sublocotenent. El a fost numit căpitan la 1 ianuarie 1950, comandant la 1 mai 1956 și a devenit colonel al armatei dahomeene în 1961. Posesor al multor decorații — între care aceea de ofițer al Legiunii de Onoare, al crucii de război, comandor al ordinului național al Dahomeyului, al Coastei de Fildeș și al Senegalului — colonelul Soglo l-a însoțit pe președintele Hubert Maga în recenta sa călătorie în Extremul Orient" (Hong-Kong, Taipe, Tokio — de unde, via Paris, au revenit la Cotonou în zilele înfierbîntate ale manifestațiilor populare din octombrie — n.a.).

Congresul petrolului arab

La Beirut s-au deschis lucrările celui de-al patrulea Congres al petrolului arab la care participă aproximativ 600 de delegați reprezentînd statele arabe precum și unele state care au fost invitate de către organizatori: Venezuela, Iran, U.R.S.S., Statele Unite, R. P. Romînă. Participă, de asemenea, observatori ai celor mai importante societăți petrolifere din lume.

Prima conferință arabă a petrolului a avut loc la Cairo în 1959, cea de-a doua la Beirut în 1960, iar penultima la Alexandria în 1961. La actuala conferință organizatorii și-au propus să ia în discuție o serie de probleme importante care se află în fața statelor arabe producătoare sau exportatoare de petrol: stabilirea prețurilor, dividendelor și impozitelor, relațiile dintre companii și autorități, folosirea gazelor naturale, controlul producției, rafinarea produselor în țările producătoare, arbitrarea litigiilor etc.

În cadrul Congresului, țările participante, statele și organizațiile invitate vor prezenta o serie de referate. După cum s-a anunțat, R.A.U. va prezenta 25 de referate, majoritatea lor avînd un caracter tehnic, iar Arabia Saudită șapte referate privitoare la impozitele companiilor petroliere și drepturile guvernelor de a exercita un control asupra activității concesionarilor. O.P.E.C. („Organizația țărilor exportatoare de petrol") va prezenta două referate intitulate „Prețul țițeiului pe piețele internaționale" și „Schimbări radicale, în industria petroliferă, în ultimul deceniu". Dintre statele invitate la conferință prezintă documente Romînia, Venezuela și Uniunea Sovietică. Specialiștii romîni participanți la lucrările Congresului vor prezenta referate privind dezvoltarea industriei constructoare de utilaj petrolier a țării noastre și folosirea izotopilor radioactivi în studiul ungerii.

În cadrul lucrărilor Congresului sînt de așteptat discuții animate asupra unora dintre problemele înscrise pe ordinea de zi, printre care se citează problemele relative la prețurile de vînzare a produselor petroliere și la redevențele pe care marile companii le varsă țărilor producătoare. După cum semnalează unii specialiști, referatele care vor fi prezentate de către O.P.E.C. nu se vor bucura de o prea bună primire din partea companiilor petroliere internaționale, întrucît ele vor insista asupra necesității de a se revizui sistemul actual privitor la calcularea prețului de vînzare a petrolului de către monopolurile concesionare.

Această problemă se discută de altfel nu numai la Beirut, ci și în alte locuri. Acum cîteva zile, secretarul general al O.P.E.C. a plecat la New York pentru a conferi împreună cu reprezentanții companiilor interesate în exploatarea petrolului din Orientul Mijlociu asupra chestiunii așa-numitelor „royalties" (impozitele pe venitul societăților) vărsate statelor interesate, Qatar, Kuweit, Irak, Arabia Saudită și Libia. În cadrul negocierilor care se desfășoară, statele exportatoare cer majorarea impozitelor pînă la 20% din beneficii. În cazul în care negocierile de la New York vor eșua, statele producătoare preconizează începerea unor acțiuni comune în vederea satisfacerii revendicărilor lor. Hotărîrea finală în această direcție ar putea să fie luată cu prilejul conferinței O.P.E.C., de la Ryad, care va avea loc începînd de la 23 noiembrie și al cărei prolog este tocmai conferința de la Beirut.

C. H.

A 46-A ANIVERSARE
A MARII REVOLUȚII SOCIALISTE
DIN OCTOMBRIE

CONSTRUCȚIILE SOVIETICE ÎNTR-O NOUĂ ETAPĂ

**„Lumea"
s-a adresat, prin intermediul
agenției de presă „Novosti",
lui
Ignati NOVIKOV,
vicepreședinte al Consiliului de Miniștri
al U.R.S.S.,
președintele Comitetului de Stat
pentru problemele construcțiilor al U.R.S.S.,
cu rugămintea de a
înfățișa amploarea,
ritmul și perspectivele
construcțiilor capitale din U.R.S.S.
Iată răspunsul primit:**

Cred că ar fi mai bine să începem cu cifrele. Ele reprezintă o mărturie grăitoare a amploarei lucrărilor de construcție din țara noastră. În primii patru ani ai septenalului, în U.R.S.S. s-au construit și s-au dat în exploatare peste 3 700 de mari întreprinderi industriale.

Noile capacități de producție create în acești patru ani depășesc capacitățile realizate în cei șapte ani precedenți, în ce privește tipurile de producție de cea mai mare importanță ; astfel : la fibre artificiale — cu 46 la sută, la amoniac sintetic — aproape de cinci ori, la laminate din metale feroase — cu 61 la sută, la ciment — cu 26 la sută.

Printre întreprinderile care au fost puse în funcțiune trebuie citate : hidrocentrala de pe Volga „Congresul al XXII-lea al P.C.U.S.", Combinatul metalurgic din Karaganda, 12 furnale mari în întreprinderile aflate în funcțiune, laminoare de proporții mari la Combinatul din Magnitogorsk și la Uzina „Ilici" din orașul Jdanov, secția de convertizoare de la Uzina metalurgică din Nijni-Taghil — cea mai mare secție de convertizoare din Europa. Numai noile furnale pot produce de trei ori mai multă fontă decît producea întreaga Rusie dinainte de revoluție

În anii septenalului s-au construit mai multe întreprinderi chimice mari : Uzina pentru producția cauciucului sintetic de la Kuibîșev, Combinatul chimic din Scekino, Combinatul pentru producția de fibre artificiale din Balakovo, Combinatul pentru producția de mătase acetată din Kirovakan, Fabrica de fibre artificiale și sintetice din orașul Engels.

În U.R.S.S. a luat o deosebită amploare construcția de locuințe. În ultimii șase ani, în orașele și în așezările muncitorești s-au construit 12 milioane de apartamente, iar în mediul rural — peste 3,5 milioane de case de locuit. Tot în acest timp, 75 milioane de cetățeni — o treime din populația țării — s-au mutat în case noi. În prezent se mută zilnic în apartamente noi cîte 6 000 de oameni.

Din punct de vedere al amploarei construcțiilor de locuințe, începînd din 1958 Uniunea Sovietică deține primul loc din lume. În țara noastră se construiesc, calculînd la fiecare 1 000 de locuitori, de două ori mai multe apartamente decît în S.U.A. și Franța, și de peste două ori mai multe decît în Anglia și Italia.

Problemele privind asigurarea cu locuințe se rezolvă paralel cu celelalte probleme edilitare care prevăd satisfacerea deplină a tuturor cerințelor culturale și de trai ale populației. În ansamblurile clădite, se construiesc școli, policlinici, instituții pentru copii, biblioteci, combinate pentru deservirea populației, întreprinderi de alimentație publică și altele. În U.R.S.S. a luat o deosebit de mare amploare construcția de edificii din panouri mari.

Volumul investițiilor capitale de stat crește necontenit. În anii 1959—1962, el s-a cifrat la 107 miliarde ruble — cu 6 miliarde ruble mai mult decît era prevăzut în planul septenal. În momentul de față, se investesc anual în economia națională de 1,5 ori mai multe fonduri decît în primele două cincinale luate la un loc.

Amploarea construcțiilor capitale din U.R.S.S. este asigurată prin dezvoltarea impetuoasă a unei puternice baze de producție a construcțiilor.

S-a creat o vastă industrie de beton armat prefabricat — baza industrializării construcțiilor. Producția de beton armat prefabricat a crescut în anul 1962 aproape de opt ori în comparație cu anul 1955.

Numai în primii patru ani ai septenalului, producția de ciment a sporit cu 24 milioane tone. În această privință, noi am și depășit S.U.A.

A progresat mecanizarea lucrărilor de construcție, ceea ce reprezintă un factor de capitală importanță al accelerării ritmului construcțiilor. Lucrările terasiere din construcții au fost mecanizate aproape în întregime, lucrările de încărcare-descărcare — cu 90 la sută, lucrările de montare a panourilor metalice, de beton și de beton armat — cu 90 la sută.

Industrializarea construcțiilor industriale a permis să se reducă considerabil durata lucrărilor de construcție a întreprinderilor industriale din ramurile principale ale economiei naționale, cum sînt siderurgia și metalurgia neferoasă, chimia și altele. Clădirile destinate laminoarelor de la Uzina metalurgică din orașul Jdanov au fost construite în 16 luni, iar cele de la Combinatul din Magnitogorsk — în 10 luni, adică de două ori mai rapid decît a fost prevăzut în plan. Furnalul de la Dneprodzerjinsk a fost construit în șapte luni. În prezent, construcția termocentralelor necesită doar 3 ani — 3 ani și jumătate.

Această amploare a construcțiilor, precum și înzestrarea lor tehnică, corespund sarcinii trasate de partidul comunist — de a crea, în 20 de ani, baza tehnică-materială a comunismului Pentru îndeplinirea acestei sarcini, un rol imens revine numeroasei armate de constructori sovietici, prevăzută cu tehnica cea mai perfecționată.

În ce privește amploarea construcțiilor capitale într-un viitor apropiat, ea va depăși mult amploarea construcțiilor capitale din anii precedenți. Numai pentru construcțiile capitale din anul 1963 s-au alocat peste 33,5 miliarde ruble. Anul acesta, în țară se construiesc sute de întreprinderi și case de locuit noi, pe o suprafață totală de aproximativ 91 milioane m² — adică cu 9 milioane m² mai mult decît în anul 1962.

În U.R.S.S. se construiesc mii de noi întreprinderi mari, printre care 629 întreprinderi importante, destinate industriei energetice, chimice, metalurgice, constructoare de mașini, petroliere, industriei ușoare și altor ramuri industriale. Se acordă o deosebită atenție dezvoltării industriei chimice și, în primul rînd, ramurilor sale producătoare de materiale plastice pentru industrie, bunuri de larg consum, îngrășăminte minerale, substanțe chimice toxice destinate agriculturii.

Printre cele mai importante obiective ale construcțiilor sînt : furnalul de la Combinatul metalurgic vest-siberian, convertizoarele pentru topirea oțelului de la Uzinele „Ilici" din orașul Jdanov, precum și 66 de întreprinderi ale industriei construcțiilor.

Trebuie subliniat că marea amploare și ritmul crescînd al construcțiilor industriale din țara noastră sînt însoțite de importante schimbări calitative în domeniul proiectării și construcției întreprinderilor industriale

Proiectele-tip ale unor clădiri industriale, care au fost elaborate în prezent, pot cuprinde producții cu cele mai complexe și variabile procese tehnologice. Introducerea acestor proiecte-tip va permite să se reducă considerabil elementele tip ale construcțiilor și, prin urmare, să se organizeze rapid producția lor în masă, asigurîndu-se astfel reducerea prețului de cost al construcției.

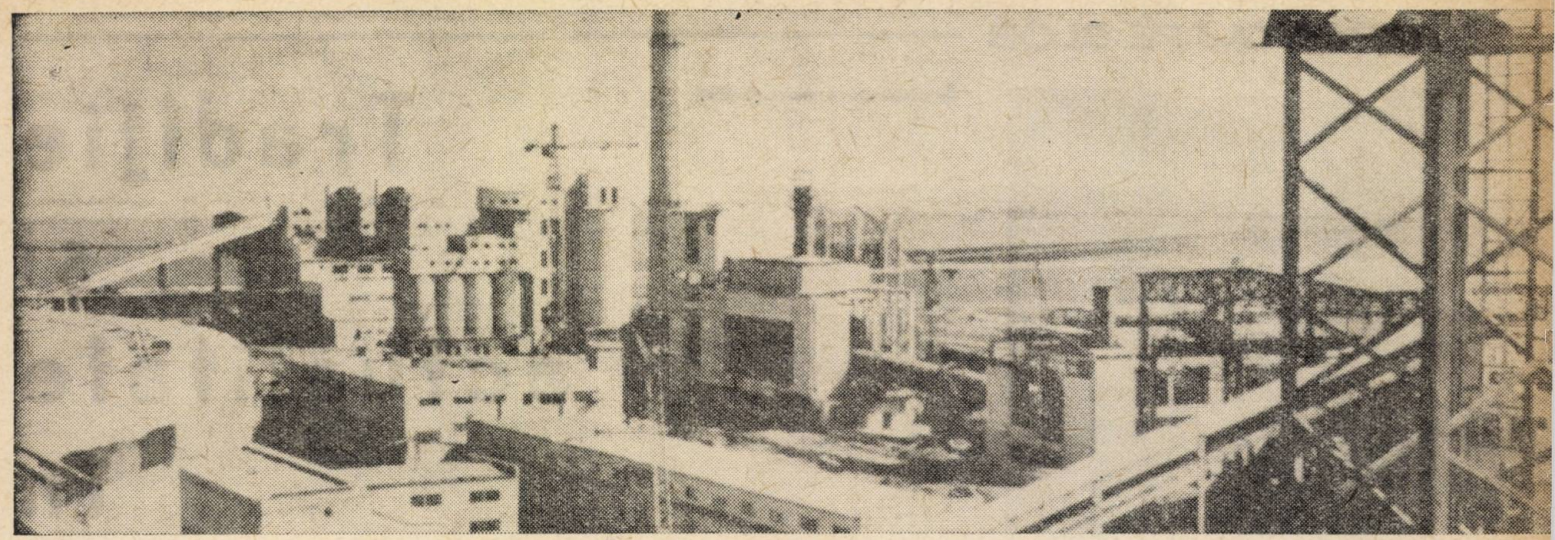

Panourile prefabricate din beton armat se folosesc astăzi la edificarea celor mai diferite genuri de clădiri şi la construcţii hidrotehnice, energetice, industriale, tehnice, agricole.

Pentru producţia de beton armat prefabricat s-a hotărît să se construiască numai uzine puternice, în regiunile în care sînt concentrate marile şantiere industriale. După cum se ştie, programul de construire a comunismului în U.R.S.S. cuprinde indicaţii de cea mai mare importanţă cu privire la necesitatea îmbunătăţirii condiţiilor de muncă în uzine. Aceasta obligă pe proiectanţi şi constructori să privească totdeauna în viitor, unde înalta productivitate a muncii va fi îmbinată cu cea mai scurtă zi de muncă din lume şi cu cele mai bune condiţii de muncă şi de trai. De aceea, la proiectarea întreprinderilor şi construcţiilor se acordă o deosebită atenţie perfecţionării sistemelor de ventilaţie şi încălzire a clădirilor industriale, folosirii celor mai raţionale sisteme de iluminare a clădirilor industriale, folosirii celui mai raţional sistem de iluminare a locului de muncă, culorilor în care vor fi vopsite utilajele şi interioarele încăperilor din întreprinderi.

În prezent, în conformitate cu hotărîrile plenarei din noiembrie a C.C. al P.C.U.S., se reorganizează conducerea construcţiilor capitale. Această reorganizare se face din necesitatea de a se extinde cît mai mult amploarea lucrărilor de construcţie.

Partidul comunist, aplicînd în mod creator marxism-leninismul, perfecţionează necontenit sistemul de conducere a economiei naţionale socialiste. Se ştie că, în ultimii ani, în ţara noastră s-au luat o serie de măsuri importante în acest domeniu. Multe s-au făcut şi în domeniul construcţiilor.

Pînă nu de mult, organizaţiile de proiectări şi institutele de cercetări ştiinţifice care lucrează în domeniul construcţiilor făceau parte din diferite ministere, departamente, consilii ale economiei naţionale.

Acum, situaţia s-a schimbat radical. În urma hotărîrii plenarei C.C. al P.C.U.S., Comitetului de stat pentru problemele construcţiilor al U.R.S.S. transformat într-un organ unional-republican, i s-a încredinţat conducerea şi organizarea lucrărilor de construcţie din ţară, desfăşurarea unei politici tehnice unice în domeniul construcţiilor, asigurarea folosirii eficiente a resurselor tehnice materiale alocate pentru construcţiile capitale.

Comitetului de stat pentru problemele construcţiilor al U.R.S.S. îi sînt, de asemenea, subordonate comitetele de stat de producţie pentru construcţii în domeniul transporturilor şi pentru lucrările speciale de construcţii-montaj.

Partidul comunist şi guvernul sovietic, a spus în încheiere I. Novikov, manifestă o grijă zilnică faţă de dezvoltarea industriei de construcţii, faţă de constructorii sovietici. Sarcina noastră este să construim bine, rapid şi ieftin. Calea spre acest scop trece prin industrializarea continuă a lucrărilor de construcţii, prin folosirea celei mai moderne tehnologii, a construcţiilor şi detaliilor noi şi economicoase.

Moscova, noiembrie 1963

CONGRESUL AL XXII-LEA AL ALIANŢEI COOPERATISTE INTERNAŢIONALE

La Bournemouth (Anglia) s-a terminat zilele trecute cel de-al XXII-lea Congres al Alianţei Cooperatiste Internaţionale (A.C.I.). Lucrările congresului, la care au participat aproximativ 500 de delegaţi din 36 de ţări, s-au desfăşurat în condiţiile începutului de destindere a climatului internaţional.

Acest fapt s-a oglindit şi în unanimitatea cu care a fost adoptată de participanţi rezoluţia „Despre dezarmare şi pace", prin care congresul cheamă pe toţi cooperatorii din lume să lupte activ pentru dezarmarea generală şi totală sub un control internaţional eficient.

La congres s-au discutat, printre altele, problemele ajutorării organizaţiilor cooperatiste din ţările în curs de dezvoltare. Raportul principal în această problemă a fost prezentat de W. P. Watkins, directorul A.C.I. Raportul a oglindit felul cum se desfăşoară activitatea Alianţei Cooperatiste Internaţionale, activitate care, în prezent, se limitează la pregătirea de specialişti pentru organizaţiile cooperatiste din ţările în curs de dezvoltare şi la trimiterea de publicaţii, filme, caravane cinematografice şi alte materiale cu caracter cultural-educativ. Raportul a întîmpinat, din partea numeroşilor delegaţi, anumite critici. De pildă, delegaţii din India şi Pakistan au făcut observaţia că raportul a pus pe prim plan problema pregătirii generale a viitorilor cooperatori. Ei au arătat că în multe ţări din Africa, Asia şi America Latină, unde mişcarea cooperatistă este mai puţin dezvoltată sau lipseşte cu desăvîrşire, munca trebuie începută cu organizarea şi dezvoltarea cooperaţiei şi că, în acelaşi timp, trebuie ridicată pregătirea tehnică a cadrelor.

Pe marginea raportului prezentat de W. P. Watkins, congresul a adoptat o rezoluţie care cheamă organizaţiile afiliate să extindă contactele prieteneşti şi economice cu organizaţiile cooperatiste din ţările în curs de dezvoltare, acordîndu-le ajutor tehnic în înfăptuirea diverselor proiecte şi programe.

La Bournemouth cooperatorii au discutat şi alte probleme. Delegaţia sovietică a prezentat o importantă rezoluţie cu privire la colaborarea şi unitatea în mişcarea cooperatistă internaţională. Sprijinind rezoluţia, delegaţia R.P.R. a arătat că este necesar ca, ţinîndu-se seama de diversele condiţii de dezvoltare a mişcării cooperatiste în ţări cu orînduiri social-economice diferite, să se desprindă totuşi tendinţele favorabile unor acţiuni de interes comun general.

Liga Naţională a Cooperativelor din Italia a prezentat o rezoluţie cu privire la îndatoririle mişcării cooperatiste faţă de tineret. Delegaţia romînă a subliniat că educarea cooperatistă a tineretului este strîns legată de educarea generală a acestuia în spiritul păcii, respectului reciproc şi înţelegerii între popoare, arătînd totodată că din iniţiativa guvernului R. P. Romîne, această problemă a fost discutată la O.N.U. şi U.N.E.S.C.O.

Congresul A.C.I. de la Bournemouth a contribuit la apropierea cooperatorilor din diferite ţări, demonstrînd că este pe deplin posibilă crearea unui adevărat spirit de colaborare între cooperatorii din diverse ţări ale lumii.

În piața din Arakusa (Tokio)

Tradiție și actualitate în JAPONIA

Tokio: manifestație a minerilor

Grădină japoneză

Soarele se află încă la 30 de grade deasupra orizontului, făcînd același unghi cu axa avionului nostru. Zburăm la mare înălțime, deasupra unor șiruri de nori impalpabili, ca niște baloturi de bumbac, desfăcute. E un zbor cosmic. Viteza uriașului avion cu reacție cu care ne îndreptăm spre Japonia atinge viteza de rotație a Pămîntului, iar faptul acesta ne dă impresia ciudată că soarele a rămas încremenit pe loc, ore întregi. Și apoi coborîm. Străbatem cîteva niveluri ale văzduhului și, deodată, panorama golfului Tokio inundă ferestrele avionului nostru. Astrul zilei a rămas în urmă. Ne aflăm în Țara Soarelui Răsare, în Japonia.

În fața noastră — orașul : o imensitate fără margini de case scunde, cu un singur etaj, construite din lemn de culoare închisă, cu parterul plin de magazine mărunte și variate, cu reclame mobile și hieroglife indescifrabile, — un șuvoi continuu de oameni și vehicule, o mare fără sfîrșit, lipsită — aparent — de orice punct de reper.

Capitala Japoniei se întinde pe o suprafață de aproape 1 600 km², de trei ori mai mult decît Bucureștiul. Tokio, cu cei peste 10 000 000 de locuitori ai săi, este un oraș plin de vitalitate, purtînd la fiecare pas amprenta unor contradicții evidente. Mulți japonezi mi-au vorbit despre Tokio ca despre „satul cel mai mare din lume" — caracterizare, întrucîtva, adevărată. Străzi întortocheate, înguste, fără culoare și fără nume ; case fără număr, în jurul cărora nu există trotuare, nici măcar cărare pentru pietoni ; absența oricărei canalizări și a luminatului public — toate acestea șochează ochiul străinului și imaginația aprinsă a turistului. Numai cu greu se poate ajunge prin acest labirint — care altădată apăra capitala de invadatorii străini — în inima orașului. Acolo, în centrul metropolei, în cartierul Nihon-Bashi, blocurile moderne ale companiilor și băncilor, ale hotelurilor și restaurantelor răsar ca ciupercile după ploaie.

Acum, tot orașul e cuprins de febra preolimpică : se organizează baluri de binefacere „preolimpice", se vînd timbre „preolimpice", se strîng impozite „preolimpice", se organizează concursuri sportive „preolimpice" (la care, de altfel, sportivii romîni și-au cucerit un renume binemeritat), se vînd, de mult timp, la bursa neagră, bilete „preolimpice" și, mai ales, se construiesc febril, „preolimpic", noi linii de metro, poduri, șosele suspendate, largi autostrăzi, hoteluri ultra-moderne, blocuri uriașe, diverse baze sportive și — satul olimpic.

Noaptea, centrul orașului este feeric luminat, iar celebra arteră comercială „Ginza" — cu marile și frumoasele ei magazine universale „Mitsukoshi", „Takashimaya", „Matsuzakaya" — scînteiază de luminile strălucitoare ale reclamelor cu neon, în toate culorile curcubeului. Acolo, pierdut ca o oază singuratică și inaccesibilă într-un furnicar de oameni și mașini, se află marele și frumosul palat imperial, cu zidurile lui medievale și șanțurile umplute cu apă, pe care plutesc, ca într-o altă lume, lebede și pelicani. Și nu departe de el se ridică un turn zvelt de oțel mai înalt decît turnul Eiffel, de pe ale cărui platforme amețitoare turistul admiră peisajul vag conturat al capitalei, pierdut în ceață, praf și fum. Mai încolo, alături de grațiosul templu „Kannon" din secolul al XVIII-lea, simbol al buneicuviințe, decenței și austerității, se